

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUČNI MAGAZIN

HRVATSKI VOJNIK

Broj 448 • 23. svibnja 2014. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojniki.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

**VOJSKA POMAŽE
STANOVNICIMA
NA POPLAVLJENIM
PODRUČJIMA**

Čestitamo **DAN
OSRH**
I DAN HRVATSKE
KOPNE VOJSKE

MEĐUNARODNA
VOJNA VJEŽBA

**SPREMNOST
14/1**

23. HRVCON U OPERACIJI ISAF

**SEDAM DANA
AFGANISTANA
S HRVATSKIM VOJNICIMA**

RAZGOVOR

brigadir Mijo Validžić,
zapovjednik 23. HRVCON-a
u operaciji ISAF

VJEŽBA

“**HARPUN 2014**”
POMORSKI DESANT NA ŽIRJE

ISSN 1330 - 500X

SADRŽAJ

- 4 RAZGOVOR**
brigadir Mijo VALIDŽIĆ,
zapovjednik 23. HRVCON-a u operaciji ISAF
- 7 23. HRVCON U OPERACIJI ISAF**
7 dana Afganistana s hrvatskim vojnicima
- 14 POSLJEDNJI ISPRAČAJ**
Otišao je veliki čovjek ali je ostalo njegovo djelo
- 16 MORH**
Radni posjet ministra Kotromanovića SAD-u
- 18 KATASTROFALNE POPLAVE U ISTOČNOJ HRVATSKOJ**
Vojska pomaže stanovnicima na poplavljenim područjima
- 20 VJEŽBA "HARPUN 2014"**
Pomorski desant na Žirje
- 24 OBUKA OMANSKIH PILOTA U ZEMUNIKU**
Svi piloti jednako razmišljaju
- 26 VOJNI POLIGON "CRVENA ZEMLJA"**
Ocjenjivanje spremnosti pripadnika za ISAF i KFOR

IMPRESSUM

Nakladnik: **MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOS E S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)
Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@morh.hr),
Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com),
Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com),
Petra Kostanjšak (petra.kostanjusak@morh.hr)
Lektura / korektura: Gordana Jelavić (gordana.jelavic@yahoo.com), Andrea Pavlić
Prijevod: Dubravka Marić (dmaric@morh.hr)
Urednik fotografije: Tomislav Brandt
Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić
Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322
Tisak: Intergrafika TTŽ d.o.o., Bistranska 19, Zagreb
Adresa uredništva: Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,
10000 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojniki.hr>, e-mail: hrvojniki@morh.hr
Naklada: 3000 primjeraka

- 28 MEĐUNARODNA VOJNA VJEŽBA**
Spremnost 14/1
- 30 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
Porinut treći brod klase Cape
- 31 RATNA MORNARICA**
Razvoj kineskih razarača (III.)
Klase Lanzhou i Kunming
- 37 KOPNENA VOJSKA**
Dalekometni strijelac

- 42 PODLISTAK**
Vrste ratnih brodova
- 47 VEKSILOLOGIJA**
Vojne zastave na moru
- 48 MULTIMEDIJA**
Prijenosnik iz Toshiba s Ultra HD ekranom
- 50 DUHOVNOST**
Istinski/pravi pastir svih

UVODNIK

Nezapamćene poplave koje su ovih dana uništile nekoliko slavonskih sela i natjerale na napuštanje domova tisuće obitelji, stavile su pred pripadnike OSRH novi izazov. I ljudstvo i tehnika koja je stajala na raspolaganju, ali i organizacijske vještine i ovaj su put došli do punog izražaja kako bi se pomoglo najugroženijima. Detaljnije o tome možete pročitati u broju koji je pred vama.

Reporterska ekipa Hrvatskog vojnika početkom svibnja boravila je u Afganistanu gdje naši pripadnici već jedanest godina pomažu u stabilizaciji te ratom izmučene zemlje. Boraveći s pripadnicima 23. hrvatskog kontingenta još jednom smo se uvjerali u njihovu profesionalnost ali i poštovanje i ugled koji imaju na svim vojnim razinama, ali i kod lokalnog stanovništva. Vježba "Harpun 2014" glavni je ovogodišnji obučni događaj Hrvatske ratne mornarice a bojno je gađanje održano od 5. do 9. svibnja na morskome poligonu Žirje. Tijekom pet dana vježbe uz zračnu i topničku potporu, uvježbavane su specijalne operacije, elektroničko ratovanje, komunikacija, taktičko manevriranje, zaštita snaga, provedba posrednoga raketnog udara, traganje i spašavanje, tegljenje brodova oštećenih u havariji i signalne vježbe. "Harpun 2014" uspješno je potvrdio visoku razinu osposobljenosti i sposobnosti zduženoga djelovanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske...

Petnaest polaznika iz Omana koji su s dvojicom nastavnika letenja u travnju došli u 93. zrakoplovnu bazu u Zemunik radi obuke na našim Pilatusima, početkom svibnja odradilo je prva tri samostalna školska kruga oko baze. O tijeku obuke omanskih polaznika možete pročitati u reportaži u ovom broju. U stručnom dijelu donosimo tekst o budućnosti švedske samovozne haubice Archer od 155 mm čiji je razvoj, nakon što su se Norvežani povukli iz zajedničkog razvojnog projekta, prilično neizvjestan. No, riječ je o unikatnom oružju čiji su krajnji dometi sigurno veliki...

Uredništvo

RAZGOVOR

TRENUTAČNO SE SVE ZADAĆE ODVIJAJU BEZ IKAKVIH POTEŠKOĆA, MEĐUTIM VEĆ POČETKOM SRPNJA OČEKUJEMO DA BI MOGLA DOĆI DO NEKIH PROMJENA, KOJE SU POVEZANE S TRANZICIJOM I PRIPREMOM ZA POČETAK NOVE MISIJE *RESOLUTE SUPPORT*. NAJVEĆE PROMJENE OČEKUJU SE U RADU PJEŠAČKE SATNIJE, KOJA ĆE SE UGLAVNOM BAVITI OSIGURANJEM I ZAŠTITOM SAVJETNIČKIH TIMOVA. U TOM POGLEDU, U SURADNJI SA STRATEŠKIM PARTNEROM SAD-om, VEĆ SMO POKRENULI PROCES ZAMJENE TAKTIČKIH VOZILA KOJIMA SE SADA KORISTIMO VOZILIMA NOVIJE GENERACIJE, KOJA IMAJU ZNATNO BOLJU BALISTIČKU ZAŠTITU TE TAKTIČKO-TEHNIČKE ZNAČAJKE...

POHVALE ZA PROFESIONAL

NA

Početkom ožujka u područje operacije ISAF stigao je 23. hrvatski kontingent. Dva mjeseca poslije novinarska ekipa Hrvatskog vojnika posjetila ih je u Mazar-e-Sharifu na sjeveru Afganistana gdje se nalazi glavnina kontingenta. Boravak u bazi Marmal i prigodu za razgovor sa zapovjednikom kontingenta brigadirom Mijom Validžićem iskoristili smo kako bismo saznali kakvo je trenutačno sigurnosno stanje u Afganistanu, ali i više o sudjelovanju naših pripadnika koji su angažirani

u brojnim zadaćama u operaciji ISAF. Inače, ovaj je kontingent brojčano manji od dosadašnjih jer je operacija ISAF u svojoj posljednjoj tranzicijskoj fazi i vjerojatno je jedan od posljednjih koji u ovom opsegu u njoj sudjeluje.

23. HRVCON je prije dva mjeseca stigao u područje operacije ISAF i preuzeo dužnosti. Kakvu ste sigurnosnu situaciju zatekli?

Nakon dolaska u područje operacije izvršili

smo primopredaju s prethodnim kontingentom, a s obzirom na to da smo zatekli prilično dobro saanje, nije bilo nikakvih problema prilikom primopredaje dužnosti sastavnica, kao ni tijekom provedbe naših zadaća. Ovdje na sjeveru Afganistana sigurnosna situacija je bila relativno dobra, dok je na jugu zemlje stanje bilo znatno lošije, obilježeno znatnim brojem napada pobunjeničkih snaga, usmjerenih prema Afganistanskim snagama sigurnosti, predstavnicima izvršne vlasti te savezničkim

brigadir **Mijo Validžić**,
zapovjednik 23. HRVCON-a u operaciji ISAF

Vesna PINTARIĆ, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

Suradnja s Afganistanskim snagama sigurnosti je na vrlo visokoj razini. Mi svakodnevno sudjelujemo u savjetovanju i obuci njihovih pripadnika. U razgovorima s čelnim zapovjednicima Afganistanskih snaga sigurnosti, razine generala, čuo sam samo riječi pohvale na račun naših pripadnika

NOST NAŠIH PRIPADNIKA SVIM RAZINAMA

snagama. U tijeku priprema za predsjedničke izbore koji su se održali 5. travnja ove godine sigurnosna situacija se pogoršala na cijelom području, no na sreću nije bilo nikakvih ozbiljnjih incidenata koji bi ugrožavali naše pripadnike.

Na području odgovornosti kojih zapovjedništava su razmješteni pripadnici ovog kontingenta i na kojim su zadaćama angažirani?

Pripadnici kontingenta raspoređeni su na području regionalnih zapovjedništava Sjever, Capital i Istok (RZ-S, RZ-C i RZ-I). Na sjeveru su raspoređeni pripadnici koji su u sastavu pješačke satnije (INF TF), stožerno osoblje unutar Regionalnog zapovjedništva Sjever (staff personel RC-N), savjetnički tim pilota i tehničara (Mi-17 AAT), sastavnica vojne policije (MN MP Team), vojni savjetnici u 209. korpusu Afganistanske nacionalne vojske, Nacionalni element potpore, Nacionalni tim za sigurnosnu i obavještajnu potporu te zapovjednik kontingenta s osobnom skupinom u čijem je sastavu i vojni kapelan. U Regionalnom zapovjedništvu Capital su razmješteni savjetnica zapovjednika ISAF-a za rodna pitanja, zamjenik načelnika Uprave za logistiku u Zapovjedništvu ISAF-a, Savjetnički tim za nacionalni policijski centar za koordinaciju (NPCC AT), Tim za nacionalnu obavještajnu potporu, u Združenom zapovjedništvu (IJC) imamo jednog stožernog časnika, jednog pripadnika u savezničkoj obučnoj misiji (NTM-A), dva pripadnika u Zapovjedništvu za specijalne operacije Afganistan (NSOCC-A), te dva pripadnika u Skupini za specijalne

operacije (CSOFTF-10). U Regionalnom zapovjedništvu Istok od veljače pa do kraja travnja bilo je razmješteno sedamnaest pripadnika u Timu za specijalne operacije (SOTU) koji su se bavili obukom pripadnika specijalne policije.

Ovo je drugi kontingent sa smanjenim brojem pripadnika. Odražava li se to na preuzete zadaće?

Smanjenje broja pripadnika najviše je vidljivo u nacionalnom dijelu kontingenta, međutim učinkovitijom raspodjelom poslova i povećanim zalaganjem svih djelatnika sve se zadaće odrađuju bez većih poteškoća.

Kako ocjenjujete suradnju sa savezničkim snagama u okviru ISAF-a te s pripadnicima ANSF-a koje mentoriraju i obučavaju pripadnici OSRH?

Suradnja sa svim nacijama koje se nalaze u području operacija je na vrlo visokoj razini, posebno naglašavam izvrsnu suradnju s našim strateškim partnerom, američkim i njemačkim oružanim snagama. To se očituje poglavito u logističkim poslovima, kao što su održavanje motornih vozila i zdravstvenoj skrbi za naše pripadnike. Suradnja s Afganistanskim snagama sigurnosti također je na vrlo visokoj razini. Mi svakodnevno sudjelujemo u savjetovanju i obuci njihovih pripadnika. U razgovorima s čelnim zapovjednicima Afganistanskih snaga sigurnosti, razine generala, čuo sam samo riječi pohvale na račun naših pripadnika. Pripadnici OSRH prije dolaska u područje operacije prolaze vrlo zahtjevnu

Želim zahvaliti svim pripadnicima prethodnih kontingenta, počevši s prvim vodom Vojne policije koji su prvi krenuli u operaciju ISAF 2003. godine te njihovim zapovjednicima na pozitivnom imidžu i dobrim temeljima koje smo ovdje zatekli

obuku, koja ih u potpunosti pripremi za sve zahtjeve koji ih očekuju na njihovim radnim mjestima.

U ovom hrvatskom kontingentu su i 22 pripadnika Oružanih snaga Crne Gore. Koje su njihove zadaće u okviru našeg kontingenta i kako biste ocijenili suradnju?

Pripadnici Oružanih snaga Crne Gore, nalaze se u sastavu pješačke satnije iz sastava 23. HRVCON-a i bave se osiguranjem i zaštitom tzv. Blue Boxa, područja površine 24 x 30 kilometara, koje okružuje kamp Marmal, u kojemu je smješteno Regionalno zapovjedništvo Sjever. Njihove zadaće su opходnje u tom području, kontrola prohodnosti cesta, mostova i zaštita uzletno-sletne staze zračne luke. Tijekom proteklog

Smanjenje broja pripadnika najviše je vidljivo u nacionalnom dijelu kontingenta, međutim, učinkovitijom raspodjelom poslova i povećanim zalaganjem svih djelatnika sve se zadaće odrađuju bez većih poteškoća

RAZGOVOR

razdoblja suradnja je bila na vrlo visokoj razini i bez ikakvih problema. Pripadnici vojske CG izvršavaju sve zadaće kao i naši pripadnici, s tim da njihove desetine svoje zadaće provode samostalno, sukladno planovima i zahtjevima.

Obuka afganistanskih pilota koju provodi naš AAT te vodeći angažman u Školi vojne policije često se ističe kao primjer dobre suradnje s ANSF-om i saveznicima te govore o kvaliteti hrvatskih mentora. Kakva su vaša dosadašnja saznanja?

Moja iskustva i saznanja o obje spomenute sastavnice su vrlo pozitivna. Do sada smo imali tri rotacije savjetnika u Afganistanskoj školi vojne policije. Trenutačno nemamo vojne savjetnike u tom funkcionalnom području, ali u budućim projekcijama od rujna ponovno se očekuje upućivanje te sastavnice. Vjerujem da će zbog ranijih iskustava koje imamo na tom području njihov rad biti na istoj profesionalnoj razini kao i njihovih prethodnika, koji su za svoj rad dobili najviše ocjene. Kad govorimo o obuci letачkog osoblja i zrakoplovnih tehničara, oni su i dalje angažirani na uobičajenim zadaćama, a očekuje se nastavak njihova angažmana i u sljedećem kontingentu. Nedavno sam razgovarao sa zapovjednikom afganistanskih zračnih snaga koje su u sastavu 209. korpusa ANA-e, brigadnim generalom Mohammadom Ashrafom, koji je imao samo riječi pohvale za sve naše pripadnike, posebno ističući njihov profesionalizam i odnos prema Afganistancima.

Operacija ISAF ove godine završava, a nastavlja nova Resolute Support. Kako se ova zadnja faza tranzicijskog procesa odražava na trenutačne zadaće pripadnika OSRH?

Trenutačno se sve zadaće odvijaju bez ikakvih poteškoća, međutim, već početkom srpnja očekujemo da bi moglo doći do nekih promjena, koje su povezane s tranzicijom i pripremom za početak nove misije Resolute Support. Najveće promjene očekuju se u radu pješačke satnije, koja će se uglavnom baviti osiguranjem i zaštitom savjetničkih timova, a dnevno će putovati iz kampa Marmal u kamp Shaheen. U tom pogledu, u suradnji sa strateškim partnerom SAD-om, već smo pokrenuli proces zamjene taktičkih vozila kojima se sada koristimo, vozilima novije generacije (M-ATV i MRAP MAX PRO), koja imaju znatno bolju balističku zaštitu te taktičko-tehničke značajke.

Trenutačna sigurnosna situacija u području rasporeda pripadnika HRVCON-a je relativno dobra, poglavito na sjeveru zemlje, osim u tzv. paštunskim džepovima, gdje su česti napadi pobunjenika koji su usmjereni uglavnom prema Afganistanskim snagama sigurnosti. U tijeku su pripreme za početak borbene sezone, koja je obično obilježena povećanim brojem napada pobunjeničkih snaga, usmjerenih uglavnom prema Afganistanskim snagama sigurnosti, predstavnicima izvršne vlasti te savezničkim snagama

Suradnja sa svim nacijama koje se nalaze u području operacije je na vrlo visokoj razini, posebno naglašavam izvrsnu suradnju s našim strateškim partnerom, američkim i njemačkim oružanim snagama. To se očituje posebice u logističkim poslovima, kao što su održavanje motornih vozila i zdravstvenoj skrbi za naše pripadnike

Svi hrvatski kontingenti gradili su jedan pozitivan imidž hrvatskih OS ovdje u misiji i prepoznati su po profesionalnosti i uspješnom djelovanju u multinacionalnom okruženju. Od ovog se kontingenta očekuje da nastavi visoko podignutu ljestvicu svojih prethodnika...

Vjerujem da, uzimajući u obzir vrlo pozitivnu sliku i visoku razinu profesionalizma koji su naši prethodnici pokazali, neće biti lako zadržati se na toj razini. Međutim, sudeći po rezultatima i prvim dojmovima koje dobivamo u razgovoru s našim partnerima te pripadnicima Afganistanskih snaga sigurnosti, budite uvjereni da smo na dobrom putu da dostignemo tu razinu, a ja očekujem i podizanje letvice prema gore. Ovim putem želim zahvaliti svim pripadnicima prethodnih kontingenta, počevši s prvim vodom Vojne policije koji su prvi krenuli u operaciju ISAF 2003. godine te njihovim zapovjednicima na pozitivnom imidžu i dobrim temeljima koje smo ovdje zatekli.

U svim dosadašnjim kontingentima u ISAF-u su sudjelovale i žene, a trenutačno ih je u sastavu vašeg kontingenta deset. Kako ocjenjujete njihov angažman?

U pogledu izvršenja zadaća pripadnika

OSRH u području operacije nema razlike između muškaraca i žena. Svi su jednako pripremani, obučavani te ne postoje posebne razlike u zadaćama i obvezama za muškarce i žene. Pripadnici oba spola su, prije svega profesionalni vojnici, dočasnici i časnici, koji ovisno o svom činu i dužnosti izvršavaju postavljene zadaće, potpuno u skladu sa zahtjevima njihovih nadređenih i za sada nisu zabilježene nikakve poteškoće u tom pogledu.

Kakva je trenutačna situacija u području operacije?

Trenutačna sigurnosna situacija u području rasporeda pripadnika HRVCON-a je relativno dobra, posebice na sjeveru zemlje, osim u tzv. paštunskim džepovima, gdje su česti napadi pobunjenika koji su usmjereni uglavnom prema Afganistanskim snagama sigurnosti. U tijeku su pripreme za početak borbene sezone, koja je obično obilježena povećanim brojem napada pobunjeničkih snaga, usmjerenih uglavnom prema Afganistanskim snagama sigurnosti, predstavnicima izvršne vlasti te savezničkim snagama. U tijeku su pripreme za drugi krug predsjedničkih izbora, koji se očekuje 7. lipnja kada se prosuđuje pogoršanje sigurnosne situacije na cijelom području operacije, a napadi pobunjenika će vjerojatno biti usmjereni na izborna mjesta te sjedišta neovisnog povjerenstva za praćenje provedbe izbora. ■

Vesna PINTARIĆ, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

23. HRVCON U OPERACIJI ISAF

NOVINARSKA EKIPA HRVATSKOGA VOJNIKA BORAVILA JE POČETKOM SVIBNJA S PRIPADNICIMA 23. HRVATSKOG KONTINGENTA U OPERACIJI ISAF U AFGANISTANU. POSJETILI SMO SVE NAŠE SASTAVNICE OD KOJIH SE MANJI DIO NALAZI U KABULU, A GLAVNINA U MAZAR-E-SHARIFU. DOJMOVE O NJIHOVU RADU U TOJ DALEKOJ ZEMLJI POKUŠALI SMO SAŽETI U OVOJ PRIČI... NO ONO ŠTO JE TEŠKO OPISATI, A ŠTO ISPUNJAVA PONOSOM, TO JE DA KAMO GOD KRENULI, HRVATSKA ODORA I NAŠI PRIPADNICI TOPLO SU POZDRAVLJANI, ISKRENO HVALJENI I VISOKOCIJENJENI NA SVIM RAZINAMA...

7 DANA AFGANISTANA S HRVATSKIM VOJNICIMA

23. HRVCON U OPERACIJI ISAF

Operacija ISAF najvažnija je, najzahtjevnija i brojčano najposrežnija operacija u kojoj pripadnici OSRH aktivno sudjeluju već jedanaest godina. Do danas je više od 4400 hrvatskih vojnika i vojnika sudjelovalo i uložilo svoja znanja i sposobnosti u mentoriranje i obučavanje Afganistanskih snaga sigurnosti, a trenutno je u području operacije 23. hrvatski kontingent sa 174 pripadnika. Iako je tijekom našega ranijeg sudjelovanja taj broj bio i dvostruko veći, danas je situacija drugačija. Smanjenje broja savezničkih snaga i prelazak u novu operaciju *Resolute Support* rezultirali su i brojčanim smanjenjem našega kontingenta te usmjeravanjem težišta na obuku, mentoriranje i savjetovanje afganistanskih vojno-policijskih snaga. Hrvatske snage raspoređene su u području odgovornosti regionalnih zapovjedništava Capital u Kabulu i Sjever u Mazar-e-Sharifu, na sjeveru Afganistana.

Naša je novinarska ekipa tijekom posjeta Afganistanu većinu vremena provela upravo u Mazar-e-Sharifu i s pripadnicima koji borave u kampu Marmal i John Pratt gdje je smještena glavnina naših snaga. Uz zapovjednika kontingenta brigadiru Miju Validžića i njegovu osobnu skupinu koju čine djelatnici angažirani kao nacionalni element logističke, obavještajne i informatičke potpore,

prvi dočasnik kontingenta te vojni kapelan, u sastavu kontingenta je i stožerno osoblje koje radi na zadacima u Regionalnome zapovjedništvu Sjever, savjetnici u 209. korpusu Afganistanske nacionalne armije te naš tim vojnih policajaca koji se nalazi u sastavu Multinacionalne satnije Vojne policije. U tom je kampu i naša najbrojnija sastavnica: pješaka satnija angažirana na zadacima u sklopu multinacionalnih zaštitnih snaga. U sastavu kontingenta je i tim pilota i tehičara koji je smješten u kampu John Pratt, zapravo nastavku kampa Marmal s kojim čini jedinstveni multinacionalni vojni kompleks u kojem boravi gotovo deset tisuća vojnika.

PJEŠAČKA SATNIJA U SVAKODNEVNOJ OPHODNJI I ZAŠTITI KAMPA

Priču o našem kontingentu početi ćemo našom najbrojnijom sastavnicom, dečkima i curama iz pješake satnije koji djeluju u sklopu multinacionalnih zaštitnih snaga koje su inače pod njemačkim zapovjedništvom, a u kojima sudjeluju još i oružane snage Mongolije, Armenije, Njemačke i Crne Gore. U sastavu naše pješake satnije, napominje njezin zapovjednik satnik Antun Tokić, djeluju i dvije desetine pripadnika Vojske Crne Gore koji su se s našim vojnicima obučavali još u Hrvatskoj te u sastavu našega kontingenta

odrađuju zadatke u misiji. Važnu sastavnicu multinacionalnih zaštitnih snaga, čija je temeljna zadaća zaštita područja unutar kampa i širega područja izvan kampa, čine i hrvatski pripadnici angažirani u Združenome operativnom središtu te Središtu za upravljanje sigurnosnim kamerama. Sve tri cjeline djeluju koordinirano i usko povezano. Područje oko kampa veličine oko 460 četvornih kilometara, tzv. *Blue box*, koje se proteže na sve četiri strane svijeta, svakodnevno se nadzire, što fizički, izlaskom snaga u ophodnje, što iz kampa, nadzorom kamerama manjega i većega dometa za dnevno i noćno praćenje. Zapravo, videonadzor traje neprekidno 24 sata. Posebno osjetljive točke unutar baze dodatno su osigurane raznim senzorima i alarmima, dok iznad kampa cijelo vrijeme lebdi cepelin s kojega je moguće nadzirati svaki pokret u bazi i širem području koje bazu okružuje, upoznaju nas djelatnici uključeni u rad obaju središta, natporučnik Josip Grant i nadnarednik Ivica Mađarević. Sve se zaštitne mjere provode u cilju pravodobnoga uočavanja opasnosti, a za sve se netipične i neuobičajene aktivnosti upućuju ophodnje u provjeru ili po-

duzimaju druge mjere ovisno o situaciji. Snage angažirane u ophodnjama patroliraju 24 sata dnevno i obično na teren izlazi jedan vod, a drugi je u pripravnosti radi moguće intervencije. Dok jedna naša ophodnja s borbenim vozilima kreće u pravcu juga, druga odlazi na sjever i tako se izmjenjuju s pripadnicima njemačkih vojnih snaga. Pri svakome takvom izlasku iz baze ništa se ne prepušta slučaju, zaštitni prsluk i kaciga te naoružanje, osobno i na vozilima, sastavni su dio opreme. Svaki izlazak takve ophodnje iz baze može značiti i višednevni ostanak izvan ograde kampa te pripadnici i na takvu mogućnost moraju uvijek biti spremni dok se ne osigura povratak u bazu. Ruta ophodnje zna biti na prilično nepristupačno područje, traje osam sati s povremenim zaustavljanjem na nadzorim točkama, oprema koju pripadnici nose teži i više od 25 kilograma, a temperature su za naše prilike već ljetne, iako u Afganistanu ljeta još nije ni počelo. Četrdeset ili pedeset stupnjeva u hladu dodatno otežava i prašina koja je stalno u zraku i zavljači se u svaki kutak. To je svakako jedna od fizički najzahtjevnijih zadataka i nimalo lak posao za naše voj-

Ruta ophodnje zna biti na prilično nepristupačno područje, traje osam sati s povremenim zaustavljanjem na nadzorim točkama, oprema koju pripadnici nose teži i više od 25 kilograma, a temperature su za naše prilike već ljetne, iako u Afganistanu ljeta još nije ni počelo

Ophodnje izvan kampa fizički su najzahtjevnije zadaće, a u njima svakodnevno sudjeluju i dvije naše ganerice, vojnkinje zadužene za strojnice u kupoli borbenih vozila

nike među kojima su i dvije djevojke, ganerice kako ih u vojničkome žargonu zovu, inače zadužene za strojnice u kupoli borbenih vozila. Upravo ti momci i djevojke, ističu svi naši sugovornici, nose najveći teret u što smo se i sami uvjerali u samo jednoj takvoj ophodnji. Osim redovitih ophodnji, naši vojnici imaju još jednu dužnost, a to su posjeti lokalnim selima i kontakti sa seoskim predstavnikom, malikom. Naša su tri dočasnika zadužena

23. HRVCON U OPERACIJI ISAF

za dvanaest takvih sela, a osim što ih obilaze, redovito im donose raznovrsnu pomoć, od hrane do školskih potrepština ili osiguranja boljih uvjeta za rad i učenje. U pratnji nadnarednika Marija Medenjaka jedno smo takvo selo i sami posjetili i vidjeli ono o čemu smo dotad samo slušali. Odnos s lokalnim stanovništvom iznimno je dobar. Naš će vojnik uvijek stati, porazgovarati, imati neku sitnicu uza se i dati je nasmijanoj i znatiželjnoj djeci koja ga u hipu okruže. Još smo jednom bili svjedoci kako hrvatska zastava na ramenu u Afganistanu ima dodatnu vrijednost.

VOJNI POLICAJCI NA ODRŽAVANJU REDA U KAMPU

Zadaće zaštite snaga i održavanja reda u kampu kao i ostale vojnopolicijske zadaće odraduje naš tim vojnih policajaca u sastavu Multinacionalne satnije Vojne policije. Njihova su zaduženja, objašnjava nam nadnarednik Davor Strmečki, voditelj sastavnice tima VP-a u Multinacionalnoj satniji VP-a, uz ostalo i osiguranje Zapovjedništva i zapovjednika Regionalnoga zapovjedništva Sjever kao i svih osoba u VIP statusu te pratnja konvoja i osiguranje cestovnih pravaca. Kako je u kampu prilično strog režim ograničenja brzine koja ne smije prelaziti 20 kilometara

na sat, često se mogu vidjeti kako na nekome od kontrolnih punktova zaustavljaju vozača koji je malo jače nagazio gas pa dosegao "vratolomnih" 35 km/h, ili pak provjeravaju valjanost identifikacijskih isprava koje su neizostavne na vidljivome mjestu odore svakoga vojnika koji se kreće kampom. Iako je teško shvatljivo da će pri spomenutim brzinama doći do prometnih nesreća, ipak su moguće pa je i očivid ili istraga takvih incidenata u opisu vojnopolicijskoga posla. U sklopu kampa nalaze se i ugostiteljski objekti koji također moraju poštivati stroge odredbe o radnome vremenu te će vojni policajci i njih redovito obilaziti, ali i reagirati ako

poneki od nekoliko tisuća vojnika koji ondje borave na bilo koji način naruši red i stegu u kampu, pa čak i obaviti kriminalistički izvid ako je potrebno. U misiji ISAF upravo naši vojni policajci imaju najduži staž sudjelovanja i profesionalnost po kojoj su odavno prepoznati i cijenjeni. Ona ni danas nije ništa manja te samo pridonosi njihovu statusu u toj multinacionalnoj obitelji vojne policije. Spomenuti vojnopolicijski tim pruža i potporu zapovjedniku 23. HRVCON-a u skladu sa svojim ovlastima te osigurava sve osobe iz Hrvatske koje posjećuju područje operacije.

U Regionalnome zapovjedništvu Sjever na različitim je zadaćama anga-

Osim redovitih ophodnji, naši vojnici imaju još jednu dužnost, a to su posjeti lokalnim selima i kontakti sa seoskim predstavnikom, malikom. Naša su tri dočasnika zadužena za dvanaest takvih sela, a osim što ih obilaze, redovito im donose raznovrsnu pomoć, od hrane do školskih potrepština ili osiguranja boljih uvjeta za rad i učenje

žirano i devet hrvatskih predstavnika koji čine dio stožernoga osoblja Zapovjedništva, a zaduženi su za izradu planova, zapovijedi, analitiku... zapravo sve NATO-ove dokumente važne za funkcioniranje i Zapovjedništva i operacije ISAF u cjelini, saznajemo od pukovnika Ivana Hodaka, časnika za planove i operacije u Uredu Provost *Marshala*. Brojnost našega osoblja angažiranoga na tim zadaćama te zastupljenost i ravnopravno sudjelovanje na različitim sastancima i koordinacijama govori u prilog stručnosti i kvaliteti što je u takvome multinacionalnom okruženju veliko priznanje.

Dva naša dočasnika koja smo upoznali u kontingentu svakodnevno putuju u kamp Shaheen u kojem provode savjetovanje dočasnika i časnika 209. korpusa Afganistanske nacionalne armije (ANA). Časnički namjesnik Josip Čičak i stožerni narednik Željko Jam-

U Regionalnome zapovjedništvu Sjever na različitim je zadaćama angažirano i devet hrvatskih predstavnika koji čine dio stožernoga osoblja Zapovjedništva

HRVATSKI VOJNIK

broj 448 / 23. svibnja 2014.

11

brušić dio su tridesetočlanoga multinacionalnog savjetodavnog tima, a zadaća im je savjetovanje afganistanskih snaga vezano uz obuku te zapovijedanje i nadzor. Svakodnevno se surađuje oko planova obuke, tečajeva koji su u tijeku te svih obučnih događaja u korpusu koji broji oko 15 000 vojnika. Od naših savjetnika to zahtijeva i praćenje svih aktualnih afganistanskih vojnih priručnika koji se odnose na obuku i uvježbavanje, kako bi u svojem savjetovanju bili što kvalitetniji, te redovitu koordinaciju svih obučnih aktivnosti između ISAF-a i ANA-e.

INTERNETSKA VEZA UVIJEK DOSTUPNA I BESPLATNA

Uz spomenute sastavnice, u kampu Marmal nalaze se i pripadnici koji čine nacionalni element potpore. Inače, upravo je logistička potpora jedna od nezaobilaznih stavki posebice u takvome okruženju i daleko od doma. Njihova je zadaća pružanje neprekidne, pravodobne i zahtijevane logističke potpore svakomu pojedincu i svim sastavnicama hrvatskoga kontingenta, objašnjava nam voditelj tima pukovnik Đuro Pažin. To uz ostalo podrazumijeva i koordinaciju zdravstvene potpore koju pružaju neke druge nacije i njihove terenske zdravstvene ustanove s obzirom na to da u sastavu našega kontingenta više nije medicinski tim. U zaduže-

Kako je u kampu prilično strog režim ograničenja brzine koja ne smije prelaziti 20 kilometara na sat, često se mogu vidjeti kako na nekome od kontrolnih punktova naši policajci mjere brzinu

nja nekoliko naših "nepovaca" ulazi i vođenje materijalno-financijskoga poslovanja, terenske usluge smještaja i prehrane pa i održavanje motornih vozila za što su zaduženi automehaničar i električar, kao i opskrba kontingenta svom opremom, naoružanjem, pričuvnim dijelovima i sredstvima nužnim za provedbu operativnih zadaća. Ako nešto nisu u mogućnosti osigurati, koriste se kapaciteti koalicijskih snaga i partnera te tako, primjerice, otkad nema osobe koja održava naoružanje, koriste usluge Nijemaca ili Amerikanaca ili čak lokalnih dobavljača i servisera ako kvar na vozilu ne mogu sami riješiti. Odgovorni su i za organizaciju kompletnoga prijevoza putnika i roba unutar područja operacije, pa tako

i naše novinarske ekipe koja je bez problema stigla u Afganistan i vratila se kući prepuna pozitivnih dojмова o našim pripadnicima u misiji. Još jedan detalj nikako ne smijemo izostaviti, a to je bespriječno funkcioniranje telefonskih i internetskih veza te videoveze s Hrvatskom za što je zadužen časnik za KIS natporučnik Marinko Vučina. Mogućnost bežičnoga spajanja na internet u takvim nas je okolnostima zaista zatekla i ugodno iznenadila. Trenutačno održavaju komunikacijske sustave u Kabulu i Mazar-e-Sharifu za potrebe svih naših sastavnica, od onoga naosnovnijega, a to je da funkcionira e-pošta do održavanja i popravaka radiokomunikacijskih sustava koje rabe naši pripadnici tijekom redovitih zadaća.

Upravo je internet, ili kako ga ondje zovu moralna veza, jedna od ključnih stavki kad ih od obitelji dijele mjeseci i tisuće kilometara. Svi naši pripadnici, što je također znakovito, imaju internetsku vezu i besplatno je koriste, za razliku od svih drugih nacija s kojima dijele kamp.

ZRAKOPLOVNI TIM U OBUCI AFGANISTANSKIH PILOTA

Pripadnici hrvatskoga kontingenta svrstali su se u mali broj zemalja koje imaju sposobnosti obučavanja zrakoplovnih snaga. Naši su mentori obučili prvoga afganistanskog pilota, a danas je u obuku afganistanskih zrakoplovnih snaga i njihovih instruktora letenja uključeno četrnaest naših pilota i tehničara. Naš je zrakoplovni savjetnički tim smješten u kampu John Pratt koji je zapravo nastavak kampa Marmal i svakodnevno je angažiran u obuci, ali njegov je boravak u operaciji nešto kraći od ostalih sastavnica. U timu su, objašnjava nam voditelj tima bojnik Marijan Skorija, tri pilota instruktora, tri mehaničara letaća i četiri pripadnika zemaljsko-tehničkoga održavanja helikoptera, jedan časnik za sigurnost letenja te tri pripadnika Bojne za specijalna djelovanja koji su u ulozi bočnih strijelaca. Naš tim radi zajedno s američkim u savjetovanju afganistanskih pilota i mehaničara s krajnjim ciljem njihova osposobljavanja za samostalno djelovanje. Trenutačno je u bazi

Pripadnici hrvatskoga kontingenta svrstali su se u mali broj zemalja koje imaju sposobnosti obučavanja zrakoplovnih snaga. Naši su mentori obučili prvoga afganistanskog pilota, a danas je u obuku afganistanskih zrakoplovnih snaga i njihovih instruktora letenja uključeno četrnaest naših pilota i tehničara

23. HRVCON U OPERACIJI ISAF

osam afganistanskih operativnih pilota i četiri helikoptera Mi 17 V1, a namjera je pomoći im oko ustroja eskadrile s potrebnim brojem kopilota i kapetana te osposobljavanje njihovih instruktora za još višu razinu, tj. ocjenjivače. Obuka je svakodnevna i traje od jutarnjega brifinga, uključuje teorijska predavanja i obično trosatni letački trening, a mehaničarski dio tima na stajanci odrađuje savjetovanja oko prijeletnog pregleda i održavanja helikoptera. Bojnik Skorija vrlo je zadovoljan napretkom koji su postigli zadnja dva mjeseca te očekuje da bi do kraja svibnja mogli potpuno osposobiti nova dva pilota i kopilota. U ulozi mentora letачa tehničara je stožerni narednik Andrej Supina koji je u misiji ISAF već drugi put i ističe kako su međuljudski odnosi odlični, a Afganistanci vrlo prijateljski naklonjeni. Iako se ponekad čini da su se neke informacije u prijevodu izgubile jer im engleski jezik još uvijek nije na dovoljnoj razini, a vrijeme utrošeno na objašnjavanje i puno duže od predviđenoga, ipak sve funkcionira bez većih problema.

U ZAPOVJEDNIŠTVU OPERACIJE NA DUŽNOSTI I PRVA HRVATSKA GENERALICA

Manji dio snaga iz sastava kontingenta nalazi se u Kabulu u kampu KAIA u sklopu kabulske zračne luke i kampu Phoenix te na dužnostima u Zapovjedništvu operacije ISAF. Ukupno je u Kabulu dvadeset pripadnika na raznim dužnostima i zadaćama. Odnedavno je na dužnosti savjetnice za rodna pitanja u Zapovjedništvu ISAF-a brigadna generalica Gordana Garašić. Ona je ujedno i prva pripadnica OSRH u ovoj operaciji na generalskoj dužnosti. Njezina je zadaća idućih nekoliko mjeseci raditi na pitanjima integracije rodne ravnopravnosti u afganistanskim sigurnosnim institucijama, a riječ je o iznimno odgovornoj dužnosti s obzirom na to da je pitanje ravnopravnosti spolova zbog kulturnih, običajnih i religijskih utjecaja u Afganistanu vrlo osjetljivo i složeno. Stoga će postizanje napretka na tome području i stvaranje uvjeta da se postojeće stanje održi i nastavi u pozitivnome smjeru biti i jedna od bitnih zadaća operacije ISAF do njezina završetka.

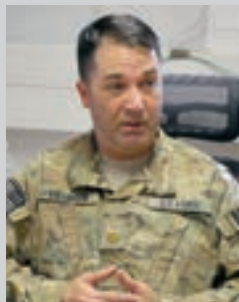
PUKOVNIK LEONARD DRAVES, NACIONALNI POLICIJSKI CENTAR ZA KOORDINACIJU (NPCC AT)

U ovom sam timu već četiri tjedna i iskreno sam zadivljen kvalitetom koju pokazuju hrvatski vojnici. Njihovo izražavanje je sjajno, mnogo bolje od svih drugih koje sam ovdje vidio. Uz to su i veliki profesionalci, odlično pripremljeni i zaista je zadovoljstvo s njima raditi. Osim toga, njihova su uvjerenja za svaku pohvalu, kao i motiviranost i odnos prema drugima, stoga mi je jako drago što surađujem s pukovnikom Ivancićem i što sam u ovom timu. Mislim da radom u NPCC AT obavljamo velik posao u ISAF-u. Naši su najveći izazovi u tome što je za izgradnju odnosa s Afganistancima potrebno neko vrijeme. Tek kad taj odnos postane prijateljski, možete obavljati zadaće, savjetovati ih i biti uspješni u realizaciji svojih zadaća. Još jednom želim izreći sve pohvale svojim kolegama iz Hrvatske.

PUKOVNIK ANDREAS REITZ, PROVOST MARSHAL, NAČELNIK VOJNE POLICIJE U RZ-U SJEVER

Godine 2002. bio sam prvi zapovjednik vojne policije u njemačkome kontingentu, a 2003. bio sam u Afganistanu u drugome mandatu. Bilo mi je drago čuti da je prva hrvatska postrojba upućena u misiju pod mojim zapovjedništvom. To je s druge strane bilo ujedno i vrlo zanimljivo i zahtjevno jer smo bili među prvim snagama u ISAF-u u Kabulu i ovdje na sjeveru. Suradivati s vašim vojnicima mi je i čast i zadovoljstvo jer su vrlo profesionalni, dobro uvježbani i iskusni. Uvidjeli smo da imate neke sposobnosti koje mi tada nismo imali u području operacija, primjerice teška oklopna vozila kao i obučene pse. Rekao bih da se srodne postrojbe razumiju, vojnopolicijska "zajednica" je široka i hrvatska je sastavnica VP-a kao dio međunarodne zajednice za mene bila dobrodošla. Imajući to na umu, kao i sposobnosti vaših snaga, danas, desetljeće poslije, moram reći da su vaše snage zadržale visoku razinu profesionalnosti i stekle još više iskustva. Za njemačke je vojnopolicijske snage suradnja s vama tradicionalno vrlo dobra. Zapovijedao sam i kontingentom iz Rumunjske i Danske, no hrvatske su snage čitavo vrijeme ovdje, usko surađujući s nama i u Kabulu i ovdje u RC-u North, što je bilo vrlo korisno za obje strane.

BOJNIK BRYAN FILLINGER, PROVOST MARSHAL, ZAPOVJEDNIK VOJNE POLICIJE AMERIČKOGA KONTINGENTA

U Regionalno zapovjedništvo Sjever došli smo krajem veljače i zatekli drugu hrvatsku vojnopolicijsku postrojbu. Prva je završila misiju prije nekih mjesec dana. Moja su iskustva s hrvatskim vojnicima jako dobra. Pripadnici spomenute postrojbe bili su profesionalci u svojem poslu i s velikim znanjem, a isto se može reći i o sadašnjim snagama. Uživaju ugled i posjeduju veliko znanje o vojnopolicijskim zadaćama. Kolega Strmečki ima veliko vojnopolicijsko iskustvo koje prenosi na nas američke vojnike. S njim je odlično suradivati i veselim se tome i u budućnosti.

BOJNIK IMMANUEL von LOEPER, ZAPOVJEDNIK MULTINACIONALNE SATNIJE VOJNE POLICIJE U RZ-U SJEVER

Biti zapovjednik vojne policije prije svega je velik izazov, ali to je sjajan posao. Ovdje u Mazar-e-Sharifu biti zapovjednikom multinacionalnih vojnopolicijskih snaga izazov je više. Morate se razumjeti na engleskome, unatoč različitostima rješavati probleme, suradivati i komunicirati. Druga je važna stvar raditi zajedno u multinacionalnoj postrojbi i na vojnopolicijskim zadaćama. Ovdje ništa ne možete raditi sami, nego samo u suradnji s drugima. Imamo zajedničke vojnopolicijske ophodnje, nadzor prometa i vojne stege u kampu, kao i izvan kampa kad vojna policija pruža osiguranje i zaštitu. Bitno je istaknuti da se sve naše zadaće odrađuju na multinacionalnoj razini. Kad govorim o vašim vojnopolicijskim snagama, mogu reći da zadaće zahvaljujući njima odrađujemo na još višoj razini i da su naše sposobnosti dodatno povećane. Donijeli su znanje i sposobnosti, visoko su uvježbani i profesionalni. Iako s njima nemam iskustva iz prethodnih misija, u zadnja sam dva mjeseca naučio da je s hrvatskim vojnim policajcima lakše odrađivati naše zadaće jer imaju puno iskustva iz ove misije. Moje iskustvo rada s njima je zahvaljujući njihovoj profesionalnosti fantastično.

ČASNIČKI NAMJESNIK BERNHARD BADSTIEBER, PRVI DOČASNIK RZ-A SJEVER

Moram najprije reći kako je čast biti prvim dočasnikom u Regionalnome zapovjedništvu Sjever te raditi s vojnicima iz toliko zemalja. Ovdje je 17 različitih nacija. Izazov je na jednome mjestu okupiti dočasnike iz raznih zemalja, radi razmjene informacija, upoznavanja s trenutnom situacijom te pronalaženja mogućnosti da se dalje školuju i obučavaju. Zahtjevna je zadaća raditi s vojnicima iz različitih zemalja u kojima vrijede različita pravila i nastojimo naći što kvalitetniji način za zajedničko djelovanje i primijeniti u tome najbolja iskustva drugih. Naša je misija ovdje briga o vojnicima i stoga moramo suradivati.

ČASNIČKI NAMJESNIK JOHAN SCHERS, PRVI DOČASNIK KONTINGENTA OS NIZOZEMSKJE

Meni je kao vojniku iz Nizozemske vrlo zanimljivo raditi u međunarodnome okružju. Složio bih se s vašim prvim dočasnikom časničkim namjesnikom Dominikom Banom da ima niz pitanja i problema na kojima možemo zajednički raditi i tako pružati podršku jedni drugima. Imamo različite načine razmišljanja i različite pristupe, no ako radimo zajednički, kao što to činimo sada, s dočasnici na međunarodnoj razini, stječemo jasnu sliku o drugim zemljama, a time i razumijevanje i senzibilnost za specifičnosti ostalih, što omogućuje postizanje zajedničkih rezultata. Na taj način surađujemo sa svim zemljama koje se ovdje nalaze u cilju izgradnje sigurnoga okružja u Afganistanu.

U zapovjedništvu ISAF-a u Kabulu angažirano je još nekoliko hrvatskih predstavnika, a ostali su razmješteni na zadaćama u Združenome međunarodnom zapovjedništvu koje operativno nadzire rad u Nacionalnome policijskom centru za koordinaciju te u Savezničkoj obučnoj misiji i u sastavu Zapovjedništva za specijalne operacije.

Na dužnosti zamjenika načelnika za logistiku u Zapovjedništvu ISAF-a je i brigadir Slobodan Čurčija i uskoro će biti godina dana kako boravi u Kabulu. Trenutačno radi u međunarodnome timu u kojem je još osam nacija, no s gašenjem misije ISAF i smanjenjem broja vojnika on je vjerojatno i posljednji koji je obnaša. Činjenica da se većina nacija izvlači iz područja operacije i smanjuje broj ljudstva i sredstava utječe ponajviše na logistiku pa je ovo za njih iznimno naporno razdoblje i zbog organizacije transporta i zbog priprema za novu operaciju *Resolute Support*.

U Kabulu je i pukovnik Marijan Ivančić na čelu savjetničkoga tima za Nacionalni policijski centar za koordinaciju koji je inače sastavljen od osam pripadnika OSRH i dva pripadnika MUP-a i zadužen je za savjetovanje afganistanske policije. Savjetnički tim radi na razvijanju sposobnosti samostalnoga djelovanja pojedinih sastavnica afganistanskoga MUP-a u planiranju, upravljanju, operacijama, izvješćivanju i provedbi zakona. Jedna od važnih zadaća uključivala je i praćenje provedbe predsjedničkih izbora, a pred njima je ta zadaća i u drugome krugu izbora koji se očekuje. Među članovima tima su i dva djelatnika na dužnostima u Operativnome središtu Združenoga zapovjedništva iz kojega se inače prate sve aktivnosti u području operacije.

Razgovarali smo i s pripadnicima kontingenta koji djeluju u sastavu Američke operativne grupe za specijalne operacije i Zapovjedništvu za speci-

jalne operacije Afganistan, a koji su primarno angažirani u mentoriranju snaga afganistanske specijalne policije za provedbu specijalnih operacija.

Zaokružiti ćemo priču o našim vojnicima koji trenutačno borave u Afganistanu još jednim zanimljivim sugovornikom, satnikom Tihomirom Kasunićem zaduženim za obavještajno-sigurnosnu potporu kontingenta kojemu je ovo već treći boravak u Afganistanu te zasigurno najbolje poznaje i povijesne i aktualne političke i sigurnosne prilike u zemlji. Saznajemo tako da su zapravo najveća sigurnosna prijetnja kriminalne skupine koje uzgajaju opijumski mak te se bave transportom narkotika što im je i jedan od glavnih izvora prihoda za financiranje raznih pobunjeničkih skupina i koje u pravilu napadaju kad su im ugroženi pravci prometovanja. Borbe se vode i za prevlast nad rudnicima poludragoga kamena lapisa kojega u planinskom području Afganistana ima u velikim količinama. Napominje kako je najkritičniji istok zemlje, ali i kako je upravo operacija ISAF na sjeveru zemlje pridonijela većoj sigurnosti i ljudskim slobodama. Sjeverni dio

odskake i po razini obrazovanja, posebice ženskoga dijela stanovništva, većoj pismenosti i dostupnosti informacija. Četrdeset godina sukoba i raznih previranja unazadilo je i osiromašilo Afganistan koji pamti i bolja vremena. No, polako, i uz međunarodne snage, situacija se popravlja. Daleko je to još od željenoga, ali pomaci se vide na svim razinama. Stasanjem afganistanskih snaga sigurnosti, čemu su svojim sudjelovanjem pomogli i hrvatski vojnici, te punim preuzimanjem odgovornosti za vlastitu zemlju, život u Afganistanu imat će kvalitetniju i prihvatljiviju dimenziju.

Iako je ovaj 23. hrvatski kontingent vjerojatno posljednji koji će odraditi puni šestomjesečni mandat prije završetka tranzicijskoga procesa i uspostave nove operacije, to svakako nije kraj hrvatskoga sudjelovanja u Afganistanu i doprinosa koji će OSRH i dalje pružati prilagođavajući se novim okolnostima. Uspjeh koji je pratio dosadašnje hrvatsko sudjelovanje jamči da ćemo s jednako predanošću nastaviti i na novim zadaćama. A svaka buduća bit će tek izazov više... ■

Na dužnostima u Operativnome središtu Združenoga zapovjedništva iz kojega se inače prate sve aktivnosti u području operacije također su dva pripadnika našega kontingenta

Manji dio snaga iz sastava kontingenta nalazi se u Kabulu u kampu KAIA u sklopu kabulske zračne luke i kampu Phoenix te na dužnostima u Zapovjedništvu operacije ISAF. Ukupno je u Kabulu dvadeset pripadnika na raznim dužnostima i zadaćama

U povodu smrti generala Martina Špegelja u Ministarstvu obrane otvorena je knjiga žalosti

POSLEDNJI ISPRAĆAJ

"Ispraćamo Vas na Vaš posljednji počinak, a u misli nam naviru sjećanja na prijateljske susrete, razmjenu mišljenja i iskustava, pomno slušanje savjeta i njihovu vjerodostojnost; obuzimaju nas sva ona sjećanja na vrijeme kada ste sudjelovali u stvaranju obrambenog sustava Republike Hrvatske i Zbora narodne garde, a kasnije i Hrvatske vojske", rekao je general zbora Drago Lovrić u posljednjem obraćanju generalu Špegelju, te dodao kako je general Špegelj ostavio neizbrisiv trag u povijesti stvaranja hrvatske države

OTIŠAO JE VELIKI ČOVJEK ALI JE OSTALO NJEGOVO DJELO

Umirovljeni stožerni general Martin Špegelj, ratni ministar obrane Republike Hrvatske, prvi zapovjednik Zbora narodne garde i prvi inspektor obrane Republike Hrvatske preminuo je 11. svibnja. U hrvatsku ratnu povijest ušao je kao odlučan zapovjednik, ratni strateg koji je svojim djelovanjem dao izniman doprinos i ostavio neizbrisiv trag u stvaranju hrvatske države. Posljedni ispraćaj generala Martina Špegelja bio je 14. svibnja na zagrebačkom groblju Mirogoj gdje je uz najviše vojne počasti sahranjen u Aleji hrvatskih branitelja. Dan ranije u Domu OSRH "Zvonimir" održan je komemorativni skup na kojem su bili savjetnik Predsjednika RH za obranu Zlatko Gareljić, predsjednik Hrvatskog sabora Josip Leko, prva potpredsjednica Vlade RH i ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić, zamjenica ministra obrane Višnja Tafra, načelnik Glavnog stožera OSRH general

zbora Drago Lovrić, brojni generali i admirali te poštovatelji i poznavatelji pokojnog generala Špegelja. U ime predsjednika Republike i vrhovnog zapovjednika OSRH Ive Josipovića, savjetnik za obranu Zlatko Gareljić naglasio je izniman doprinos generala Špegelja u sigurnosnom i obrambenom sustavu.

U naslijeđe nam je nesumnjivo ostavio životnu oporuku da vojnik treba prestati biti vojnikom kada oni koji ga vode odstupaju od puta, ali i ciljeva na koji su zajednički krenuli i kojima su zajednički težili - zamjenica ministra obrane Višnja Tafra

"Borba protiv zla, nacizma i fašizma, razvijanje znanja i vještina, samo su neke od vještina koje je posjedovao general Špegelj. Bio je veliki čovjek, slobodar i domoljub koji je svojim djelovanjem pridonio u stvaranju suverene i demokratske Republike Hrvatske", rekao je Gareljić. Ministrom obrane Repu-

blike Hrvatske general Martin Špegelj imenovan je u kolovozu 1990., kada preuzima pripreme za obranu Republike Hrvatske od nadolazeće agresije i ugroze suvereniteta. Početkom 1991. godine intenzivno radi na naoružavanju i ustrojavanju oružanih postrojbi, kojima će se Republika Hrvatska suprotstaviti

General Martin Špegelj nositelj je odlikovanja Republike Hrvatske, i to Velereda kralja Petra Krešimira IV. s lentom i Danicom, Reda kneza Domagoja s ogrlicom, Spomenice Domovinskog rata i Velereda kraljice Jelene s lentom i Danicom

HRVATSKI VOJNIK

broj 448 / 23. svibnja 2014.

15

Priredila LEIDA PARLOV, snimili: Tomislav BRANDT, Josip KOPI

agresiji i obraniti svoj suverenitet i teritorijalni integritet. To je rezultiralo osnivanjem Zbora narodne garde čiji je prvi zapovjednik bio upravo general Špegelj. U jesen 1991. godine imenovan je na dužnost glavnog inspektora obrane Republike Hrvatske i na toj je dužnosti ostao do kraja 1992. godine, kada je umirovljen. Čin generala zbora dodijeljen mu je u studenom 1991., a u stožernog generala promaknut je 2000. godine.

"Martin Špegelj je u raznim teškim trenucima uvijek znao izabrati stranu, pravu stranu, onu koja staje u obranu svoje zemlje", rekla je prva potpredsjednica Vlade RH i ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić te istaknula kako je bio veliki čovjek koji je cijeli svoj život ugradio u slobodu i neovisnost hrvatske države. General Špegelj je smatrao da osposobljavanje vojske i njezino postojanje nikada ne smije biti namijenjeno agresiji ili zastrašivanju već odvratanju, a njezina istinska snaga proizlazi iz visokog dostojanstva i morala njezinih vojnika, dočasnika i časnika. Upravo je to kao jednu od odlika generala Špegelja izdvojila zamjenica ministra obrane Višnja Tafra. "U naslijeđe nam je nesumnjivo

Bio je veliki čovjek, slobodar i domoljub koji je svojim djelovanjem pridonio u stvaranju suverene i demokratske Republike Hrvatske - savjetnik Predsjednika RH za obranu Zlatko Gareljić

ostavio životnu oporuku da vojnik treba prestati biti vojnikom kada oni koji ga vode odstupaju od puta, ali i ciljeva na koji su zajednički krenuli i kojima su zajednički težili," istaknula je Tafra.

U ime svih djelatnika OSRH poštovanje generalu Špegelju odao je i načelnik GS OSRH general zbora Drago Lovrić ističući kako je general Špegelj bio jedna od ključnih osoba u kreiranju i izgradnji Zbora narodne garde i Hrvatske vojske, čime je ušao u hrvatsku vojnu povijest. "Sjećamo se generala iz tih dana ratnih 1991. i 1992. godine kao odlučnog zapovjednika, stratega i vizionara koji je dugoročno promišljao obranu Hrvatske i buduću Hrvatsku vojsku, a i kada je u svojim razmišljanjima iskazivao drukčiji put k istome cilju, a cilj je bio demokratska, slobodna i neovisna Hrvatska," zaključio je general Lovrić.

POSLEDNJI ISPRAČAJ - DOSTOJANSTVENO UZ NAJVIŠE VOJNE POČASTI

Dostojanstveno uz najviše vojne počasti stožerni general Martin Špegelj sahranjen je u Aleji hrvatskih branitelja a uz članove obitelji, posljednjem ispračaju nazočili su predsjednik Hrvatskog sabora Josip Leko i predsjednik Vlade Zoran Milanović, izaslanstvo Ministarstva obrane i Oružanih snaga RH predvođeno zamjenicom ministra

U brzojavu sućuti koju je obitelji umirovljenog stožernog generala Martina Špegelja uputio ministar obrane Ante Kotromanović, između ostalog, stoji: Njegova predanost u obavljanju dužnosti prvog zapovjednika Zbora narodne garde, ministra obrane Republike Hrvatske i glavnog inspektora OSRH, kao i njegov nemjerljiv doprinos u pripremama za obranu suvereniteta Republike Hrvatske te stvaranju i razvoju Oružanih snaga ostat će trajno upisani u povijest stvaranja hrvatske države, ali i u sjećanje svih nas koji smo ga poznavali i imali čast s njim raditi.

Višnjom Tefrom i načelnikom Glavnog stožera OSRH generalom zbora Dragom Lovrićem, visoki vojni dužnosnici i brojni umirovljeni časnici te predstavnici MORH-a i pripadnici OSRH. Prigodnim govorima od generala Špegelja oprostili su se načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Drago Lovrić i predsjednik Saveza antifašističkih boraca Ivan Fumić. "Ispraćamo Vas na Vaš posljednji počinak, a u misli nam naviru sjećanja na prijateljske susrete, razmjenu mišljenja i iskustava, pomno slušanje savjeta i njihovu vjerodostojnost; obuzimaju nas sva ona sjećanja na vrijeme kada ste sudjelovali u stvaranju obrambenog sustava Republike Hrvatske i Zbora narodne garde, a kasnije i Hrvatske vojske", rekao je general Lovrić u posljednjem obraćanju generalu Špegelju dodavši: "Na samom početku agresije na Republiku Hrvatsku, odlučno ste se odazvali pozivu predsjednika Tuđmana i zovu domovine kojoj ste na raspolaganje stavili sve svoje znanje i sposobnosti i samim time ste ostavili neizbrisiv trag u povijesti stvaranja hrvatske države. Otišao je veliki čovjek, ali je ostalo njegovo djelo", zaključio je general Lovrić. "Nije se lako oprostiti od čovjeka koji je toliko napravio u svom životu, i to u dva rata", istaknuo je Ivan Fumić. "Bio sam s Martinom u istoj borbi i dijelili smo iste ideale", poručio je, istaknuvši i veliki doprinos generala Špegelja u borbi za samostalnost Hrvatske. "Zadužio je našu domovinu svojim radom i svojim životom", zaključio je Fumić. General Martin Špegelj ispraćen je uz počasnu paljbu postrojbe HKoV-a i preletom dvaju MiG-ova HRZ-a i PZO-a, a zastavu RH supruzi generala Špegelja uručio je zapovjednik Zapovjednog operativnog središta, brigadni general Ivan Jurić. Cijeli je obred pratio Orkestar OSRH, a muški se zbor od generala oprostio pjesmom "Podravino moja mila". ■

Martin Špegelj je u raznim teškim trenucima uvijek znao izabrati stranu, pravu stranu, onu koja staje u obranu svoje zemlje - prva potpredsjednica Vlade RH i ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić

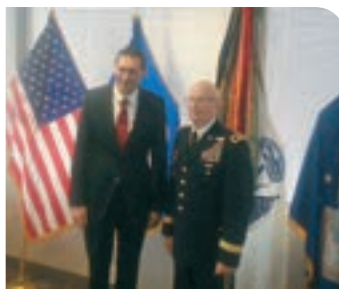

"Hrvatsku i SAD veže čvrsto prijateljstvo i partnerstvo na području sigurnosti i obrane koje se najbolje ogleda kroz zajednički angažman u NATO-ovoj operaciji ISAF u Afganistanu," naglasio je ministar Kotromanović u razgovoru s američkim potpredsjednikom Bidenom

MORH

U razgovorima koje je ministar obrane Ante Kotromanović vodio s potpredsjednikom Sjedinjenih Američkih Država Joeom Bidenom, zamjenicom guvernera Minnesote Yvonne Prettner i zapovjednikom Nacionalne garde Minnesote generalom Richardom C. Nashom potvrđeno je pouzdano i otvoreno savezništvo i čvrsti odnosi Hrvatske i SAD-a te je istaknuto da SAD za Hrvatsku ostaje najvažniji strateški partner u održavanju i razvijanju hrvatskih obrambenih sposobnosti

RADNI POSJET MINISTRA KOTROMANOVIĆA SAD-u

Ministar obrane Ante Kotromanović boravio je u izaslanstvu predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića u višednevnom radnom posjetu SAD-u. Predsjednik Josipović i ministar Kotromanović tom su se prigodom u Bijeloj kući sastali s potpredsjednikom SAD-a Joeom Bidenom. Ministar obrane posjetio je američku saveznu državu Minnesotu i Nacionalnu gardu Minnesote, a u Microsoftovoj središnjici u Redmondu potpisao je s tvrtkom Microsoft Hrvatska d. o. o. Memorandum o razumijevanju.

Posjet predsjednika Ive Josipovića u prvome je redu bio posvećen razgovorima o energetici i energetske projektima koje Hrvatska razvija. Hrvatsku je predstavio kao stabilnu zemlju i poželjnoga partnera, koja ima znanja i prirodne resurse, a tako je pozicionirana na mapi Europe da može biti jedno od najvažnijih čvorišta njezine energetske sigurnosti.

Ministar Kotromanović iskoristio je posjet za razgovore o dosadašnjoj obrambenoj suradnji dviju zemalja i mogućnostima njezina proširenja. U razgovoru američkoga potpredsjednika Bidena i ministra Kotromanovića važan je dio bio posvećen obrambenoj suradnji i sudjelovanju pripadnika OSRH u NATO-ovim operacijama. Potpredsjednik Biden istaknuo je da SAD prati i stanje u regiji, posebno u BiH. Ministar Kotromanović naglasio je važnost daljnjega angažmana SAD-a u regiji. "Hrvatsku i SAD veže čvrsto prijateljstvo i partnerstvo na području sigurnosti i obrane koje se najbolje ogleda kroz zajednički angažman u NATO-ovoj operaciji ISAF u Afganistanu," naglasio je ministar Kotromanović. Razgovaralo se i o mogućnosti da američki ministar obrane Chuck Hagel dođe u službeni posjet Hrvatskoj. Američki potpredsjednik tom je prigodom pohvalio Hrvatsku zbog

reformi koje je poduzela u proteklih deset godina, a koje su joj omogućile da postane članicom Europske unije.

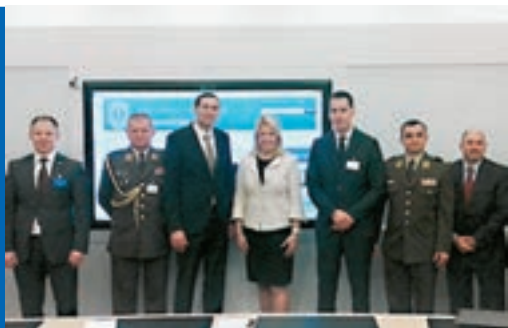
ČVRSTO DUGOGODIŠNJE PARTNERSTVO

U sklopu posjeta američkoj saveznoj državi Minnesoti koja je Hrvatskoj, u okviru State Partnership Programa, partnerska savezna država već 18 godina, ministar Kotromanović sastao se sa zamjenicom guvernera Yvonne Prettner i zapovjednikom Nacionalne garde Minnesote generalom Richardom C. Nashom. Riječ je o uzvratnom posjetu Minnesoti i njezinoj Nacionalnoj gardi s kojom Ministarstvo obrane ima razvijenu obrambenu i vojnu suradnju. Pripadnici Nacionalne garde Minnesote i OSRH zajednički sudjeluju i u operaciji ISAF u Afganistanu te imaju zajedničke vježbe i obuku.

U razgovoru sa zamjenicom guvernera Minnesote potvrđeno je pouzdano

i otvoreno savezništvo i čvrsti odnosi Hrvatske i SAD-a te je istaknuto da SAD za Hrvatsku ostaje najvažniji strateški partner u održavanju i razvijanju njezinih obrambenih sposobnosti. Istaknuto je da su partnerstvo i suradnja Hrvatske i Minnesote u okviru State Partnership Programa znatno pridonijeli izgradnji hrvatskih obrambenih sposobnosti i utjecali na daljnje jačanje unutarnjih kapaciteta Hrvatske u odgovoru na katastrofe. Jedna je od tema razgovora bila vezana i uz mogućnosti razvoja i proširenja suradnje dviju zemalja na ekonomska, poljoprivredna, turistička i druga područja. Ministar Kotromanović potvrdio je interes Hrvatske za nastavak realizacije projekta uspostave trgovinske misije Minnesote u Hrvatskoj dodavši da potencijal vidimo i u mogućnosti izvoza proizvoda hrvatske prehrambene industrije i specijalizirane vojne industrije na američko tržište. Tom je prigodom uputio i poziv guverneru Marku Daytonu da posjeti Hrvatsku, istaknuvši da bi to bila izvrsna prilika za daljnje jačanje prijateljskih odnosa Hrvatske i Minnesote. Tijekom sastanka sa zapovjednikom Nacionalne garde Minnesote generalom Richardom C. Nashom također je potvrđeno čvrsto dugogodišnje partnerstvo te istaknut interes da se dostignuta razina savezništva održi i unaprijedi. Razgovaralo se i o daljnjim planovima suradnje Hrvatske i Minnesote, o budućoj suradnji na području razvoja kibernetičkih sposobnosti, o razvoju potpore obrambenoga sustava civilnim vlastima i o razvoju zrakoplovnih sposobnosti, a spomenuto je i sudjelovanje pripadnika Nacionalne garde Minnesote na vježbi *Immediate Response 14* koja će se održati u kolovozu ove godine.

OJI

Ministar Kotromanović je u sklopu posjeta SAD-u u Microsoftovoj središnjici u Redmondu s tvrtkom Microsoft Hrvatska d. o. o. potpisao Memorandum o razumijevanju koji postavlja temelj za daljnji nastavak uspješne višegodišnje suradnje Ministarstva obrane Republike Hrvatske i Microsofta. U ime Microsofta Memorandum je potpisao direktor Microsofta Hrvatska Ivan Vidaković te potpredsjednica Microsoftova javnog sektora Laura Ipsen.

Foto: J. KOPR

ŠEST NOVIH REKORDA

Podjelom medalja i pehara najboljim natjecateljima, u četvrtak 15. svibnja na Automatiziranome strelištu "Vrapčanski potok" u Zagrebu završeno je 20. prvenstvo OSRH u streljaštvu.

Prvenstvo je počelo 12. svibnja u organizaciji Zapovjedništva za potporu (ZzP), a sudjelovalo je 13 ekipa s više od stotinu natjecatelja i natjecateljica koji su predstavljali svoje ustrojstvene cjeline. Strijelci OSRH pokazali su se izrazito preciznima. Srušeno je čak šest državnih rekorda OSRH, četiri u muškoj i dva u ženskoj konkurenciji. Inače, ženske su se discipline odnosile na gađanje vojničkim pištoljem HS po pravilima Međunarodnoga odbora za vojni sport (CISM, brza vojnička paljba) te Međunarodne federacije za streljačke sportove (ISSF, precizna paljba), dok su muške obuhvaćale i gađanje u trustavu iz puške VHS, također s dvjema inačicama pravila.

Ukupno gledano, sigurno je da najviše razloga za zadovoljstvo ima ZzP čiji je zapovjednik general-bojnik Mate Ostović svečano zatvorio prvenstvo. Središnja logistička ustrojstvena cjelina OSRH nije bila samo uspješan organizator, nego i natjecatelj. Osvojila je uvjerljivo prvo mjesto u ukupnoj konkurenciji, za gotovo 650 bodova iza sebe je ostavila Zapovjedništvo HKoV-a, dok je treće mjesto zauzela Gardijska motorizirana brigada. Ovo je treći ekipni naslov ZzP-a zaredom. Što se tiče pojedinačne konkurencije, svakako vrijedi istaknuti natporučnicu Dragicu Peti iz Središnjice za upravljanje osobljem, koja je u ženskoj konkurenciji uzela naslove u objema disciplinama gađanja pištoljem. Među muškarcima ukupno najbolji rezultat postigao je stožerni narednik Tomislav Vodopija (pištolj) i desetrnik Mihael Kuprešak (puška). Kao i uvijek, organizatori natjecanja na čelu s voditeljem pukovnikom Krešimirom Vrančićem imali su dragocjenu pomoć civilnih struktura, Hrvatskoga streljačkog saveza i Streljačkoga saveza Zagreba.

D. VLAHOVIĆ

Foto: HRZ i PZO

PRVI DOČASNIK U DVORANI SLAVNIH

Prvi dočasnik Oružanih snaga Republike Hrvatske časnički namjesnik Davor Petek uveden je u Dvoranu slavnih za međunarodne studente Akademije prvih dočasnika Kopnene vojske Sjedinjenih Američkih Država u 2014. godini.

Akademija u potpunosti priprema dočasnike za suočavanje sa sve složenijim izazovima modernih vojnih operacija, a u svijetu je prepoznata kao vrhunska obrazovna institucija. Vrhovni zapovjednik savezničkih snaga za Europu general zbora Philip M. Breedlove iz Ratnoga zrakoplovstva Sjedinjenih Američkih Država čestitao je 1. dočasniku Oružanih snaga RH na tome priznanju.

"Hvala ti na predanosti, službi i požrtvornosti kojima si zaslužio ovu iznimnu počast, kao i na snažnom vodstvu koje svakodnevno ulažeš u Oružane snage Republike Hrvatske i u naš veliki Savez," istaknuo je u svojoj čestitki general zbora Philip M. Breedlove.

OJI

Foto: S. BRIGLJEVIĆ

Prisega dragovoljnih ročnika

U Središtu za temeljnu obuku Zapovjedništva za obuku i doktrinu Hrvatske kopnene vojske "Fran Krsto Frankopan" u Požezi održana je 10. svibnja svečana prisega 12. naraštaja ročnika na dragovoljnome vojnom osposobljavanju. Svečano je prisegnuo 371 dragovoljni ročnik među kojima je bilo 37 ročnica. Polaganju svečane prisege nazočio je zapovjednik HKoV-a general-bojnik Dragutin Repinc, predstavnici OSRH, Grada Požege i Požeško-slavonske županije te udruga proizilaz iz Domovinskog rata. Čestitajući dragovoljnim ročnicima na položenoj prisegi, general Repinc istaknuo je da je bilo puno kandidata koji su se prijavili za dragovoljno vojno osposobljavanje, no samo su najbolji dobili priliku. Također je naglasio da će, odlučiti li se za vojnu karijeru, ocjena koju dobiju na kraju

obuke biti pravi pokazatelj njihove uspješnosti, volje, želje i motiviranosti. Dvanaesti naraštaj dragovoljnih ročnika započeo je 24. travnja ove godine vojno osposobljavanje kojim se stječu osnovna vojna znanja i vještine u rodu pješništva potrebna za sudjelovanje u obrani RH te se tako ročnici pripremaju i osposobljavaju za izvršavanje zadaća u postrojbama OSRH. Ročnici će u Središtu za temeljnu obuku provesti osam tjedana, od kojih četiri tjedna u vojarni 123. brigade "Požežga", a ostatak u terenskim uvjetima na vojnome poligonu "Gašinci". Završetak obuke predviđen je za 16. lipnja 2014. godine. U jedanaesti naraštaja dragovoljnoga vojnog osposobljavanja program obuke završilo je 3198 dragovoljnih ročnika, od kojih je 411 žena. OJI

NAGRAĐA ZA IZNIMNA POSTIGNUĆA

Eskadrili transportnih helikoptera (ETH) 93. zrakoplovne baze HRZ i PZO dodijeljena je nagrada Dubrovačko-neretvanske županije za iznimna postignuća u prošloj godini, a odnose se na hitna medicinska prevoženja s juga Hrvatske. Nagradu je uručio župan Nikola Dobroslavić na svečanoj sjednici skupštine Dubrovačko-neretvanske županije povodom Dana županije i blagdana njezina zaštitnika svetog Leopolda Bogdana Mandića, a priznanje je primila posada helikoptera Mi-8 MTV u sastavu: zamjenik zapovjednika ETH satnik Stjepan Jović, kopilot helikoptera Mi-8 MTV natporučnik Goran Jelić te tehničari letači nadnarednik Mate Labrović i stožerni narednik Velimir Bešić. Dodjeli nagrade u Dubrovniku nazočio je i zapovjednik 93. zrakoplovne baze HRZ i PZO pukovnik Karol Lučan. "Priznanja koje posade dobiju od lokalne zajednice su zna-

čajne jer pokazuju kako javnost vrednuje sve ono humano i plemenito što kroz brojne humane misije u spašavanju ljudskih života učine letačke posade HRZ-a i PZO-a. Doprinos helikopterskih timova je posebno značajan za jug Hrvatske jer se pacijenti uz pomoć helikoptera na najbrži način zbrinjavaju do medicinskih ustanova, a Dubrovnik je svim pilotima u posebnom sjećanju i emocijama zbog prijevoza novorođenčadi u inkubatorima kroz projekt "K sebi" istaknuo je zamjenik zapovjednika ETH satnik Stjepan Jović. U godini 2013. ETH je s područja Dubrovačko-neretvanske županije prevezla 183 pacijenta, a do 12. svibnja ove godine 59 od ukupno 127 pacijenata što znači da je gotovo polovica zbrinutih pacijenata u ovoj godini bila s područja Dubrovačko-neretvanske županije.

M. KARAČIĆ

DVA HELIKOPTERA POSLANA U POMOĆ BiH

U spašavanje stanovništva na poplavom ugroženim područjima u Bosni i Hercegovini, 16. svibnja upućena su dva helikoptera Mi-8 MTV iz sastava Eskadrile transportnih helikoptera 93. zb HRZ-a i PZO-a i to za pružanje humanitarne pomoći stanovništvu na poplavom ugroženim područjima općina Maglaj, Zavidovići i Dobo. Uz dvije letačke posade u pružanje pomoći bilo je uključeno i šest pripadnika Bojne za specijalna djelovanja koji su osposobljeni za desantiranje i spašavanje na vodi. Radili su na zadaćama traganja i spašavanja i prevozili evakuirano stanovništvo, te razne vrste tereta poput vode, hrane, lijekova... Od upućivanja u humanitarnu akciju u BiH do 19. svibnja letačke posade imale su sveukupno 83 leta s ostvarenih 33 sata naleta, pri čemu je prevezeno 246 osoba i 25 tona tereta.

KATASTROFALNE POPLAVE U ISTOČNOJ HRVATSKOJ

Cijela se Hrvatska ujedinila u borbi protiv poplava. Danonoćno je na terenu uz stanovništvo poplavljenih područja vojska, policija, DUZS, komunalne službe, vatrogasci... Na pružanju pomoći bilo je angažirano više od 1000 pripadnika OSRH sa svom potrebnom opremom. Pomogli su u evakuaciji stanovništva, provodili stalnu ophodnju naselja, punili vreće pijeskom, gradili zečje nasipe, prevozili pijesak, izvlačili stoku, dostavljali pitku vodu, pripremali obroke u poljskim kuhinjama...

VOJSKA POMAŽE

NA POPLAVLJEN

Istok Slavonije je pod vodom. Najgore je u Požeško-slavonskoj, Brodsko-posavskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji. Poplavljeni su cijela naselja, kuće su u vodi do krova, stanovništvo se evakuiralo, teško napušta svoje domove. Izgubljeni su, nažalost, i ljudski životi. Posljedice su to poplava nezapamćenih razmjera koje su poharale istočnu Slavoniju, ali i susjedne države. Štete će se mjeriti u milijunskim iznosima. Neizvjesno je i kad će se ljudi vratiti svojim domovima ili onomu što je od njih ostalo. Cijela se Hrvatska ujedinila u borbi protiv vode: ne neman. Uz stanovništvo na poplavljenim područjima je vojska, policija, DUZS, komunalne službe, vatrogasci... Danonoćno su na terenu. Humanitarna

pomoć prikuplja se u cijeloj zemlji. Na pružanju pomoći poplavljenim područjima bilo je angažirano više od 1000 pripadnika OSRH sa svom potrebnom opremom. Već 16. svibnja, kad se vidjelo da voda ne posustaje, temeljem zahtjeva Državne uprave za zaštitu i spašavanje, ministar obrane Ante Kotromanović donio je odluku o upućivanju pripadnika OSRH s potrebnom opremom i mehanizacijom radi pružanja pomoći u obrani od poplava u trima najugroženijim županijama. Prvog je dana na teren izašlo nešto više od 300 pripadnika OSRH, a već idućega dana na terenu ih je bilo više od 1000. Temeljem odluke ministra obrane o pružanju pomoći od poplava ugro-

žbenome području Slavonije, načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Drago Lovrić donosi zapovijed o formiranju Namjenskih organiziranih snaga (NOS). Ukupnim snagama upućenima kao pomoć ugroženom području zapovijeda brigadni general Ivan Jurić, zapovjednik Zapovjedno-operativnoga središta GS OSRH. Snage se raspoređuju na područje Oriovca, Slavonskoga Šamca, Županje..., a kad je voda ozbiljno zaprijetila i odsjekla dio kuća u Gradcu i dijelu Pleternice, sudjeluju u evakuaciji naselja. Evakuiraju ugroženo stanovništvo i u Rajevu Selu, Gunji i Račinovcima na svim najkritičnijim mjestima. Nakon informacije da je probijen nasip u Rajevu Selu i da je 200 ljudi odsječeno od ostatka svijeta, na područje ugroženo poplavama upućen je helikopter HRZ-a

i PZO-a, specijalna ekipa sa čamcima te Riječna bojna s četirima čamcima kako bi se stanovnici što brže i sigurnije evakuirali. "Spremni smo angažirati se na različitim zadaćama. Imamo svu potrebnu tehniku, čamce, amfibije i helikoptere," rekao je general Lovrić tijekom obilaska najugroženijih područja. Oružane snage na teren su izvele i svu potrebnu opremu i mehanizaciju: motorna vozila, labudice, čamce, amfibijska vozila, cisterne, sanitetska vozila, poljske kuhinje. Angažirane su i helikopterske snage Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva.

Situacija na terenu, a samim time i razmještaj snaga, mijenjali su se iz sata u sat. U Požeško-slavonsku županiju upućuje se 100 vojnika..., u Brodsko-posavskoj ih je 150..., 112 pripadnika OSRH iz Pleternice se prebacuje u Sla-

Priredila Leida PARLOV, foto Stjepan BRIGLJEVIĆ, Josip KOPI, arhiva MORH-a

STANOVNICIMA

IM PODRUČJIMA

vonski Šamac i Županju..., 600 pripadnika je na najkritičnijim područjima..., stiže još njih 350..., na području Šamca je 140 vojnika..., u Rajevo Selo dolazi helikopter..., u Okučane se upućuje cisterna s pitkom vodom..., u Posavskim Podgajcima 55 pripadnika OSRH izvlači stoku s farne ZIB... Gardijska oklopno-mehanizirana brigada je na nogama, dolaze vojnici iz bjelovarske vojarnje "Bilogora"..., iz karlovačke vojarnje "Kamensko" na područje Gunje upućuju se dodatna motorna vozila i vojna oprema..., u petrinjskoj vojarni "Pukovnik Predrag Matanović" u pripravnosti su dodatne snage. Kako su stizale nove informacije o stanju na terenu, Oružane snage promptno su reagirale i u svakome trenutku bile spremne angažirati nove i nove snage gdje je bilo potrebno. Cijelo su vrijeme u pripravnosti bile i dodatne

snage. Pripadnici OSRH evakuirali su stanovništvo, provodili stalnu ophodnju naselja, punili vreće pijeskom, gradili zečje nasipe, prevozili pijesak, izvlačili stoku, dostavljali pitku vodu, pripremani su obroci u poljskim kuhinjama. Na području Otoka, Cerne i Gradišta razmještene su tri pokretne kuhinje. Na terenu su u sportskoj dvorani "Cerna" i vinkovačkoj vojarni "Bosut" dva liječnička tima Vojnozdravstvenoga središta ZzP-a. Dok ovo pišemo, sve snage angažirane na poplavama, pa i pripadnici OSRH, nalaze se na terenu. Situacija se smiruje, voda se povlači, ali neizvjesnost još uvijek traje. Oružane snage još su jednom pokazale da im je sigurnost građana na prvome mjestu. Spašavale su živote, domove, imovinu. Potvrdile su da su zbog snaga kojima raspolažu i dobre organizacije neizostavna i jedna od ključnih karika u odgovoru na bilo koju krizu. ■

Ministar obrane RH Ante Kotromanović i načelnik GS OSRH general zbora Drago Lovrić obišli su 19. svibnja neka od poplavljenih područja u Slavoniji - Drenovce, Gunju, Posavske Podgajce i Županju. Ministar je tom prilikom izjavio: "Pripadnici Oružanih snaga rade danonoćno, a napraviti ćemo plan radova i kad se voda povuče. Naši vojnici, pripadnici inženjerskih postrojbi, pomoći će u sanaciji terena, cesta i nasipa," te dodao da će na prijedlog vojske MORH i OSRH pokrenuti i internu akciju prikupljanja dragovoljnih priloga za stanovnike najugroženijih područja Slavonije. General Lovrić naglasio je da Oružane snage imaju sva potrebna sredstva za spašavanje - amfibijska vozila, čamce i helikoptere, te da će osim ljudi evakuirati i stoku. Dodao je kako će hrvatski vojnici kada se voda povuče pristupiti pomoći u izgradnji i sanaciji zemljišta i terena u selima zahvaćenim poplavama.

➡ VJEŽBA "HARPUN 2014"

POMORSKI DES

VJEŽBA "HARPUN 2014" GLAVNI JE OVOGODIŠNJI OBUČNI DOGAĐAJ HRVATSKE RATNE MORNARICE. VJEŽBA S BOJNIM GAĐANJEM ODRŽAVALA SE OD 5. DO 9. SVIBNJA NA MORSKOME POLIGONU ŽIRJE. TIJEKOM PET DANA VJEŽBE UZ ZRAČNU I TOPNIČKU POTPORU, UVJEŽBAVANE SU I SPECIJALNE OPERACIJE, ELEKTRONIČKO RATOVANJE, KOMUNIKACIJA, TAKTIČKO MANEVRI-RANJE, ZAŠTITA SNAGA, PROVEDBA POSREDNOGA RAKETNOG UDARA, TRAGANJE I SPAŠAVANJE, TEGLJENJE BRODOVA OŠTEĆENIH U HAVARIJI I SIGNALNE VJEŽBE. PRISUTNI SU SE SLOŽILI DA JE "HARPUN 2014" USPJEŠNO POTVRDIO VISOKU RAZINU OSPOSOBLJENOSTI I SPOSOBNOSTI ZDRUŽENOGA DJELOVANJA PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE...

Ministar obrane Ante Kotromanović zadovoljno je promatrao cijelu vježbu, a poslije je zadovoljstvo potvrdio i pohvalom. "Željeli smo vidjeti uvježbanost i usklađenost djelovanja kopnene vojske i mornarice. Kao ministar inzistiram na obuci i mi smo posljednjih nekoliko godina znatno podignuli taj segment," istaknuo je i dodao da će, dok je na toj poziciji, zastupati politiku jačanja mornarice. Prisutnim novinarima otkrio je da je natječaj za izgradnju pet obalnih brodova završen te se uskoro može očekivati potpisivanje ugovora. Hrvatska bi u skorije vrijeme trebala nabaviti i dva njemačka minolovca i time dodatno ojačati svoje pomorske snage.

Sunce je tek izašlo nad morem, brodski su topovi upereni u protivnika i sve je spremno za pomorski desant. Pripadnici Bojne za specijalna djelovanja iz helikoptera se spuštaju na otok. More je, srećom, mirno, ali riječ je tek o "zatišju pred buru". Topničko-raketna bojna neprijatelja će iznenaditi s kopna, a topovnjače mornarice protivniku će se približiti na dva kilometra. Za to se vrijeme dio snaga, uz zračnu potporu, iskrcava na otok na kojem m

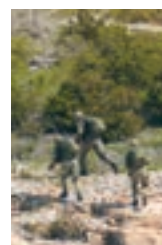
Petra KOSTANJŠAK, snimio Josip KOPI

ANT NA ŽIRJE

već čekaju neprijateljski vojnici. Države Bribir i Cetina zaratile su oko otoka bogatoga prirodnim resursima. Nakon niza diplomatskih pokušaja, vojni je sukob očito neizbježan. Spomenute su dvije države izmišljene, a zapravo je riječ o kompleksnome scenariju velike vježbe "Harpun 2014", glavnomu obučnom događaju Hrvatske ratne mornarice u ovoj godini. Vježba s bojnim gađanjem održavala se od 5. do 9. svibnja na morskome poligonu Žirje, a 7. svibnja održan je i završni prikaz kad su sve te sposobnosti sa školskoga broda "Učka" imali priliku promatrati ministar obrane Ante Kotromanović, zapovjednici grana Oružanih snaga Republike Hrvatske,

mediji i ostali uvaženi gosti. Sunce, mirno more i povjetarac vježbi su davali filmski dojam, ali je filmsku glazbu zamijenio snažan zvuk haubica, ispaljenih raketa kao i komentari prisutnih koji su dalekodorima pokušavali uočiti gdje rakete padaju u more. Dok je "Učka" puna znatizeljnih gostiju plovila prema Žirju, s poligona Zečevo zapucala je Hrvatska kopnena vojska. Topničko-raketna bojna GMTBR-a iz haubica je ispućala 40 komada streljiva kalibra 122 mm prema meti na moru udaljenoj deset kilometara. Nešto glasnije bile su rakete ispaljene iz višecijevnih lansera raketa. Nakon veličanstvene demonstracije kopnenih snaga, na red su došli mor-

SUDIONICI VJEŽBE

- Hrvatska ratna mornarica
- Flotila HRM-a, Obalna straža RH i Bojna obalne službe motrenja i obavješćivanja
- Hrvatska kopnena vojska
- Zapovjedništvo HKoV-a
- Topničko-raketna bojna te 2. motorizirana bojna Pauci Gardijske motorizirane brigade
- Hrvatsko ratno zrakoplovstvo i protuzračna obrana
- Zapovjedništvo HRZ-a i PZO-a i 93. zrakoplovne baze Zemunik
- Bojna za specijalna djelovanja
- Središnjica elektroničkog izviđanja

➡ VJEŽBA "HARPUN 2014"

nari. Četiri raketne topovnjače Flotile HRM-a pokazale su svoje paljbene mogućnosti, predvođene zapovjednim brodom hrvatske proizvodnje nazvanim "Kralj Dmitar Zvonimir". Gađajući metu na moru prvo iz pramčanih, a potom i iz krmenih topova, pripadnici mornarice zaradili su gromoglasan pljesak ministra i ostalih gostiju svaki put kad bi meta, gađana s udaljenosti od dva i pet kilometara, "nastradala" od brodskih granata.

Zapovjednik HRM-a i ujedno zapovjednik vježbe komodor Robert Hranj koji se također nalazio na brodu "Učka" naglasio je veliku važnost izvrsne suradnje mornarice s ostalim granama OSRH, posebno zato što se tako velika i kompleksna vježba ne održava često. "Ovo je vježba kopnenih snaga, mornarice, zrakoplovnih i specijalnih snaga s naglascima na zadaćama na moru što je nama mornarima uvijek posebno drago," zaključio je prvi čovjek HRM-a.

DESANT NA ŽIRJE

Iako su sve sposobnosti podjednako važne, najzanimljiviji je dio tek slijedio – pomorski desant na otok. Naime, pravi desant već godinama nije uvježbavan u tako realnim uvjetima pa su sve oči promatrača bile uprte u dva desantno-jurišna broda koja su jurila prema Žirju praćena raketnim topovnjačama. Na otoku ih je čekao skriveni neprijatelj, a kad su brodovi dotaknuli obalu i na nju se iskrvalo 50-ak pripadnika 2. motorizirane bojne Pauci, iz zraka su u pomoć pristigli avioni HRZ-a i PZO-a – Pilatusi. Za to su vrijeme Pauci krenuli prema vrhu otoka gdje

su ih čekale neprijateljske snage. Ministar obrane Ante Kotromanović zadovoljno je promatrao cijelu vježbu, a potom je zadovoljstvo potvrdio i pohvalom. "Željeli smo vidjeti uvježbanost i usklađenost djelovanja kopnene vojske i mornarice. Kao ministar inzistiram na obuci i mi smo posljednjih nekoliko godina znatno podignuli taj segment," istaknuo je i dodao da će, dok je na toj poziciji, zastupati politiku jačanja mornarice. Prisutnim novinarima otkrio je da je natječaj za izgradnju pet obalnih brodova završen te se uskoro može očekivati potpisivanje ugovora. Hrvatska bi u skorije vrijeme trebala nabaviti i dva njemačka minolovca i time dodatno ojačati svoje pomorske snage.

Zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-bojnik Dragutin Repinc nije skrivao svoje zadovoljstvo provedenom vježbom. "Ovakve su vježbe iznimno važne kako bismo s ostalim granama, ponajprije s mornaricom, uvježbavali ukrcavanje, iskrcavanje, desantiranje i sve ostalo," zaključio je zapovjednik HKoV-a.

Demonstraciju sile hrvatskih snaga imali su priliku gledati i vojni izaslanici Kine, Irana, Austrije, Poljske i Sjedinjenih Država koji su uživali u prezentaciji i, naravno, prirodnim ljepotama Hrvatske. "Bila je to velika vježba za koju su se pripadnici Oružanih snaga uvježbavali cijelu zimu. To su mjeseci i mjeseci vježbe pa je ona zato i provedena vrlo kvalitetno." Tim je riječima izrekao svoje dojmove američki vojni izaslanik u RH brigadir Douglas M. Faherty koji je istodobno izrazio oduševljenje ljepotama hrvatskoga mora, obale i otoka. Tijekom pet dana vježbe "Harpun 2014", uz zrač-

Zapovjednik HRM-a i ujedno zapovjednik vježbe komodor Robert Hranj koji se također nalazio na brodu "Učka" naglasio je veliku važnost izvrsne suradnje mornarice s ostalim granama OSRH, posebno zato što se tako velika i kompleksna vježba ne održava često

nu i topničku potporu, uvježbavane su i specijalne operacije, elektroničko ratovanje, komunikacija, taktičko manevriranje, zaštita snaga, provedba posrednoga raketnog udara, traganje i spašavanje, tegljenje brodova oštećenih u havariji i signalne vježbe. Tijekom vježbe veći se dio komunikacije i operativnoga dijela provodio na engleskome jeziku u svrhu dostizanja interoperabilnosti za sudjelovanje u međunarodnim operacijama potpore miru. Prisutni su se složili da je "Harpun 2014" uspješno potvrdio visoku razinu osposobljenosti i sposobnosti združenoga djelovanja snaga OSRH. ■

"Bila je to velika vježba za koju su se pripadnici Oružanih snaga uvježbavali cijelu zimu. To su mjeseci i mjeseci vježbe pa je ona zato i provedena vrlo kvalitetno." Tim je riječima izrekao svoje dojmove američki vojni izaslanik u RH brigadir Douglas M. Faherty koji je istodobno izrazio oduševljenje ljepotama hrvatskoga mora, obale i otoka.

 OBUKA OMANSKIH PILOTA U ZEMUNIKU

PETNAEST POLAZNIKA IZ OMANA KOJI SU S DVOJICOM NASTAVNIKA LETENJA U TRAVNJU DOŠLI U 93. ZRAKOPLOVNU BAZU U ZEMUNIKU RADI OBUKE NA NAŠIM PILATUSIMA, POČETKOM SVIBNJA ODRADILO JE PRVA TRI SAMOSTALNA ŠKOLSKA KRUGA OKO BAZE...

SVI PILOTI JEDNAKO

Pilatusi Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane početkom svibnja nadlijetali su Zadar što i ne bi bilo tako neobično da njima nisu upravljali piloti koji su se prvi put nalazili za upravljačem toga aviona. Riječ je o polaznicima iz Omana koji su s dvojicom nastavnika letenja u travnju došli u 93. zrakoplovnu bazu u Zemuniku kako bi se obučavali na našim Pilatusima s obzirom na to da u njihovoj zemlji takva obuka trenutačno nije moguća.

Prvih mjesec dana polaznici su se upoznavali s prostorom i okruženjem, s avionom i raznim pravilima letenja prije nego što su uopće mogli sjesti u avion. "Mi letimo s njima zadnjih mjesec dana. Važno je istaknuti da nemaju jednako iskustvo kao primjerice naši piloti prije dolaska na Pilatus. Naši piloti imaju gotovo do 50 sati na Zlinu, a Omanci tek 15 sati na nekom njihovom avionu," objašnjava satnik Zlatko Parać, jedan od voditelja obuke. Navodi kako je zato sve išlo

malo sporije, ali Omanci su vrlo motivirani i brzo usvajaju znanje jer znaju zašto su tu i čemu teže pa s njima nije teško raditi.

U zraku se osjećala napetost jer je, nakon teorijskoga upoznavanja, došlo vrijeme za ispit i prvi samostalni let. I dok sramežljivo bježe od našega diktafona i fotoaparata, veliko uzbuđenje na licima omanskih polaznika otkriva nam da su na redu njihova prva tri samostalna školska kruga oko baze. To je svakako trenutak koji će svaki

od njih dobro pamtit. "Mogu se sjetiti vremena kad sam imao svoj prvi let, to je veliko uzbuđenje i ponos. A i mi kao nastavnici imamo veliku ulogu jer ne smijemo pustiti nekoga na samostalni let ako procijenimo da nije spreman," objašnjava satnik Parać.

Nakon što odrade tri puta po pola sata školskoga kruga, počinje napredniji stupanj obuke. Ovo sve dosad, kako objašnjavaju hrvatski nastavnici letenja, bilo je tek ono najosnovnije. Nakon toga uči se

akrobatsko letenje, zatim navigacija, instrumentalno letenje, noćno letenje, letenje u paru: sve skupa 150 sati koje bi omanski studenti trebali odraditi do kraja godine. Na kraju će naši nastavnici dati preporuku na temelju onoga što su zapazili kod polaznika i reći koji je poziv možda najbolja opcija za njih – je li to biti borbeni pilot, pilot helikoptera ili transportnih aviona. U Zemuniku kažu da

su potpuno spremni za neke nove grupe polaznika, no tek kada krajem godine isprate prvu omansku generaciju. Iako samozatajni omanski polaznici nisu željeli govoriti za "Hrvatski vojnik" nego su za to zadužili svojega nastavnika satnika Mustafu, ipak smo uspjeli doznati da su neki od njih posjetili Zagreb i Plitvice, a isto tako jedva čekaju ljeto da otkriju i dijelove hrvatske obale. ■

RAZMIŠLJAJU

OMANSKI NASTAVNIK LETENJA

SATNIK MUSTAFA

Želio bih zahvaliti svima ovdje, uključujući pilote, kontrolu leta, mehaničare i inženjere koji su napravili izvrstan posao. Iznimno smo ponosni na svoje polaznike dok ih promatramo kako kreću na prve samostalne letove. To je trenutak za pamćenje, za njih, a i za nas. Prigodno ćemo proslaviti prve samostalne letove jer smo vrlo zadovoljni. Inače, smatram da od Hrvatske jednostavno nema boljšeg izbora za obuku. Uz sve navedeno, Hrvatska je zemlja prirodnih ljepota, ljudi su vrlo ljubazni prema nama, a i hrana je izvrsna.

VODITELJ OBUKE

SATNIK

ZLATKO PARAĆ:

Omanci su odabrali Hrvatsku jer su vidjeli da imamo dobru školu za pilote. Pripadnici akro grupe "Krila oluje" ujedno su i nastavnici letenja, a sama je grupa nastala od pilota koje smo mi školovali. Omanci su imali priliku to vidjeti i tu su počeli inicijalni kontakti. Znaju da su na pravome mjestu, da mi imamo sposobne tehničare, ispravne avione i sposobne nastavnike.

VODITELJ OBUKE

BOJNIK

NENAD HASNEK,

pripadnik "Krila oluje" Imamo dobre odnose s polaznicima. Pomažu nam i njihova dva nastavnika koji su produžena ruka i poveznica između polaznika i nas nastavnika. Ispitni letovi bili su dobri, ali moram napomenuti da smo mi inače rigorozni u ocjenjivanju. Došli su iz drugačijega sustava školovanja za pilote pa smo krenuli dva tjedna kasnije s letenjem kako bismo napravili određenu konverziju, odnosno prilagodbu našem obliku školovanja. Nakon dodatna dva tjedna predavanja uspješno su se prilagodili. Bilo je i nekih razlika koje smo riješili u hodu. Što se tiče kulturoloških razlika - svi piloti jednako razmišljaju, bez obzira na to koje su vjere.

ISPITIVAČ NA KONTROLNIM LETOVIMA

BOJNIK

ŽELJKO HARAPIN

Ovo su njihovi prvi samostalni letovi na našim avionima, a mi smo tu da procijenimo jesu li sposobni ili nisu. Nakon ispitnih letova zaključen je dio letačke obuke, odnosno prvi korak i, naravno, jedan od najvažnijih koraka. Suradnja je odlična, oduševljeni smo njihovim pristupom jer poštuju nas kao nastavnike, poštuju zemlju, sva pravila i propise. Nemaju nikakve posebne zahtjeve, a imamo i odličnu suradnju s njihovim instruktorima - svaki dan zajednički radimo analize i poboljšavamo obuku, a sve u svrhu kvalitetnoga završetka obuke na zadovoljstvo obiju strana.

➡ VOJNI POLIGON "CRVENA ZEMLJA"

general-bojnik Mate Pađen, zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH za operacije
 "Intencija nam je i dalje u budućnosti i idućim kontingentima održati i povećavati naše standarde, podizati njihovu ukupnu sposobnost, a smanjivanjem broja pripadnika kontingenata prepoznati i odabrati najkvalitetnije ljude, najbolje od najboljih koji su spremni ići u operacije. Rezultati i povratne informacije koje smo dobivali govore o tome da je i do sada hrvatski vojnik izvršavao sve zadaće koje su mu postavljene, da je bio sposoban i cijenjen te da naši NATO partneri i saveznici imaju povjerenja u nas. No, naravno, mi želimo i vjerujemo da možemo postići i više od toga."

NA VOJNOM POLIGONU "CRVENA ZEMLJA" SREDINOM SVIBNJA PROVEDENO JE OCJENJIVANJE SPREMNOSTI POJEDINACA I SASTAVNICA 24. HRVCON-a ISAF I 16. HRVCON-a KFOR TE NJIHOVIH PRIČUVA ZA PREDUPUTNU OBUKU PRIJE UPUĆIVANJA U OPERACIJE POTPORE MIRU. RIJEČ JE O PRVOJ FAZI OBUKE, A TIJEKOM TE FAZE ONI PROLAZE OPĆU OBUKU, SVLADAVAJU TEMELJNE VOJNE VJEŠTINE NAKON ČEGA SLIJEDI PROVJERA I OCJENJIVANJE SPREMNOSTI ŠTO JE UVJET ZA SLJEDEĆU FAZU - PRISTUPANJE PREDUPUTNOJ OBUCI...

OCJENJIVANJE pripadnika za

"Nakon provedenog ocjenjivanja spremnosti i opće obuke temeljnih vojnih vještina pokazan je visok stupanj znanja i poznavanja temeljnih vojnih vještina, što je dobar temelj i dobar preduvjet za pristupanje preduputnoj obuci te usvajanje novih znanja. Kao čelnik Ocjenjivačkog tima iznimno sam zadovoljan onim što su kandidati pokazali, ali i time kako su matične postrojbe pripremile sastavnice i pojedince, te kvalitetno provele s njima opću obuku koja osigurava da dobiju ocjenu "spreman za upućivanje na preduputnu obuku". Zahvaljujući tome možemo krenuti na sljedeću razinu i realizaciju daljnjih zajedničkih zadaća, sve do konačnog cilja - uvježbanosti i sposobnosti koje se od njih očekuju u misiji."

Napisala i snimila Lada PULJIZEVIĆ

U vojarni "Kralj Zvonimir" u Kninu i na vojnom poligonu "Crvena zemlja", od 12. do 15. svibnja 2014. provodilo se ocjenjivanje spremnosti pojedinaca i sastavnica 24. HRVCON-a ISAF i 16. HRVCON-a KFOR te njihovih pričuva za preduputnu obuku prije upućivanja u NATO vođene operacije potpore miru ISAF i KFOR. Ocjenjivanje je obuhvatilo temeljne vojne vještine kao što su poznavanje i uporaba oružja, prvu pomoć, orijentaciju i navigaciju, NBK zaštitu, zatim provjeru tjelesne spremnosti, gađanje iz osobnog oružja (puška i pištolj) te provjeru personalnih i logističkih uvjeta. Osim toga, ključno osoblje sastavnica mora raspolagati i dodatnim vještinama, kao što su poznavanje engleskog jezika, glasovnih procedura u skladu s međunarodnim standardima te poznavanje komunikacijskih i informacijskih vještina. Prva je to faza obuke koju trebaju proći svi pripadnici za koje je planirano upućivanje u operacije potpore miru. Tijekom te faze oni prolaze opću obuku, svladavaju temeljne vojne vještine nakon čega slijedi provjera i ocjenjivanje spremnosti što je uvjet za sljedeću fazu - pristupanje preduputnoj obuci. Pripadnike 24. HRVCON-a ISAF i 16. HRVCON-a KFOR 14. je svibnja posjetio zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH za operacije general-bojnik Mate Pađen. Nakon što je obišao obučnu infrastrukturu i smještajne kapacitete te radne točke na vojnom poligonu "Bralovac" i vojarni "Kralj Zvo-

nimir", general Pađen nije krio zadovoljstvo. "Uvjerio sam se da pripreme idu vrlo dobro, da je ocjenjivanje kvalitetno i da su pripadnici 24. HRVCON-a ISAF i 16. HRVCON-a KFOR u potpunosti spremni za nastavak preduputne obuke. Uvježbavani i ocjenjivani elementi kao i tražene vještine jamče da je postrojba kao cjelina sposobna otići u misiju, odraditi svoje zadaće i, što je najvažnije, ti elementi osiguravaju da se svi sa zadaća vrate živi i zdravi," rekao je general Pađen. Istaknuo je, također, kako svaki novi kontingent i stečena iskustva utječu na prilagođavanje sljedećih obuka, podizanje njezinih standarda te postroživanje kriterija ocjenjivanja. "Podižemo kriterije i standarde obuke i istodobno smanjujemo broj ljudi u kontingentima pa time postizemo da u misije idu najbolji i najsposobniji pripadnici Oružanih snaga. Želimo da oni budu spremni kvalitetno odraditi sve zadaće koje se od njih očekuju, a da njihova sigurnost bude na prvom mjestu," naglasio je general Pađen. Ocjenjivanje je proveo ocjenjivački tim Glavnog stožera OSRH, čiji je čelnik brigadir Mijo Kožić iz Uprave za operativne poslove i obuku GS OSRH. Članovi tima su eksperti iz ocjenjivanih područja, koji i sami imaju veliko iskustvo ranijih ocjenjivanja i iz operacija potpore miru. Uspješno ocjenjivanje ove faze te zadovoljstvo ocjenjivača znače da će kandidati u skoro vrijeme pristupiti provedbi preduputne obuke za upućivanje u NATO vođene operacije potpore miru ISAF i KFOR. ■

SPREMNOSTI ISAF i KFOR

MEĐUNARODNA VOJNA VJEŽBA

"BESPRIJEKORNO PROVEDENA VJEŽBA, ZAPOVJEDNIK MOŽE BITI PONOSAN I ZADOVOLJAN, ČESTITAM JOŠ JEDNOM SVIM PRIPADNICIMA GARDIJSKE OKLOPNO-MEHANIZIRANE BRIGADE NA IZNIMNOME NAPORU U TEŠKIM VREMENSKIM UVJETIMA TIJEKOM PRIPREMA I PROVEDBE VJEŽBE. SILAN SE TRUD UVIJEK ISPLATI. NASTAVITE U TOM SMJERU RAZVIJATI VOJNIČKE SPOSOBNOSTI," ISTAKNUO JE ZAPOVJEDNIK HKoV-a GENERAL-BOJNIK DRAGUTIN REPINC NAKON VJEŽBE

SPREMNO

Međunarodna vojna vježba TVBG Spremnost 14/1 završena je 15. svibnja na vojnome poligonu "Eugen Kvaternik" kod Slunja. Zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-bojnik Dragutin Repinc sa stožerom HKoV-a te zapovjednici Gardijske oklopno-mehanizirane brigade, Gardijske motorizirane brigade i Zapovjedništva za obuku i doktrinu nazočili su zadnjemu danu vježbe.

Riječ je o taktičkoj vježbi s bojnim gađanjem 2. mehanizirane bojne Pume Gardijske oklopno-mehanizirane brigade. Vježba je glavni obučni događaj Brigade tijekom ove godine.

Nazočne je u vježbu uveo brigadni general Siniša Jurković, zapovjednik Gardijske oklopno-mehanizirane brigade. Sudionici vježbe bili su pripadnici 2. mehanizirane bojne Pume uz potporu tenkovske satnije / tenkovske bitnice Kune, mješovite topničke bitnice / topničko-raketne bitnice i prednji zračni

kontrolori sastavnice Gardijske oklopno-mehanizirane brigade. U vježbi su sudjelovali i prednji zračni kontrolori Gardijske motorizirane brigade te prednji zračni kontrolori mađarskih oružanih snaga (dvojica pripadnika). Blisku zračnu potporu na vježbi pružale su američke oružane snage dvama zrakoplovima F-16 US AF te HRZ i PZO helikopterom Mi 171 Sh. Sudionici vježbe prikazali su osposobljenost za združeno djelovanje u obrambenim zadaćama i provedbi protunapada.

Druge mehanizirana bojna Pume tijekom vježbe je provodila kretanja i posjedanja obrambenih položaja te obranu borbenim vozilom pješastva M-80 i borbenim oklopnim vozilom M-83. Zbog napada protivničkih snaga izvršila je taktički manevar izvlačenja na pričuveni položaj, odakle je potpomognuta vatrenom potporom mješovite topničke bitnice sa SVRL-om DAC 665 T i haubicama 122 mm te vodom

minobacača 120 mm, uz potporu iz zraka dvaju zrakoplova F-16 US AF, zaustavila pokušaj prodora protivnika. Kad su stvoreni uvjeti, pokrenut je protunapad snaga 2. mehanizirane bojne Pume ojačane snagama prikrivene tenkovske satnije s tenkovima M-84. Zauzeti su položaji, uništene zaostale protivničke snage, izvršena reorganizacija i konsolidacija te pripremljena postrojba za prolazak svježih snaga Brigade u daljnjem napredovanju prema protivničkome teritoriju. Tijekom protunapada ranjeni su pripadnici transportirani helikopterom Mi 171 Sh HRZ-a i PZO-a.

Nakon vježbe svi su gosti i promatrači pogledali prikaz kretanja pješackoga tima i prikrivenoga snajperista izvidničke satnije Gardijske oklopno-mehanizirane brigade, a nakon toga su posjetili taktičko-operativni centar bojne Pume i taktičko-tehnički zbor gdje su razgledali naoružanje i sredstva uključena u vježbu uz prezentacije pripadnika Brigade.

Zapovjednik HKoV-a general-bojnik Dragutin Repinc izrazio je zadovoljstvo provedenom vježbom i pritom poručio: "Besprijeckorno provedena vježba, zapovjednik može biti ponosan i zadovoljan, čestitam još jednom svim pripadnicima Gardijske oklopno-mehanizirane brigade na iznimnome naporu u teškim vremenskim uvjetima tijekom priprema i provedbe vježbe. Silan se trud uvijek isplati. Nastavite u tom smjeru razvijati vojničke sposobnosti." ■

OJL, snimio Josip KOPI, arhiva OSRH

U vježbi Spremnost 14/1 prikazana je osposobljenost za združeno djelovanje u obrambenim zadaćama i provedbi protunapada

ST 14/1

U vježbi su sudjelovali i prednji zračni kontrolori Gardijske motorizirane brigade te prednji zračni kontrolori mađarskih oružanih snaga (dvojica pripadnika). Bliску zračnu potporu na vježbi pružale su američke oružane snage dvama zrakoplovima F-16 US AF te HRZ i PZO helikopterom Mi 171 Sh. Sudionici vježbe prikazali su osposobljenost za združeno djelovanje u obrambenim zadaćama i provedbi protunapada.

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: Zycraft

VIGILANT USV

Singapurska tvrtka Zycraft objavila je da je pred potpisivanjem više ugovora o isporuci novog besposadnog površinskog plovila imena Vigilant. Njegova primarna zadaća bila bi ophodnja na području luka. Osnovne brodograđevne karakteristike Vigilanta očituju se u duljini od 16,5 m. Postiže najveću brzinu više od 30 čv, dok pri krstarećoj brzini od 12 čv ima doplov

oko 1500 Nm. Ukupna korisna nosivost namijenjena isključivo gorivu i teretu iznosi do 7000 kg uključujući kamere iznimno visoke rezolucije koje odašilju u stvarnom vremenu. Vigilant provodi neovisnu ophodnju u kontinuitetu većem od 30 dana. Trup plovila izrađen je od kompozitnih materijala koji za strukturno ojačanje rabe karbonske nanocijevi. Prije odlaska

Ideja za razvoj Vigilanta nastala je na vrhuncu piratskih incidenata u Somaliji. Plovilo je bilo zamišljeno kao eskortni brod trgovačkoj mornarici, no od samog početka koncept je naišao na više struke izazove prije svega u zadaćama eskorta, zbog nezrelosti postojećih tehnologija.

u ophodnju, preuzima koordinate plovidbe i odlazi u neovisno izvršavanje misije s minimalnom potrebom za kontinuiranim praćenjem iz centra. Ima također mogućnost daljinskog upravljanja u situacijama kada je nužan blizak nadzor. Osim visokosofisticiranih kamera i senzora namijenjenih korisnom teretu, postoji mogućnost opremanja plovila tzv. RCWS sustavom poput malokalibarskih strojica kalibra 7,62.

M. PTIĆ GRŽELJ

PORINUT
TREĆI BROD
KLASE CAPE

Australska kompanija Austal je početkom svibnja porinula treći od ukupno osam novih ophodnih brodova klase Cape namijenjenih australskoj carini i službi granične zaštite (Customs and Border Protection Services - CBPS). Ugovor o projektiranju, gradnji i cjeloživotnoj potpori potpisan je u kolovozu 2011., a objavljena vrijednost ugovora je 306 milijuna američkih dolara za čitavu klasu. Brodovi se grade u brodograđilištu matične tvrtke u Hendersonu u zapadnoj Australiji, pri čemu je početak gradnje prvog broda u klasi započeo u veljači 2012. Prema procjenama svih osam plovila trebalo bi ući u operativnu uporabu do kolovoza 2015. Dio ugovora o cjeloživotnoj potpori

Foto: Austal

obuhvaća potpuni opseg usluga održavanja i ostalih potpornih usluga u razdoblju od najmanje osam godina od primopredaje plovila. Dostupne specifikacije za brodove klase Cape uključuju duljinu od 57,8 m, brzinu 25+ čv koja se postiže dvama dizelskim motorima tvrtke Caterpillar 3516C, doplov veći od 4000 Nm pri krstarećoj brzini od 12 čv, autonomiju od 28 dana te posadu od 18 članova. Trup kao i nadgrađe broda izrađeni su od marinizirane aluminijske slitine. Temeljno naoružanje sastoji se od dviju strojica kalibra 12,7 mm, a također su opremljeni dvama gumenjacima s tvrdim dnom (RHIB) duljine 7,3 m.

M. PTIĆ GRŽELJ

ŠPANJOLSKA GRADI
DODATNE BAM-ove

Španjolska Kraljevska ratna mornarica objavila je početkom svibnja kako je naručila dva dodatna višenamjenska odobalna ophodna broda BAM (Buque de Acción Marítima) klase Meteoro. Ugovor o gradnji dodijeljen je domaćem brodograđevnom koncernu Navantia, a objavljena vrijednost ugovora iznosi 400 milijuna eura. Spomenuta dva plovila povećat će klasu

Foto: Navantia

Temeljne zadaće BAM-ova su zaštita i pratnja drugih brodova, nadzor pomorskog prometa, nadzor i neutralizacija terorističkih aktivnosti i piratstva, operacije usmjerene protiv krijumčara drogom i ljudima, operacije potraga i spašavanja, potpora kriznim situacijama i humanitarne operacije, kao i nadzor ribarske legistative.

na ukupno šest brodova. Glavne odlike brodova klase Meteoro su duljina 94 m, istisnina 2500 t te najveća brzina od 20 čv. Posadu čini 40 članova, a pri brzini od 12 čv doplov iznosi 8000 Nm. Na krmenom dijelu broda nalazi se helikopterska paluba dok se temeljno naoružanje sastoji od glavnog topa kalibra 76 mm, dvaju topova kalibra 25 mm te dviju strojica kalibra 12,7 mm. Sukladno potpisanom ugovoru i predviđenim terminskim planovima za oba broda, predviđa se kako će biti potrebno 30 mjeseci za gradnju, opremanje, ispitivanja i primopredaju dvaju brodova španjolskoj Kraljevskoj ratnoj mornarici.

M. PTIĆ GRŽELJ

RAZVOJ LOCKHEEDOVE KUPOLE

Lockheed Martin je 15. svibnja objavio da je u testnom postrojenju u Wiltshireu, Engleska, uspješno izvršeno ispaljenje protuoklopnog projektila Javelin iz novorazvijene oružne kupole. Uz sustav Javelin, kupola ima integrirani top od 30 mm. Razvijena

je zajedničkim radom dviju Lockheedovih podružnica iz Ujedinjenog Kraljevstva i SAD-a. Do objavljenih rezultata došlo se nakon devetomjesečnog razvoja, uz korištenje iskustava u dizajniranju raznih borbenih vozila pješništva, kao i lansirnih su-

stava. Nove kupole trebale bi udovoljavati standardima za statično i pokretno gađanje te nuditi povećanu zaštitu operatera, kao i dobre ergonomske karakteristike sa svrhom bolje borbene pokretljivosti vozila.

D. VLAHOVIĆ

Igor SPICIJARIĆ

RATNA MORNARICA

RAZVOJ KINESKIH RAZARAČA (III.) KLASE LANZHOU I KUNMING

Trilogiju o razaračima mornarice najmnogoljudnije svjetske zemlje zaključujemo dvjema klasama koje su potpuno kineski proizvod. Posebnu pozornost budi klasa Kunming, na kojoj je zastupljeno nekoliko potpuno novih i zanimljivih tehnoloških rješenja

DDG razarači Tipa 052C, kao što i sama njihova oznaka kaže, predstavljaju daljnju razvojnu inačicu razarača Tipa 052B (tj. Guangzhou, vidi 2. dio teksta, HV 447). Od nje se u konfiguraciji razlikuju po pramčanom nadgrađu koje je znatno više i opremljeno s puno više sofisticiranih sustava – nalik na američke razarače klase Arleigh Burke. Slično kao i na američkom uzoru, i na kineskom razaraču ugrađene su četiri planarne antene višenamjenskog 3D radara. Ovaj projekt završen je u rujnu 2001. i razvio ga je 701. istraživački institut 7. kineske brodograđevne akademije. Na razaračima Tipa 052C nazočnost ruskih sustava je drastično smanjena, premda mnogi potječu

Zapovjednik kineskog razarača Changchun klase Lanzhou kapetan Wang Shengiang ponosno pokazuje svoj brod američkom zamjeniku načelnika za mornaričke operacije admiralu Marku Fergusonu. Fotografija je snimljena 13. studenoga prošle godine u kineskoj luci Zhoushan

Vrlo je vjerojatno da su kineski pomorski stratezi i konstruktori procijenili da su nacionalno razvijani i modificirani sustavi u dovoljnoj mjeri "sazreli" da mogu doživjeti svoju samostalnu premijeru upravo na razaračima Tipa 052C

➡ RATNA MORNARICA

iz projekata koji se izvorno pripisuju starim sovjetskim, tj. ruskim dobavljačima. Vrlo je vjerojatno da su kineski pomorski stratezi i konstruktori procijenili da su nacionalno razvijani i modificirani sustavi u dovoljnoj mjeri "sazreli" da mogu doživjeti svoju samostalnu premijeru upravo na razaračima Tipa 052C.

VREMENSKI ODMAK U KLASI

Propulzijski sustav koncipiran je na isti način kao i kod razarača Tipa 052B, s time da su ukrajinske plinske turbine tipa Zorja UGT - 25000 zamijenjene licencno proizvedenim kineskim plinskim turbinama tipa QC-280, ukupne snage 28 MW. Prva plovna jedinica ove klase, koja je dobila ime Lanzhou (170), na navoz brodogradilišta Jiangnan u Šangaju postavljena je početkom 2002., porinuta je 29. travnja 2003. i dostavljena mornarici 18. srpnja 2004. Nakon njega izgrađen je razarač Haikou (171). Porinut je 30. listopada 2003. i dostavljen u prosincu 2005. Nakon intervala od gotovo sedam godina nastavljena je daljnja izgradnja klase u istom brodogradilištu. Korišteno je operativno iskustvo uporabe prvih dvaju brodova kao i iskustvo u optimiziranju procesa izgradnje brodova. Zapravo, treba biti do kraja precizan i napomenuti da se serija nastavila izgradnjom modificiranog modela razarača označenog kao Tip 052C+. Glavna je karakteristika modificirane inačice povećanje deplasmata na 7500 t. Nova serija Tipa 052C+ započeta je razaračem Changchun (150) porinutim 28. studenog 2010. i dostavljenim u rujnu 2012. Sredinom srpnja 2011. porinut je razarač Zhengzhou (151), u prosincu 2011. slijedio ga je razarač Jinan (152), a već 16. lipnja 2012. i posljednji, razarač Xi'an (153).

KOMPLEKS HQ-9

Svakako najveća inovacija na razaračima Tipa 052C jest dalekometni raketni protuzračni/proturaketni kompleks HQ-9, s vertikalnim lansirnim sustavom (VLS) integriranim s multifunkcionalnim radarom Tipa 346. Projektil i mornarička inačica lansirnog sustava spadaju u istu kategoriju kao i originalni ruski sustav S-300 PMU 2/S-400 koji je kupljen kao već sasvim pouzdana tehnologi-

Foto: Huangju

Haikou je drugi brod klase 052C. Neki analitičari kažu da je i posljednji jer se brodovi koji dolaze nakon njega mogu smatrati modificiranim, tj. zasebnom klasom 052C+

ja. Duljine 6,8 m, ovaj projektil ima lansirnu masu od 1300 kg, inercijski sustav navođenja te *update* podataka tijekom srednjeg dijela trajektorije kao i aktivno radarsko navođenje u terminalnoj fazi leta. Aktivni radarski pretraživač radi na frekvencijama od 2 do 18 GHz. Projektil ima domet od 200 km. Vertikalni lansirni sustav

(VLS) kineske proizvodnje sastoji se od nerotirajućeg 6-čelijskog bubnja (svaka lansirna cijev ima vlastita vodonepropusna vrata - poklopac). VLS je konstruiran tako da je omogućen pneumatski (hladni) start projektila, kao što je to slučaj kod svih novijih VLS more/zrak raketnih sustava koje je razvila ruska mornarica (sustav Re-

Razarač Changchun - treći brod klase 052C ili prvi brod klase 052C+? U prilog tome ide i činjenica da je porinut sedam godina nakon Haikoua

Foto: navy81.cn

Svakako najveća inovacija na razaračima Tipa 052C jest dalekometni raketni protuzračni/proturaketni kompleks HQ-9, s vertikalnim lansirnim sustavom (VLS) integriranim s multifunkcionalnim radarom Tipa 346

Razarač Lanzhou predvodnik je svoje klase. Umjesto ukrajinskog propulzijskog sustava koji je bio ugrađen na prethodnu klasu 052B, Lanzhou i sljedbenike u klasi pokreću kineski sustavi

Foto: Chinese Military Review

dut). Razarač Tipa 052C raspolaže s osam VLS ćelija (šest instaliranih na pramčanoj palubi odmah iza glavnog topa i dvije instalirane na krmenom dijelu nadgrađa) s ukupno 48 raketnih projektila spremnih za lansiranje. Prema novim taktičkim zamislima, razarači Tipa 052C opremljeni su novim tipom krstarećih projektila tipa CASIC YJ-62 (C-602) sposobnim za napad na površinske ciljeve (brodove), ali i na kopnene ciljeve. Ovaj tip ASCM/LACM projektila odlikuje se najvećom brzinom od 0,9 maha, ima startnu masu od 1,24 t, duljinu 6,1 m, promjer 540 mm, a maksimalni domet procijenjen je na 400 km. Na razarače je instalirano osam transportno-lansirnih kontejnera s ovim projektilima. Nalaze se na nadgrađu krme, odmah iza krmenog jarbola. Ostalo brodsko naoružanje identično je onom na razaračima prethodnih klasa Tipa 052B i 051C. Obuhvaća glavni brodski top Tipa 210 kalibra

100/56 mm, dva CIWS topa tipa H/PJ-12 30 mm (jedan ispred kormilarnice i jedan na krmenom nadgrađu), dva trostruka torpedna aparata tipa Yu-7 od 324 mm (na središnjem dijelu broda iza prikrivnih bočnih panela) i četiri višenamjenska 18-cijevna raketna bacača ometača/mamac Tipa 726-4.

BEZ TWT ODAŠILJAČA

U višenamjenskom 3D radaru Tipa 346 funkcije su radarskog odašiljača i radarskog prijamnika spojene u jednoj radarskoj anteni (ili antenama) tipa AESA (*Active Electronically Scanned Antenna*). Time se eliminira tzv. TWT odašiljač (instaliran u prostoru nadgrađa ili ispod palube) koji je posebno kritična komponenta i čiji eventualni kvar/havarija direktno utječe i u potpunosti zaustavlja rad radara. Ukidanje funkcionalne potrebe za TWT-om i generiranje izlazne snage izravno na antenu, za posljedicu ima utjecaj i na prijenosnu

funkciju, odnosno na koncept tzv. gracioznog propadanja. Dakle, primjenom odgovarajućih zahvata utječe se na to da se ublaže softverske posljedice "loma" na čitavom nizu magnetizirajućih TRM modula (*Transmit/Receive Module*) od kojih je zapravo sastavljena konstrukcija (rešetka) antene ili antena. Zadaća radara Tipa 346 jest otkrivanje i praćenje bilo koje vrste ciljeva (zrakoplova, helikoptera, bespilotnih letjelica, krstarećih ASCM projektila...), uz istodobno navođenje vlastitih raketnih projektila PZO sustava HQ-9. Radar je razvijen u 14. institutu za istraživanje elektroničkih tehnologija u Nanjingu i trebao bi biti, prema nekim analitičarima, konačna inačica radara Tipa H/LJG-346, konstruiranog i predstavljenog još 1998.

NA NOSAČU ZRAKOPLOVA

Svaka od četiri velike planarne fiksne antene radara Tipa 346 sastoji se od 1524 TRM modula, zaštićenih lagano zakrivljenom pločom od dielektričnog materijala. Kinezi su, prema svim dostupnim podacima, primijenili identično tehničko rješenje za ugradnju ovih antena kao i američka mornarica na DDG razaračima klase Arleigh Burke na prijelomnim stranicama koje spajaju bokove nadgrađa. Nadalje, radar Tipa 346 radi u E/F frekvencijskom pojasu ili S-pojasu (frekvencije između 2 i 4 GHz što odgovara valnoj duljini između 7,5 i 15 cm) s *up-linkom* u X – frekvencij-

Klasa Kunming je demonstracija brzog kineskog napretka na polju moderne tehnologije u posljednjih nekoliko godina, posebno u području DDG gradnje

RATNA MORNARICA

skom opsegu, koji služi za navođenje PZO raketnih projektila sustava HQ-9 na zračne ciljeve. Aktivni fazni radar Tipa 346, ugrađen je također i na prvom kineskom nosaču zrakoplova Liaoning (16). Zapadni analitičari procjenjuju da njegov efikasni domet otkrivanja ciljeva doseže oko 450 km. Radarski kompleks na razaračima Tipa 052C nadopunjen je i dvodimenzionalnim *anti-stealth* radarom Tipa 517M. Njegova antena postavljena je na stražnjem jarbolu. Također je instaliran i kombinirani radar za nadzor zračne i površinske situacije Tipa 364, čija je antena zatvorena u polusfernoj kupoli i instalirana na pramčanom jarbolu. Tu je također i aktivno/pasivni radar osmišljen na konceptu ruskog radara tipa Mineral, koji služi kao potpora za navođenje ASCM/LACM projektila, s antenom u kupoli na krovu iznad kormilarnice. Radar Tipa 344 (EFR-1) služi za upravljanje i nadzor paljbe glavnog topa Tip 210. Što se tiče elektrooptičkih uređaja, razarači Tipa 052C imaju istu opremu kao i njihovi prethodnici. Paket elektrooptičke opreme sastoji se od nadzornog sustava IR-17 i sustava OFC-3, koji su već prije bili ugrađeni na razarače Tipa 051C s kojima također dijele i sonar tipa SJD-8/9.

KAO ARLEIGH BURKE?

Posljednja faza razvoja serije 052, barem za sada, predstavljena je Tipom 052D (klasa Kunming), novom inačicom specijaliziranog PZO razarača. Klasa je demonstracija brzog kineskog napretka na polju moderne tehnologije u posljednjih nekoliko godina, posebno u području DDG gradnje. Da bi posebno naglasio tu sposobnost, lokalni tisak vrlo često i ne bez razloga, definira razarače Tipa 052D kao "kineske Aegis razarače". Predstavlja ih kao pandane američkoj DDG klasi Arleigh Burke. Postojanje razvojnog programa potpuno nove klase razarača postalo je evidentno tek 28. kolovoza 2012. kada je, ponovno u brodogradilištu Jiangnan (JNCX) u Šangaju, porinuta u more prva plovna jedinica u klasi. Opća konfiguracija novih razarača pokazuje namjenu da postanu glavni nositelj i sama jezgra PZO obrane zrakoplova Liaoning, kao i sljede-

Foto: Xinhua

Posada u upravljačkom prostoru Kunminga. Analitičari procjenjuju da brod ima isti propulzijski sustav kao i Tip 052C s dvije plinske turbine QC-280 i dva dizelska motora (po 6 MW svaki). Maksimalna procijenjena brzina koju razarač može postići je 29-30 čvorova

ćeg nosača koji se već gradi, te za "pokrivanje" zahtjevnijih PZO zadataka u misijama na pučini. Vanjskim izgledom razarači Tipa 052D slični su razaračima prethodnog Tipa 052C, od kojih se u konstruktorskom smislu bitnije razlikuju samo većim nagibom bočnih zidova nadgrađa s ciljem poboljšanja *stealth* karakteristika. U području krmenog nadgrađa, posebno u dijelu krmenog hangara, kineski konstruktori pribjegli su tehničkom rješenju, već viđenom kod fregate Tipa 054A – s dvjema pomičnim pregradama izrađenim od antiradarskih materijala. Iza njih se nalaze sohe na kojima su smješteni brzi gumeni gliseri ili RHIB čamci

– koji su vrlo bitni kad je u pitanju provedba antipiratskih aktivnosti. Tip 052D, čiji se puni deplasman procjenjuje na 7500-8000 t (premda neki izvori procjenjuju deplasman i više od 8000 t) i duljinom od 160 m, mogao bi imati isti propulzijski sustav kao i Tip 052C s dvije plinske turbine QC-280 (po 28 MW svaka) i dva dizelska motora (po 6 MW svaki). Maksimalna brzina koju brodovi mogu postići procijenjena je na 29-30 čvorova.

PLOVILO ZA ISPITIVANJE

Potpuno novi koncept PZO razarača, bar što se tiče borbene opreme, utemeljen je na novom kompleksu

Grafički koncept razarača 052D, najnovije kineske klase koja će možda dosegnuti i brojku od 12 plovila

Ilustracija: Xinhua

Po svojim karakteristikama okomiti sustav lansiranja (VLS) na Kunmingu spada u istu kategoriju kao i najsposobnije inačice zapadnih sustava

Kunming je prvi razarač Tipa 052D, klase koja sada nosi njegovo ime. NATO-ovo kodno ime za klasu je Luyang III. U punoj je službi od 21. ožujka ove godine

glavnog radara, novom sustavu za okomito lansiranje raketnih projektila i novom glavnom topu dvostruke namjene.

Novi višenamjenski 3D radar bio je instaliran i ispitivan na specijalnom plovilu kineske mornarice Bi Sheng (891) namjenski izgrađenom za ispitivanje nove elektroničke opreme. Svoje podrijetlo i evolucijsku prošlost po svemu sudeći vuče od svog prethodnika, radara Tipa 346 koji je uspješno ugrađen na razaračima Tipa 052C. Riječ je naravno o aktivnom faznom radaru s četiri AESA antene čije su dimenzije povećane u odnosu na dimenzije antena Tipa 346,

odnosno novi radar sastavljen je od većeg broja Tx / Rx modula. Novi radar, prema kineskim izvorima, ima znatno poboljšane tehničke performanse te kvalitetniji zaštitni pokrov od dielektričnog materijala koji više nema zaobljenu formu, možda i zbog drugačijeg sustava hlađenja, i sada je savršeno ravan. Po svojim karakteristikama okomiti sustav lansiranja (VLS) spada u istu kategoriju kao i najsposobnije inačice zapadnih sustava. Prije svega se misli na sustave većih gabarita kao što je američki VLS tvrtke Lockheed Martin, tipa Mk-41 i francuski VLS tipa SYLVER-70 koji proizvodi tvrtka DCNS. Novi VLS

inženjerstva u sastavu pekinškog Instituta za tehnologiju. Kod CCL VLS sustava, ispušni plinovi vrlo visoke temperature nastali radom startnih booster motora raketnih projektila bivaju izbačeni iz lansirne ćelije u međuprostor između ćelije u kojoj je smješten projektil i staničnih stijenki, od kojih je formiran VLS. To je tehničko rješenje koje je gotovo identično onom primijenjenom na britanskom sustavu BAE Sea Wolf. Novi VLS instaliran na razaračima Tipa 052D sastoji se od modula s 8 ćelija (svaka kvadratnog presjeka duljine stranice od 850 mm). Lansirne ćelije grade se u tri različite inačice: najdulja inačica dugačka je 9 m, srednja 7 m, a najkraća tek 3,3 m. Koliko je za sada poznato, novi VLS sposoban je prihvatiti i lansirati vrlo širok spektar raketnih projektila. Među njima su i SAM (PZO) projektili dugog dometa HQ-9, ali i njihove poboljšane inačice HQ-9G, zatim projektili HQ-16 namijenjeni za PZO obranu na srednjim/kratkim dometima, krstareći ASCM/LACM tipa YJ-62, kao i najno-

Foto: Xinhua

Scena koja je u Kineskoj ratnoj mornarici postala redovit događaj: svečano primanje razarača u službu. U ovom slučaju riječ je o Zhengzhouu (klasa Lanzhou), a datum svečanosti je 27. prosinca 2013.

Foto: China Military On Line

Intergransko i interrodovsko djelovanje: na Changchunu su se tijekom jedne od vojnih vježbi našli i pripadnici kineskih specijalnih postrojbi

Foto: Xinhua

sastoji se od kvadratičnih lansernih ćelija univerzalnog tipa iz kojeg je moguće lansirati čitav spektar PZO/ASCM /LACM/ASW projektila.

VRUĆI ILI HLADNI START?

Ovaj novi VLS već je treći tip lansera u ovoj kategoriji na plovnicama kineske mornarice, uz prije spomenute na fregatama tipa 054A i razaračima 052C. Neki vojni analitičari tvrde da je to VLS sustav s tzv. hladnim startom, dok neki drugi tvrde da se radi o određenoj modifikaciji "vrućeg" lansiranja kao što je slučaj kod nekih zapadnih VLS-a i koji je primijenjen na fregatama Tipa 054A. U stvari, ova druga hipoteza možda može biti podržana činjenicom da su kineski službeni izvori potvrdili postojanje programa razvoja sustava lansiranja tipa CCL (*Concentric Canister Launch*) VLS, koji provodi Institut mehatronike i

Porinuće trećeg broda klase Kunming, razarača Guiyanga (174) izvršeno je 1. srpnja 2013. a planirani ulazak u službu je tijekom 2015.

RATNA MORNARICA

Foto: Xinhua

viji i najmoćniji krstareći projektili tipa DH-10 s dometom većim od 1000 km. Na koncu tu je i nekoliko inačica ASW (protupodmorničkih) raketnih projektila. Na razaračima Tipa 052D ugrađena su dva VLS seta po 8 čelija. Pramčani set s 32 čelije u konfiguraciji 4x8 instaliran je na palubi odmah iza glavnog topa. Krmeni VLS set u istoj konfiguraciji instaliran je na krmi ispred zadnjeg dijela krmenog nadgrađa. Dakle, na razaraču Tipa 052D instaliran je VLS s ukupno 64 čelije – što je svakako respektabilan podatak.

NOVI BRODSKI TOP

Treća velika inovacija među brodskim borbenim sustavima jest novi glavni brodski top dvostruke namjene sa *stealth* kupolom Tipa H/PJ-38 kalibra 130 mm. Nastao je iz razvojnog programa započetog 2005. u elektroinženjerskom istraživačkom institutu u Zhengzhouu (713. Institut 7. akademije). Za samu proizvodnju novog topa zadužena je tzv. Druga strojarska tvornica iz pokrajine Unutrašnja Mongolija. Svojevrsta je zanimljivost i činjenica da je zbog razvoja projekta novog topa H/PJ-38, akademik Chen Dingfen, koji je svojedobno bio odgovoran i za razvoj topova Tipa 79 i Tipa 210 od 100/56 mm, bio povučen iz mirovine i ponovno aktiviran.

Top Tipa H/PJ-38 ima procijenjenu masu od 50 t, domet s klasičnim streljivom do 30 km i automatski sustav punjenja preko dviju dizalica koje dopremaju granate iz komore za streljivo u kupolu topa. Proizvođač navodi kadencu od 40 granata/min. Prema istim izvorima, top je sposoban za uporabu nekoliko vrsta streljiva, pa tako i onog najmodernijeg. Što se ostalog ugrađenog naoružanja tiče, na krmenom nadgrađu hangara umjesto uobičajenog CIWS topa Tipa 730 (H/PJ-12) kalibra 30 mm, ugrađen je raketni sustav kratkog dometa HQ-10 (izvozna inačica pod ozna-

kom FL-3000N), karakterističan po svom lanseru za 24 raketna projektila i sličnosti s američkim sustavom Raytheon RIM-116 RAM. Primijenjeni projektili, duljine 2 m, s promjerom od 120 mm, imaju domet od 10 km i kreću se brzinama do 2,5 maha. Spadaju u skupinu "ispali i zaboravi" i opremljeni su IIR (*Imaging Infra Red*) senzorom. Na koncu svakako treba naglasiti da se u popisu opreme ugrađene na razarače Tipa 052D nalazi nova oprema za signalizaciju i komunikaciju – čime je moderniziran C4I sustav (*Command; Control; Communication; Computer; Intelligence*) i unaprijeđen novim *data-linkom* JSIDLS (*Joint Service Integrated Data Link System*). Certifikat za ove sustave službeno je dobiven u lipnju 2012. Analitičari ga smatraju ekvivalentnim zapadno razvijenom Linku 16, što je značajan korak naprijed u usporedbi s *data-linkom* HN-900 ugrađenim na razarače Tipa 052C, koji je ekvivalentan zapadnom Linku 11.

DVANAEST RAZARAČA

Do sada su porinute tri plovne jedinice nove klase Tipa 052D. Prvi iz serije, razarač Kunming (172) porinut je u more 28. kolovoza 2012. i aktivan od 21. ožujka ove godine. Drugi razarač Changsha (173) porinut je u istom brodogradilištu 28. prosinca 2012. i trebao bi se pridružiti Kunmingu do kraja 2014. u Južnoj kineskoj floti. Porinuće trećeg broda, razarača Guiyanga (174) izvršeno je 1. srpnja 2013., a planirani ulazak u službu je tijekom 2015. Iz kineskih izvora može se doznati da se najmanje još pet plovih jedinica (175 Chengdu, 154 Hefei, 155 Nanjing, 117 Yinchuan i 118 Taiyuan) već nalazi u različitim stupnjevima izgrađenosti. Ako se može vjerovati najavama, planirana je izgradnja još dodatne četiri plovne jedinice. Tako bi do konca 2018. kineska RM raspolagala s 12 najmodernijih (ako do tada ne proizvedu još neki prototip) razarača Tipa 052D.

Budući da su razarači poput Tipa 052D visokosofisticirane i specijalizirane plovne jedinice, zanimljivo će biti vidjeti što će još kineska vojna brodogradnja uspjjeti proizvesti do 2020. godine. ■

Kunmingov glavni top je dvostruke namjene sa *stealth* kupolom Tipa H/PJ-38 kalibra 130 mm i može rabiti više vrsta streljiva

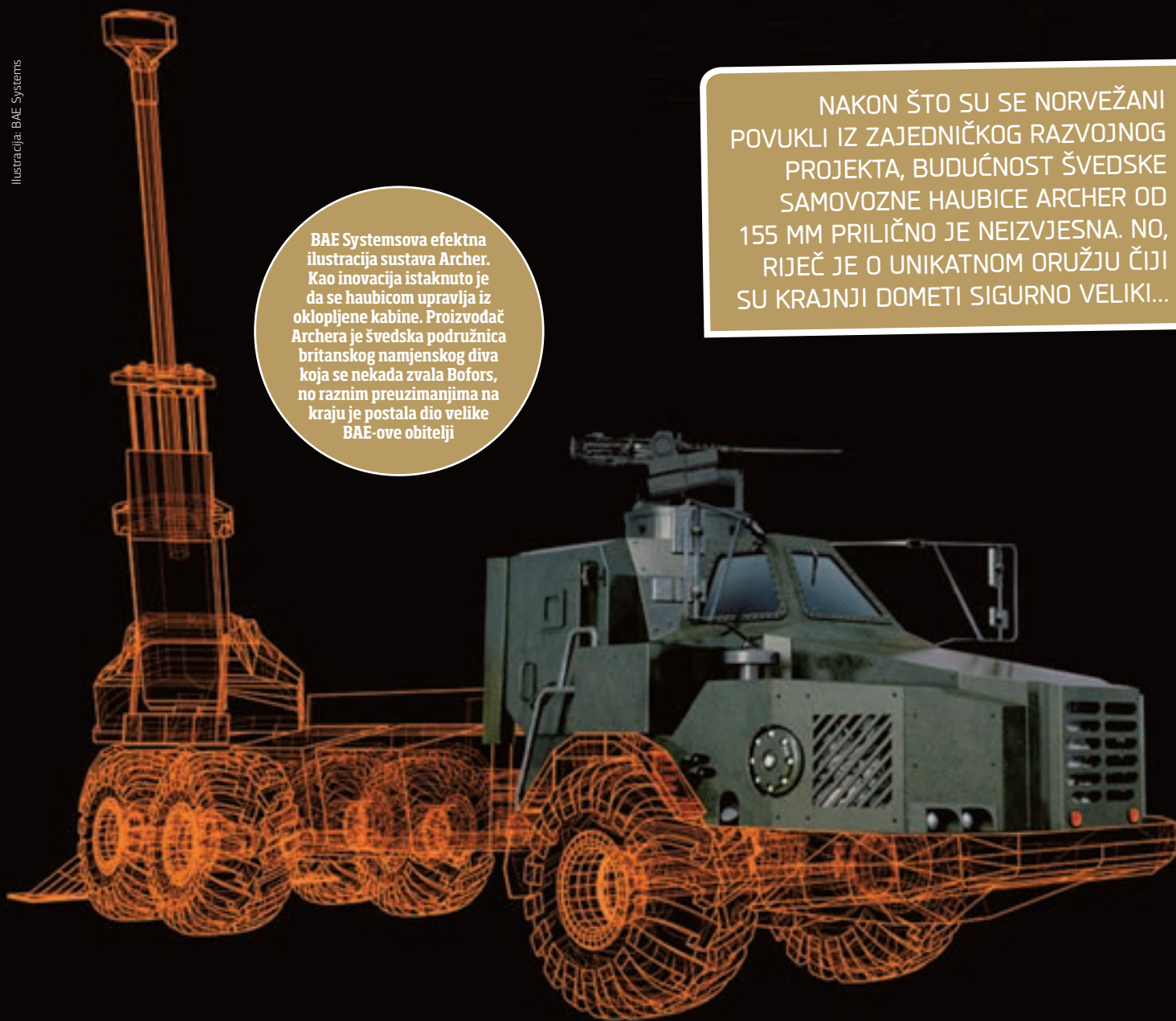
Josip MARTINČEVIĆ MIKIĆ

KOPNENA VOJSKA

Ilustracija: BAE Systems

BAE Systemsova efektna ilustracija sustava Archer. Kao inovacija istaknuto je da se haubicom upravlja iz oklopljene kabine. Proizvođač Archera je švedska podružnica britanskog namjenskog diva koja se nekada zvala Bofors, no raznim preuzimanjima na kraju je postala dio velike BAE-ove obitelji

NAKON ŠTO SU SE NORVEŽANI POVUKLI IZ ZAJEDNIČKOG RAZVOJNOG PROJEKTA, BUDUĆNOST ŠVEDSKE SAMOVOZNE HAUBICE ARCHER OD 155 MM PRILIČNO JE NEIZVJESNA. NO, RIJEČ JE O UNIKATNOM ORUŽJU ČIJI SU KRAJNJI DOMETI SIGURNO VELIKI...

DALEKOMETNI STRIJELAC

KOPNENA VOJSKA

Foto: BAE Systems

Prilikom predstavljanja njemačke samovozne haubice 155 mm na gusjenicama, Panzerhaubitze PzH 2000, u Hrvatskom vojniku broj 441 spominjali smo i švedski topnički sustav Archer. Za razliku od PzH 2000, Archer je samovozni topnički sustav kod kojega je zapravo modificirana vučna haubica FH77 B (Bofors) ugrađena na podvoz na kotačima pogonske konfiguracije 6x6. Riječ je o balistički sličnom borbenom sustavu ali u energetske potencijalu nešto moćnijem od njemačke PzH 2000. Naime, Šveđani su na cijevi dužine 52 kalibra zadržali barutnu komoru 25 litara što je ranije korišteno na topničkom sustavima 155 mm dužine cijevi 45 kalibra. Na taj je način njihova cijev samo deklarativno sukladna balističkom sporazumu JBMOU 155/52. No, bez obzira na spomenutu nesukladnost, Archer postiže domete do 40 kilometara sa standardnim streljivom i čak blizu 60 kilometara sa streljivom povećanog dometa, npr. Excalibur. Težnja za što većim dometima je navela konstruktore da sve češće odstupaju od JBMOU 155/52/23 jer im današnji materijali za izradu cijevi i drugih dijelova oružja omogućuju takve konstrukcije.

ZASAD BEZ BORBE

Archer nije bio uključen u borbena djelovanja kao PzH 2000 iz kojih bi se mogla crpiti iskustva o njegovu

— ● —
Zamaskirani Archer na blatnjavom terenu. Zasad je korišten samo u testiranjima, a uskoro bi trebao ući u popis švedskih topničkih postrojbi

— ● —
Archer je zapravo ime cjelovitog borbenog sustava koji u sebi sadrži oružje i vozilo za prijevoz streljiva, koje na fotografiji prati samovoznu haubicu

Pretovar streljiva iz vozila za prijevoz u samovoznu haubicu (slika sasvim desno) neki nazivaju slabom točkom sustava Archer

ponašanju u borbenim operacijama. No, zato je intenzivno ispitivan u različitim okolnostima s novim vrstama topničkog streljiva, Bonusa koji proizvode Bofors i Nexter i Excalibura koji proizvodi Raytheon. Jednako tako Archer nije ni ušao u operativnu uporabu iako je njegova serijska proizvodnja započela, a prva četiri borbena sustava dostavljena su naručiteljima. Archer je zapravo ime cjelovitog borbenog sustava koji u sebi sadrži oružje i vozilo za prijevoz streljiva, a u operativnu uporabu bi trebao ući ove godine. Topnički su-

stav je potpuno autonoman i može se upotrijebiti kao oružje za borbeni potporu ili u međunarodnim mirovnim misijama.

POVLAČENJE NORVEŠKE

No, ne ide sve glatko s realizacijom projekta Archer. Naime, riječ je o zajedničkom projektu u kojem sudjeluju Švedska i Norveška koje su s proizvođačem Bofors BAE Systems svaka ugovorile po 24 borbena sustava. Te dvije zemlje imaju razvijenu suradnju u širokom spektru projekata obrambene industrije. Upravo

Foto: FMV

Archer u borbenom položaju. Na slici s daljinski upravljanom borbenom stanicom na krovu kabine. Opcije mogu biti stanice Lemur ili Protector

Foto: BAE Systems

s dostavom prvih borbenih sustava švedskim oružanim snagama, Norveška je i službeno najavila raskid ugovora, jer su njezini zahtjevi modernog topništva uznapredovali na višu razinu pa Archer u budućnosti njima ne bi udovoljio. Bilo kako bilo Norveška je kašnjenje u realizaciji ugovorenoga posla iskoristila kao trenutak za izlazak iz zajedničkog posla, a pravi razlozi se mogu iščitati iz izjave predstavnika norveškog ministarstva obrane kako Archer nije ispunio ugovorene zahtjeve. Oni ističu da Norveška treba vrlo mobilno

topništvo s vrlo brzim odgovorom na prijetnju, a mobilnost se podrazumijeva u ekstremnim zimskim uvjetima kakvi vladaju na norveškom području. Naime, ugovorom o suradnji s Norveškom iz 2008. godine, Švedska je trebala do kraja 2013. izručiti sve borbene sustave koji bi ušli u operativnu uporabu tijekom 2014.

PERFORMANSE ORUŽJA

Glavna obilježja ovoga borbenog sustava:

- visoka razina automatiziranosti,

- velika brzina paljbe u kombinaciji s velikim dometom i visokom točnošću,
- dobra taktička i strategijska mobilnost i raspoloživost sustava,
- zahtijeva malobrojnu posluhu,
- relativno mala mogućnost prevoženja streljiva (limitirano na dvadeset projektila i odgovarajućih barutnih punjenja).

Sustavom upravljaju tri do četiri člana posluhe. Oni su za vrijeme paljbe smješteni u oklopljenom prostoru kabine koja omogućuje zaštitu protiv djelovanja streljiva 7,62 mm. Vozilo je također otporno na djelovanje mina sadržaja 6 kg eksploziva što odgovara razini zaštite 2 prema STANAG-u 4569, a posluha je u kabini vozila zaštićena od NBK djelovanja. Jedan od članova posluhe ujedno je i vozač, a iza njega su opremljena mjesta za preostala tri člana. Oružjem mogu, ako je potrebno, upravljati i dva člana posluhe. Okruženje u zaštićenoj kabini omogućuje posluži biti operativnom minimalno 24 sata bez otvaranja poklopca kabine ili vrata.

PROLAZ KROZ SNIJEG

Sustav je konstruiran prema zahtjevima visoke strateške, operativne i taktičke mobilnosti, te razvija cestovnu brzinu do 70 km/h. Sposoban je svladavati prometnice zametene snijegom visine jednog metra, a u transportnom smislu može se prevoziti zrakoplovima A400M.

Podvozje vozila nosi oznaku Volvo A30D 6x6 (modificirani damper) na čijem prednjem dijelu je oklopljena kabina s blindiranim staklima, a na stražnjem je smještena modificirana haubica FH 77 B. Na gornjem dijelu kabine kao sekundarno oružje može biti ugrađena daljinski upravljana borbeno stanica 12,7 mm tipa Lemur ili Protector. Na stražnjem dijelu vozila nalaze se snažni hidraulični stabilizatori kojima se vozilo vrlo brzo postavlja u željeni borbeni položaj. Područje djelovanja cijevi oružja po elevaciji je u rasponu od 0° do +70°, dok je po azimutu u području -75° do +75°. Sam postupak postavljanja u borbeni položaj traje tridesetak sekundi, a jednako toliko je potrebno za prelazak u transportni položaj. Na stražnjem gornjem dijelu kolijevke, iznad osi cijevi, smješten je radar za mjerenje početne brzine projektila koji je povezan sa sustavom za upravljanje paljbom.

MAKSIMALNI DOMETI

Cijev kalibra 155 mm, dužine 8,06 metara ima volumen barutne komore 25 litara. Izbor veće barutne komore omogućuje ispaljenje streljiva s jačim barutnim punjenjem, ali na konstrukciju oružja prenosi i veća naprezanja. Jednako tako i kut uvijanja žljebova cijevi je nešto manji od dogovorenog prema JBMOU. U oružje su ugrađeni spremnici za smještaj 20 projektila maksimalne dužine 1000 mm i 18 spremnika za smještaj barutnih punjenja, klasičnih ili modularnih. Na monitoru računala su podaci o rasporedu streljiva, barutnih punjenja i upaljača te se može daljinski upravljati načinom punjenja oružja. Spremnik topničkih kapsula ima kapacitet od 40 kapsula.

Maksimalni dometi streljiva kreću se u rasponu od 30 do 60 kilometara. Tako se može reći da je domet s klasičnim streljivom 30 kilometara, a s ugrađenim BB (base bleed) do 40 kilometara, dok je domet projektila tipa Excalibur i do

Foto: FMV

➔ KOPNENA VOJSKA

60 kilometara. Brzina paljbe je 8-9 projektila u minuti s maksimalnim trajanjem 72 projektila u 35 minuta. Takvih ciklusa se ne preporuča više od šest dnevno zbog hlađenja cijevi. Tako je moguća dnevna potrošnja streljiva oko 432 projektila. Moguće je također ispaljenje 4-6 projektila koji istodobno padaju na cilj (MRSI učinak).

KONKURENTSKI SUSTAVI

Najozbiljniji suparnik Archeru je francuski samovozni topnički sustav 155/52 CAESAR. Sa svojih 18 tona i specifičnom snagom motora od gotovo 10 kW/toni, prekaljen je u borbenim akcijama u Afganistanu i šire, zbog toga može prije naći kupce nego Archer. Francuska je 2009. godine uputila svojih osam oružja u Afganistan kako bi štitili svoje baze Tora, Tagab i Nijrabthe. Tajland je 2011. godine upotrebljavao svoje CEASAR-e u sukobima s Kambodžom, da bi se iste godine francuska Legija stranaca koristila četirima sustavima u operaciji Servalin (Mali). Francuzi se u svojim snagama u mirovnoj misiji UNIFIL u Libanonu koriste svojim borbenim sustavima CEASAR koji se na lošem libanonskom terenu lakše probijaju od gusjeničnih vozila. Danska je u procesu odabira svojega pokretnog topništva daleko otišla s francuskim sustavom. Francuski izvori su objavili da je već potpisan ugovor, no Danska ipak još nije donijela konačnu odluku o

▲
Moćni Archerov top u akciji. Barutna komora od 25 litara omogućuje ispaljivanje energentski potentnijih barutnih punjenja

svojem topništvu, čak razmišljaju o kupnji Archera. Čini se da se Danska našla na prevagi između tradicionalne suradnje s nordijskim zemljama i prednosti koje su u ovom trenutku na strani CEASAR-a.

Ozbiljni konkurent mogla bi biti i južnoafrička samovozna haubica G6-52. Riječ je o oružju koje je u fazi prototipa ispitano još prije 33 godine i od tada se stalno usavršava i pronalazi nove kupce, a ima i

Foto: FAW

Archer u tipičnom skandinavskom okruženju. Sustav može svladavati visinu snijega od jednog metra. Ipak, činjenica da stoji na kotačima a ne na gusjenicama sigurno utječe na njegovu pokretljivost

Foto: Försvarsmakten

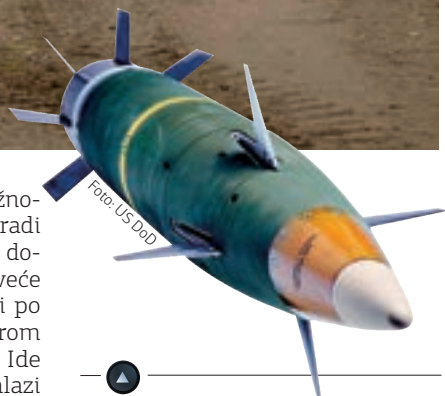

Foto: US DoD

borbenog iskustva u Angoli. Južnoafrička vojna industrija stalno radi na razvoju streljiva povećanog dometa pri čemu bilježe domete veće od 60 kilometara. Nude cijevi po želji kupca s barutnom komorom volumena od 23 ili 25 litara. Ide joj u prilog činjenica da se nalazi u operativnoj uporabi u tri zemlje. Često se kao konkurenti spominju i izraelski sustav ATMOS 155 mm s

Excalibur je vrsta streljiva koje Archeru omogućuje njegove najveće domete, čak do 60 kilometara

Francuski vojnici u Afganistanu pucaju iz sustava Caesar, koji je po karakteristikama najveći konkurent Archeru. Veliki mu je bonus operativno iskustvo iz ISAF-a

Foto: defenseimagery.mil

TAKTIČKO-TEHNIČKE ZNAČAJKE SUSTAVA ARCHER

Kalibar	155 mm
Protutrzaajući sustav	hidropneumatski
Zatvarač	zavojni
Masa oružja	cca 30 tona
Odnos snage i mase	8,3 kW/t (11,3 KS/t)
Dužina	14 100 mm
Širina	2740 mm
Visina	2890 mm
Max. brzina	70 km/h
Punjenje spremnika goriva	500 km
Max. uspon	60 %
Bočni nagib	30 %
Okomite zapreke	0,5 m
Svladavanje prokopa	0,9 m
Vodne zapreke	1,2 m
Motor	250 kW (340 KS)
Elevacija/depresija	0°/+70°
Mogućnost djelovanja po smjeru	-75°/+75°
Brzina paljbe, max.	8-9 proj./min.
MRSI	4-6 projektila
Spremnost za paljbu	30 sekundi
Utovar b/k s dva člana posluge	manje od osam minuta
Borbeni komplet	20 projektila i odgovarajućih b/p
Broj članova posluge	3-4 (2)

dužinom cijevi od 52 kalibra kao i slovačka samovozna top-haubica ZUZANA 155/52.

TEŠKA BUDUĆNOST

Archer je trebao zauzeti prvo mjesto u modernom topništvu u skandinavskim zemljama s mogućim širenjem na cijelu nordijsku regiju. Izlazak Norveške iz zajedničkog projekta zasigurno će imati utjecaja na daljnji tijek širenja na ostale zemlje. Uzmemo li u obzir jaku konkurenciju, a neki od konkurenata imaju i bogato borbeno iskustvo, može se zaključiti da će Švedska, želi li nastaviti s proizvodnjom Archera, teško naći kupca za 24 borbenih sustava koji su već u određenim fazama proizvodnje. Mora se ipak istaknuti da je Archer unikatno oružje s barutnom komorom od 25 litara koje omogućuje ispaljivanje energentski potentnijih barutnih punjenja čime su krajnji dometi svakako veći od konkurencije. Potrebno je istaknuti da je mobilnost takvog oružja na kotačima sigurno manjkava u odnosu na gusjenična, a razina oklopne zaštite minimalna (zbog ograničene nosivosti podvoza). S druge strane pak vozila na kotačima mogu imati i prednost kada je riječ o teškom kamenitom terenu s uskim prolazima. Najveća manjkavost je nemogućnost prevoženja respektabilnog borbenog kompleta streljiva. Zato je potrebno imati prateće vozilo za distribuciju streljiva što znatno djeluje na ukupnu raspoloživost borbenog sustava. ■

RATNI BROD

VRSTE

U NASTAVKU PODLISTKA NAVODIMO OSNOVNE PODJELE RATNIH BRODOVA PO RAZNIM KRITERIJIMA...

Ne postoji jedinstvena klasifikacija ratnih brodova, svaka država ima svoju klasifikaciju. U Republici Hrvatskoj podjela, odnosno klasifikacija ratnih brodova je definirana čl. 3. Pravilnika o službi na brodovima Oružanih snaga Republike Hrvatske (interni dokument Ministarstva obrane Republike Hrvatske). Pravilnik razlikuje sljedeće tipove ratnih brodova:

Ratni brod u sastavu plovne postrojbe je brod koji ustrojbeno pripada plovnoj postrojbi i u njezinu sklopu izvršava zadaće.

Samostalan ratni brod je brod koji ustrojbeno nije u sastavu plovne postrojbe.

Izdvojeni ratni brod je onaj koji je privremeno izvan sastava plovne postrojbe i koji je poslan na samostalno izvršavanje određene zadaće.

Zapovjedni ratni brod je brod s kojeg zapovijeda zapovjednik plovne postrojbe.

Admiralski ratni brod je brod na koji je ukrcan časnik čina admirala.

SKUPINE I KLASJE

Brodovi se dijele u sljedeće skupine:

Borbeni brodovi su specijalno građeni brodovi koji imaju naoružanje i sposobni su rješavati borbene zadaće. Borbeni brodovi jesu brodovi opremljeni za neposredno vođenje borbe ili brod koji posrednom suradnjom pomaže ili utječe na pripremu odnosno ishod borbe.

Pomoćni brodovi služe kao tehničko osiguranje ratnoj floti te joj pružaju potporu.

Specijalni brodovi su razne vrste brodova. Što se tiče klasa, svaka klasa ima specijalno naoružanje čija uporaba daje najbolji rezultat djelovanja u izvršenju zadaća. Unutar iste klase brodovi se dijele na potklase, ovisno o broju i kvaliteti naoružanja, daljinu plova, brzini plovidbe te istisnini. Ubrzanim razvojem brodskog naoružanja došlo je do podjele brodova unutar potklase na tipove. Tipovi broda održavaju vrijeme njihove gradnje, znanstveno-tehničku razinu ratne tehnike i brodogradnje te projekt gradnje broda.

RAZARAČI I KRSTARICE

Klasifikacija broda je podložna raznim promjenama, ovisno o stanju znanstveno-tehničkog razvoja.

Razarači su vrlo brzi brodovi, namijenjeni za borbu s lakim pomorskim snagama i površinskim ratnim brodovima, trgovačkim brodovima, podmornicama i zrakoplovima. Neoklopljeni su, naoružani topovima, te topničkim i torpednim, protupodmorničkim, protudiverzantskim, a u novije vrijeme i raketnim i proturaketnim, kao i nuklearnim naoružanjem. Namjena razarača može biti zaštita većih ratnih brodova na maršu, u boju i na sidrištu te obrane pomorskog prometa

i napad na nj, zapovijedanje i potpora lakim pomorskim snagama i dr.

Krstarice su veliki površinski ratni brodovi velikog akcijskog radijusa, naoružani su dalekometnim univerzalnim klasičnim i raketnim naoružanjem. Namjena krstarice jest obavljanje samostalnih borbenih operacija (pomorskih, pomorsko-zračnih) na svjetskim morima, potom uništavanje površinskih ratnih brodova, podmornica, trgovačkih brodova, letjelica te akcije napada na protivničku obalu.

PODJELA FREGATA I KORVETA

Fregata – ratni brod srednje veličine, namijenjen zaštiti konvoja na pomorskim komunikacijama i zaštiti sastava ratnih brodova prilikom obavljanja borbenih zadataka na pomorskom ratištu. Postoji nekoliko podjela fregata: *raketna, protuzračna, protupodmornička, nuklearna, motrilačka fregata te fregata za navođenje aviona*. Druga podjela fregata jest na *lake* i *teške fregate*.

Lake fregate jesu ratni brodovi istisnine 1600-2000 tona. **Teške fregate** imaju istisninu veću od 2000 tona. Takvi se brodovi često nazivaju i *eskornim krstaricama*.

Korveta je manji ratni brod namijenjen za protupodmorničke i protuavionske akcije u eskortnoj službi, te za ophodnu službu i službu spašavanja. Rabi se i u protude-

Britanska nuklearna podmornica
HMS Vigilant i brzi patrolni
čamac HMS Tracker

RATNIH BRODOVA

santnim operacijama, te za uništavanje protubrodskih borbenih raketa. Istisnina korvete iznosi 500-1600 t. Korvete su prijelazni brodovi između ophodnih brodova i lakih fregata. Naoružane su višestrukim lanserima protuavionskih raketa malog ili srednjeg dometa, torpednim uređajima za protupodmornička torpeda i raketnim bacačima dubinskih bombi, univerzalnim i protuavionskim topovima, kao i helikopterskim platformama.

DESANTNI BRODOVI

Desantni brod je specijalni ratni brod namijenjen za skupljanje, prevoženje i brzo iskrcavanje postrojbi mornaričkog pješastva i kopnene vojske te desantnih operacija. Vrste desantnih brodova su veliki univerzalni desantni dock – brodovi, nosači helikoptera i manji obalni desantni brodovi. **Nosači helikoptera** su ratni brodovi namijenjeni za smještaj, održavanje i opću sigurnost borbenih akcija helikoptera, kao i za prijevoz taktičkih postrojbi za helikopterske desante. Prema namjeni dijele se na *protupodmorničke*, *protuminske* i *desantne* nosače helikoptera. **Protupodmornički nosači helikoptera** zaštićuju plovne sastave, traže i uništavaju podmornice. **Protuminski nosači helikoptera** otkrivaju i obilježavaju minske prepreke. **Desantni nosači helikoptera** prevoze desantne mornaričke postrojbe.

Nosači zrakoplova su posebni brodovi uređeni za prijevoz, te uzlijetanje i slijetanje

zrakoplova. Ovi brodovi imaju srednji oklop te topove, a mogu nositi i do 200 aviona. Nosači zrakoplova se dijele na velike nosače na nuklearni pogon i nosače na konvencionalni pogon.

PODMORNICE

Podmornica je plovilo konstruirano prije svega za podvodnu plovidbu, uglavnom za vojne svrhe kao što su izviđanje, napad, polaganje mina, diverzija, opskrba, spašavanje i posebni zadaci. Podmornicom se iznimno može koristiti za civilne svrhe, tada se naziva *ronilicom*. Današnje podmornice su prosječne dužine 100-110 m, širine 10-12 m, istisnine 6900 do 9100 tona, brzine oko 25 čvorova.

Nuklearne podmornice naoružane atomskim raketama-platformama (SSBN podmornice) su platforme za lansiranje balističkih projektila s nuklearnim bojnim glavama. Ovisno o klasi mogu imati više od stotinu bojnih glava i sposobnosti nanošenja strateških udara iz bilo koje lokacije na Zemlji.

Napadne podmornice (SSN podmornice) su prvotno namijenjene borbi protiv površinskih i podvodnih postrojbi, sa sekundarnom ulogom u napadu na kopnene ciljeve. U odnosu na SSBN podmornice manjih su protežnosti, boljih akustičkih svojstava, superiornijih manevarskih sposobnosti i posjeduju mnogo snažnije konvencionalno naoružanje što im s pravom daje nadimak "lovaca-ubojica". Prema svrsi za koje su određene dijele se na torpedne i minerske.

POMOĆNI BRODOVI

Pomoćni brodovi osiguravaju borbeno i svakodnevno djelovanje borbenih brodova i njihovih sredstava. Izdvajamo ih nekoliko:

Školski brod služi za školovanje i vježbanje pripadnika trgovačke i ratne mornarice. Posebno su građeni ili rekonstruirani i prikladno opremljeni učionicama za nastavu i radionicama za izvođenje vježbi i navigacijama.

Ploveća baza podmornica služi kao radionica i plovno uporište podmornicama.

Transportni brod služi za prijevoz vojnika i ratnog materijala, te za opskrbu flote na otvorenom moru i drugih dijelova.

Vodonosac služi za opskrbu pitkom vodom. Nosivost ovog broda je 200-1000 tona.

Brodovi radionice služe kao plovne radionice i pokretna uporišta.

Minopolagač je mali brod za nošenje i polaganje mina. To je posebno građen ili preuređen brod odnosno plovno sredstvo. Postoje površinski tipovi minopolagača koji se dijele na: velike, flotne, obalne i lučke.

Podmornica minopolagač jest podmornica koja uz svoju temeljnu namjenu polaže i mine kroz svoju torpednu cijev. Ovom podmornicom se uglavnom polažu ofenzivne minske prepreke u svrhu postizanja iznenađenja na pomorskim komunikacijama, prometnim čvorovima te pred lukama i bazama. ■

U prošlom broju Hrvatskog vojnika naveden je primjer manipulacije dijelovima izvora, koje je srpski pravni tim prezentirao u procesu pred Međunarodnim sudom pravde (ICJ) u Haagu, održanom u ožujku ove godine, s ciljem da hrvatsko vodstvo iz 1991. prikaže kao genocidno, a suvremenu Republiku Hrvatsku kao sljednicu Nezavisne Države Hrvatske, odnosno državu nastalu na zločinu. No, izvori nedvojbeno pokazuju

viji, kako se prva Jugoslavija službeno zvala. O razmjerima bezobzirnosti terora nad Hrvatima u prvoj Jugoslaviji, govori i podatak da su 1928. u jugoslavenskom parlamentu – “Narodnoj skupštini” u Beogradu ubijeni hrvatski zastupnici, a da je u hrvatskom narodu omiljeni političar i vođa Stjepan Radić od posljedica ranjavanja u tom atentatu ubrzo umro. Toliku mržnju prema Hrvatima, sljedbenici velikosrpske politike pokazali

pariji” u Berislavićevoj ulici u Zagrebu 1939. te pokret pod nazivom “Srbi na okup”, o kojem svjedoče letci istominoga naziva tiskani krajem 1939. i u 1940. godini, dakle u razdoblju prije uspostave NDH. Prema sadržaju spomenute brošure, kao nova srpska teritorijalna jedinica Jugoslavije, “Krajina” bi obuhvatila “srpske” kotareve i srezove u Savskoj i Vrbaskoj banovini (ovdje se ne navodi područje istočne Slavonije,

Rat protiv Hrvatske 1991.-1995. (velikosrpski projekti od ideje do realizacije), Zagreb, 2010., 48, 338).

Spomenuti kotarevi navedeni u točkama A i B gotovo su identični području općina koje je vodstvo pobunjenih Srba u Hrvatskoj već 1. travnja 1991. navelo kao dio “SAO Krajine” (razlikuju se u spomenu dva kotara) i u “Odluci o prisajedinjenju SAO Krajine Republici Srbiji”, donesenoj toga dana u Korenici, proglasilo “sa-

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

ČINJENICA KRIVOTVOREN

da uzrok rata u Hrvatskoj 1991. ne treba tražiti u postojanju NDH, nego u kontinuitetu velikosrpske politike, odnosno u sadržaju velikosrpskih projekata i dokumenata nastalih prije 1941. godine i stvaranja NDH.

Ciljeve navedene u velikosrpskim projektima iz 19. stoljeća srpska politika pokušala je ostvariti i u prvoj Jugoslaviji, koju je zastupnik srpskog pravnog tima u svom izlaganju u Haagu naveo kao primjer zajedničkog i bratskog života Hrvata i Srba, iako se u hrvatskoj historiografiji ta država s razlogom naziva “tamnicom naroda”. Naime, istina je da su južnoslavensku ideju zagovarali pojedini hrvatski političari, no ne na način na koji su je velikosrpski vlastodršci u Beogradu prihvatili i provodili u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, odnosno u Kraljevini Jugosla-

su i tijekom brutalne agresije JNA i srpskih snaga na Hrvatsku od ljeta 1991. godine, kao i tijekom okupacije dijelova Republike Hrvatske. O njezinim razmjerima svjedoči najmanje 145 masovnih i 1200 pojedinačnih grobnica sa žrtvama zločina koje su počinili srpski ekstremisti, kao i primjer promjene imena ulica u okupiranom Vukovaru 1992., kad su srpske okupacijske vlasti ulicu Stjepana Radića preimenovala u ulicu njegova ubojice, srpskoga radikalna Puniše Račića (“Rešenje o promeni imena ulica i trgova i utvrđivanju imena novih ulica u naseljenim mestima na području Opštine Vukovar”, “Izvršni savet Opštine Vukovar”, 16. srpnja 1992.). O kontinuitetu velikosrpske politike svjedoči i brošura “Krajina - Srbi u našim sjevero-zapadnim pokrajinama”, tiskana u “Zadružnoj štam-

Baranje i zapadnog Srijema, jer se govori samo o “sjevero-zapadnim područjima srpske Krajine”):

a) Šavska banovina: Kostajnički, Petrinjski, Glinski, Vrginmoski, Vojnički, Slunjski, Korenički, Udbinski, Donjolapački i Gračački kotar. Na te se kotareve naslanjaju još Gospički i Otočki kotar, a “znatnim dijelom i ogulinski srez”;

b) Primorska banovina: Kninski i Benkovački kotar;

c) Prema priloženoj karti “Krajine” u novu “srpsku oblast” ulaze još i slavonski kotarevi: Okučanski, Novogradiški, Pakrački, Požeški, Daruvarski, Slatinski, Grubiš-nopoljski, Bjelovarski i Virovitički;

d) Vrbaska banovina: Dubički, Bosanskonovski, Dvorski, Bosanskokrupski, Bihački, Bosanskopetrovački i Bosanskograhovski (Mirko Valentić,

stavnim dijelom jedinstvene državne teritorije Republike Srbije):

Izvršno vijeće Srpske Autonomne Oblasti Krajina na sjednici održanoj 01. aprila 1991. godine donosi ODLUKU o prisajedinjenju Srpske Autonomne Oblasti Krajina Republici Srbiji: Srpska Autonomna Oblast Krajina prisajedinjuje se Republici Srbiji (Član 1.); Stupanjem na snagu ove Odluke teritorija Srpske Autonomne Oblasti Krajina postaje sastavni dio jedinstvene državne teritorije Republike Srbije (...) (Član 2.); Statut Srpske Autonomne Oblasti Krajine kao i ostali pravni propisi koji važe na njenoj teritoriji uskladit će se na osnovu ove Odluke sa Ustavom Republike Srbije u roku od 30 dana od dana donošenja Odluke (Član 3.); Teritoriji Srpske Autonomne Oblasti Krajine koja ovom Odlukom ulazi u sastav jedinstvene dr-

žavne teritorije Republike Srbije čine opštine Knin, Benkovac, Obrovac, Gračac, Donji Lapac, Korenica, Vojnić, Vrginmost, Glina, Dvor na Uni, Kostajnica, Petrinja, Pakrac. U sastav ove teritorije ulaze i sva srpska naselja koja su se pripojila jednoj od ovih opština i ona koja se ubuduće izjasne za pripajanje u procesu razgraničenja (Član 4.). (Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990.-1995., Dokumenti, knjiga 2 – Dokumenti institucija pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj / siječanj-lipanj 1992./, Zagreb-Slavonski Brod, 2007., dok. 75, str. 160, 161).

Otpribliže isti teritorij naveden je i nakon proglašenja "Republike Srpske Krajine" (19. prosinca 1991.), u "Zakonu o privremenoj teritorijalnoj organizaciji RSK", donesenom 6. veljače 1992. na sjednici "Vlade RSK" u Kninu. Tim je "Zakonom" utvrđeno "da teritoriju RSK čine teritorije slijedećih opština: Knin, Benkovac, Obrovac, Gračac, D. Lapac, Korenica, Slunj, Vojnić, Vrginmost, Glina, Dvor, Kostajnica, Petrinja, Gospić Istok, Medak, Teslingrad, Vrhovine, Plaški, Karlovac - Krnjak, Sisak - Caprag, Okučani, Vrlika, Bratiškovci - Skradin,

var, te novoutemeljene općine Dalj, Mirkovci i Tenja). "Srpsku oblast Zapadna Slavonija" činile su općine Okučani (noviformirana od "srpskog historijskog i etničkog prostora Novske i Nove Gradiške") i Pakrac ("čija je površina delom na teritoriji Hrvatske"), a krajijske vlasti smatrale su da "RSK" čine i općine Daruvar, Grubišno Polje i Podravska Slatina (Barić, 2005., 171-75). Takvo teritorijalno ustrojstvo nove srpske države u zapadnoj Slavoniji, kakvo je zamislilo vodstvo "RSK" 1990-ih, uglavnom je obuhvatilo područje "slavonskih kotareva"

skih snaga, kao dio planirane "Ujedinjene Republike Srpske" (proglašenje te ujedinjene srpske države spriječeno je operacijom Oluja i pobjedom hrvatskih snaga nad SVK, u kolovozu 1995.).

S obzirom na navode dijela Srba u Hrvatskoj da su se 1990. i 1991. pobunili protiv nove hrvatske vlasti, jer je nastavljala politiku ustaške Nezavisne Države Hrvatske (NDH) iz Drugog svjetskog rata, odnosno s obzirom na navode da je politika hrvatskih vlasti od 1941. uzrok i Domovinskom ratu, navedena kronologija stvaranja srpsko-

MA PROTIV (V. DIO) JA POVIJESTI

Jednako područje navedeno je i u Odluci o sjedinjenju "SAO Krajine" sa Srbijom koju je, nakon nelegalnog "referenduma za prisajedinjenje" održanog 12. svibnja 1991., "Skupština SAO Krajine" potvrdila 16. svibnja 1991. (Nikica Barić, *Srpska pobuna u Hrvatskoj 1990.-1995.*, Zagreb, 2005., 102). U Odluci je navedeno da "teritorij SAO Krajine čine opštine: Knin, Benkovac, Obrovac, Gračac, Donji Lapac, Korenica, Kostajnica, Vojnić, Vrginmost, Glina, Dvor na Uni, Zajednica mjesnih zajednica s većinskim srpskim stanovništvom opštine Petrinja i Sisak i sva srpska naselja koja su se pripojila jednoj od navedenih opština, kao i ona naselja koja se ubuduće izjasne za pripajanje u procesu razgraničenja (član 2)" te da je "teritorija SAO Krajine sastavni dio jedinstvene državne teritorije Republike Srbije (član 3)" (*Glasnik Krajine*, broj 3, strana 123).

Zemunik Gornji - Smoković, Petrovo Polje - Drniš, Perjasića". Zakonom je također utvrđeno da "grupe naselja koja su po ranijoj teritorijalnoj organizaciji činila područja opštine kao što su: Kistanje, Srb, Udbina, Plitvice, Topusko, Dubica, ili koja druga mogu pokrenuti postupak za dopunu ovog Zakona u smislu da se i ta područja organizuju kao opštine." (Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990.-1995., Dokumenti, knjiga 4 – Dokumenti institucija pobunjenih Srba u Republici Hrvatskoj / siječanj-lipanj 1992./, Zagreb-Slavonski Brod, 2008., dok. 26, str. 82).

Zapadni dio teritorija "RSK" (sjeverna Dalmacija, Lika, Kordun, Banovina i zapadna Slavonija) činio je 85% njezine ukupne površine, a preostalih 15% površine činila je "Srpska oblast Slavonija (istočna, op. a.), Baranja i Zapadni Srijem" (općine Beli Manastir i Vuko-

navedenih u točki C brošure "Krajina" iz 1939. godine.

Prema tome, područje navedeno u brošuri "Krajina" 1939. gotovo je identično području koje će 1990-ih obuhvatiti samoproglašena "SAO Krajina", odnosno "RSK" (ne računajući područje istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema), kao zapadna granica "velike Srbije". Razlika je samo u tome što je 1990. i 1991. kao glavni grad "SAO Krajine", odnosno "Republike Srpske Krajine", određen Knin, a potom je 1995. glavni grad planirane "Ujedinjene Republike Srpske" (okupirana područja u RH i BiH) trebala postati Banja Luka, dok je 1939. kao glavni grad bio predviđen Bihać! Istodobno, područje spomenutih kotareva i srezova koji se 1939. spominju kao dio jedinstvene "Krajine" (ovdje navedeni u točkama od A do C), tijekom srpske agresije 1990-ih, u potpunosti ili dijelom, bile su pod nadzorom srp-

ga pokreta i oblasti "Krajina" 1939. pokazuje da se dio Srba u Hrvatskoj pobunio protiv hrvatske vlasti i prije nego što je proglašena NDH. Dakle, uzrok pobune dijela Srba u Hrvatskoj 1939. bila je velikosrpska politika, čiji je cilj bio sprečavanje stvaranja autonomne hrvatske jedinice u Jugoslaviji (Banovine Hrvatske) i pripajanje dijela teritorija Banovine Hrvatske srpskom dijelu tadašnje države. Jednako tako, uzrok oružane pobune dijela Srba u Hrvatskoj 1990. bila je velikosrpska politika i njihovo neprihvatanje demokratski izabrane hrvatske vlasti, odnosno života u neovisnoj Hrvatskoj, a cilj je također bio pripajanje dijela teritorija Republike Hrvatske Srbiji, kako bi "svi Srbi živjeli u istoj državi". Gotovo istovjetni ciljevi 1939. i 1990-ih (pripajanje dijela hrvatskoga teritorija Srbiji i neprihvatanje hrvatske vlasti), potvrđuju kontinuitet takve, velikosrpske politike.

Preinačeni tip američkoga vojnog zrakoplova
Douglas DC 4 bio je prvi zrakoplov u sastavu
grenlandske zračne kompanije
(u prometu od 1963. do 1979)

FILATELIJA

Majčin dan na marki Monaka

MARKE - PRIZNANJA PIONIRIMA ZRAKOPLOVSTVA

Sredinom travnja ove godine puštene su u promet četiri prigodne poštanske marke Republike Hrvatske iz serije Znameniti Hrvati. Uz motive velikana Ivana Mažuranića, Ivana Gundulića i Dore Pejačević, na markama je objavljen i lik prvoga pilota južnoameričkoga kontinenta, časnika peruanske i francuske vojske te vojnoga pilota tijekom I. svjetskog rata Ivana Bjelovučića. Marka nominalne vrijednosti 1,20 kn tiskana je u arku od 20 maraka, a izdana je i prigodna omoćnica prvoga dana na kojoj su marke svih hrvatskih velikana iz te serije

Ivo AŠČIĆ

U spomen na Ivana Bjelovučića, prvoga zrakoplovca u Južnoj Americi koji se posebno istaknuo tijekom I. svjetskog rata na europskome bojištu, u travnju ove godine izdana je prigodna poštanska marka Republike Hrvatske

Među pionirima zrakoplovstva u Europi bio je i Danac Christian Hansen Ellehammer. Prigodni blok Jersey prikazuje njegov lik i djelo

Ivan Bjelovučić (1889. – 1949.), sin je pomorskoga kapetana iz Janjine na Pelješcu koji je 1885. došao u Peru gdje se oženio kćeri francuskoga konzula. Ivan (španj. Juan Bielovucic) rođen je u Limi, 1892. dolazi s obitelji u Dubrovnik, no ubrzo se s majkom i sestrom seli u Pariz. Nakon završetka gimnazije pohađa zrakoplovnu školu braće Voisin i 1910. stječe diplomu pilota. U rujnu postiže svjetski rekord letom Pariz – Bordeaux u etapama za 6 sati i 15 minuta. Nastupa kao prvi pilot na svečanome otvorenju zračne luke u Avordu kraj Bourgesa pred 40 tisuća ljudi. Godine 1911. odlazi u rodni grad gdje postaje prvi pilot Južne Amerike, a u Europu se vraća kao časnik i vojni predstavnik Perua u Francuskoj za zrakoplovstvo. U kolovozu 1912. na vojnom natjecanju pobjeđuje u brzinskom letu. Pariški dnevnik "Le Matin", s nakladom od 1,2 milijuna primjeraka, iste

ga godine proglašava najboljim francuskim pilotom. Jedan od svojih najvećih uspjeha Bjelovučić postiže u siječnju 1913. kad za 26 minuta preljeće Alpe između Briguea i Domodossola i tako postaje prvi pilot u povijesti kojemu je to uspjelo. Francuske ratnom zrakoplovstvu pristupa početkom Prvoga svjetskog rata kao časnik te se priključuje borbenoj eskadrili Les Cigognes (Rode) iz Dunkerkea. Za usluge u ratu dodijeljena su mu brojna vojna odlikovanja Perua, Francuske i Belgije. Lik zrakoplovca Ivana Bjelovučića nije nepoznanica filatelistima. Dva je puta njemu u čast Peru izdao poštanske marke. Prvi je put to bilo 1937. povodom održavanja Međunarodne konferencije za zračnu tehniku, a marka prikazuje prvi zrakoplovni let iznad Lime. Druga je marka s likom Ivana Bjelovučića izdana 2011. u spomen na stotu obljetnicu prvoga leta u Peruu. Tema koja se

bavi tim markama u Hrvatskoj je poznata pod nazivom Croatica. Podrazumijeva skupljanje (i proučavanje) stranih poštanskih maraka koje na bilo koji način dočaravaju nešto u svezi s Hrvatskom ili Hrvatima. Izdavanjem te marke šira će se javnost upoznati s hrvatskim korijenima jednoga od pionira zrakoplovstva te njegovim vojnim zaslugama tijekom I. svjetskoga rata. Brz razvoj zrakoplovstva i masovna proizvodnja zrakoplova javljaju se početkom I. svjetskog rata kad su se javili prvi vojni zrakoplovi – lovci i bombarderi. Brzina zrakoplova povećana je na 220 km/h, a visina leta do 5000 m. Među države koje su odale priznanje pionirima zrakoplovstva spada i Bolivija 1992. (Manfred von Richthofen, pilot iz I. svjetskog rata), Izrael 2003. (stota obljetnica prvoga leta - braća Wright), Rumunjska 2008. (stota obljetnica prvoga leta iznad tisuću metara - Henri

Farman), Francuska 2013. (prvi let preko Sredozemnog mora - Roland Garros).

DAN POSVEĆEN MAJKAMA

Druge nedjelje u mjesecu svibnju u pedesetak država svijeta slavi se Majčin dan, blagdan koji je i kod nas izvučen iz zaborava. Počeo se obilježavati u SAD-u još davne 1877. godine, a proglašen je tridesetak godina poslije. Majčin dan u Hrvatskoj najčešće obilježavaju mališani u vrtićima i učenici nižih razreda osnovne škole koji svojim majkama nacrtaju čestitku ili sastave pjesmicu. Blagdan je to na koji niti stariji ne bi smjeli zaboraviti jer ljubavju uzvraćena ljubav najviše je što se može darovati. Neke su države izdale poštanske marke kojima se odaje zahvalnost majkama na pruženoj ljubavi. Među prvim je bila američka iz 1934. i austrijska iz 1935. godine. Brojni su i drugi primjeri država koje su izdale poštanske marke posvećene majkama: Brazil 1951., Bugarska 1953., Argentina 1959., Afganistan 1968., Bahrein 2004., Estonija 2005., Sjeverna Koreja 2012. godine. ■

U spomen na 100. obljetnicu prvoga leta u Peruu, tamošnja je pošta 2011. posvetila marku Ivanu Bjelovučiću. Njemu u spomen poštanska je marka izdana i 1937. kad mu je dodijeljeno Odlikovanje križa prvoga stupnja za zrakoplovstvo

Admiralska zastava kontraadmirala Tegetthoffa iz Viške bitke, 1866. (Vojnopovijesni muzej, Beč)

Mornarički zapovjednici koji su pod svojim zapovjedništvom imali više brodova, isticanjem položajnih zastava ne samo da su označavali svoj status, nego su takve zastave imale i bitnu taktičku ulogu u pomorskom ratovanju prije razvoja suvremenih telekomunikacija

VOJNE ZASTAVE NA MORU

dr.sc. Željko HEIMER

Od najstarijih vremena zastave se na brodovima koriste ne samo za ukazivanje na podrijetlo odnosno državnu pripadnost broda, nego se i posebno ukrašenim i raskošnim zastavama iskazivala nazočnost važnih osoba na brodu. Neovisno o tome je li bila riječ o državnim suverenima ili članovima vladarske obitelji odnosno drugim visokim državnim dužnosnicima, informacija da se na palubi nalazi kakav odličnik bila je itekako važna, a ujedno je i potencijalnim napadačima ukazivala da je takav brod osobito dobro opremljen za obranu, a domaćinima u luci najavljujvala potrebu za odgovarajućim prijemom broda pri uplovljavanju.

Mornarički zapovjednici koji su pod svojim zapovjedništvom imali više brodova, isticanjem položajnih zastava ne samo da su označavali svoj status, nego su takve zastave imale i bitnu taktičku ulogu u pomorskom ratovanju u vrijeme prije razvoja suvremenih telekomunikacija. Iako je taktička uloga takvih zastava danas uglavnom (no ne posve!) stvar prošlosti, njihovo ceremonijalno i tradicionalno značenje i dalje je snažno razvijeno u svim mornaricama svijeta.

U vrijeme kad se razvijaju suvremene položajne zastave u ratnim mornaricama – otprilike u XVI. stoljeću i poslije, većina je ratnih brodova opremljena trima jarbolima. Nazočnost visokih vojnopomorskih zapovjednika – admiral, iskazuje se varijacijom suverenove ili državne

zastave, a u skladu s tadašnjom doktrinom pomorskoga ratovanja, ratne se mornarice organiziraju u nekoliko flota kojima uz admiralu zapovijeda i njegov viceadmiral te kontraadmiral. Dapače, naziv zadnjega navedenog čina odražava praksu koja je tad razvijena, a to je da su položajne zastave admiralu svih činova jednakoga izgleda, a ovisno o činu ističu se na odgovaraju-

ćem jarbolu – zastava admiralu na glavnome (srednjem) jarbolu, zastava viceadmirala na prednjem, a kontraadmirala na zadnjem.

Tek razvojem brodova na parni pogon koji nisu više opremljeni dovoljnim brojem jarbola, razvijaju se zastave za admirale koje se razlikuju ovisno o admiralskome činu. U pravilu su se razvila dva sustava, jedan u Velikoj Britaniji te u mornaricama pod njezinim utjecajem, a drugi u kontinentalnome dijelu Europe. U prvome se sustavu na temeljnu bijelu zastavu s crvenim križem (povijesno zastavu Engleske) kao oznaku admiralu, za viceadmirala dodaje crvena kugla u uglu, a za kontraadmirala dvije. U kontinentalnome se dijelu Europe dodatni simboli uključuju suprotno od toga, kao što je nekako i uobičajeno u oznakama vojnih činova. Zastava najnižega admiralskog čina na temeljnome zajedničkom dizajnu sadrži jednu oznaku (zvijezdu, križ, kuglu itd., ovisno o zemlji), a viši činovi slijedno dodaju po još jednu takvu oznaku. Treći je način razlikovanje admiralskih zastava bojom podloge ili drugim relativno rijetkim elementom dizajna.

Osim admiralskih zastava, u ratnim se mornaricama koristi i niz drugih zastava koje označavaju zapovjednike ili druge važne pomorske funkcije. Povijesno se zapovjednici privremenih skupina brodova nazivaju komandori, a zastave koje označavaju njihovu funkciju često imaju oblik trokutaste zastave dizajnom slične admiralskoj. Također je stara pomorska tradicija da se plamencem (dugačka trokutasta zastava) na vrhu glavnoga jarbola označava brod pod zapovjedanjem mornaričkoga časnika. Iako su se plamenci na glavnome jarbolu povijesno koristili i u trgovačkim mornaricama, danas je to jedan od međunarodno prihvaćenih simbola ratnoga broda u skladu s pomorskim pravom koje traži da se ratni brod primjereno označi kao takav. Takav se plamenac naziva ratni plamenac (engl. war pennant ili com-

missioning pennant, njem. Kriegswimpel ili Kommandowimpel, tal. fiamma) ili u hrvatskoj vojnopomorskoj terminologiji plamenac zapovjednika ratnoga broda. Među druge takve jasne oznake statusa ratnoga broda pripada i vojnopomorska krmena zastava (engl. ensign, njem. Seekriegsflagge, tal. bandiera navale e di navigazione militare) koja je često (iako ne u svim zemljama) posebno dizajna, ponešto drugačija od nacionalne zastave, a jednako tako ističe i nacionalnu pripadnost broda. Osim krmene zastave, brodovi danas, u pravilu samo za blagdan i u vrijeme posebnih svečanosti, ističu i pramčanu zastavu kad su usidreni ili su u luci, nekad radi lakše i bolje identifikacije nacionalne pripadnosti broda, a danas uglavnom u ceremonijalne svrhe. Pramčana zastava (engl. jack, njem. Gösch, tal. bandiera di bompresso) ponekad je jednaka krmenoj, ali manjih dimenzija. Češće je drukčijega izgleda, s nekim drugim nacionalnim simbolima koji se ne pojavljuju na krmenoj zastavi. Kad se više ratnih brodova nalazi u luci ili usidreno na istome mjestu, svakako je bitno znati na kojem se brodu nalazi časnik najviši po činu, koji je time i odgovoran za cijelu skupinu. Bez obzira na to imaju li brodovi istaknute admiralske ili druge položajne zastave, ili se u skupini ne nalaze tako visoki zapovjednici, na jednome se brodu uvijek nalazi najstariji zapovjednik pa takav brod ističe posebnu zastavu, najčešće trokutastoga oblika. Ta se zastava zove plamenac ansieniteta (engl. seniority pennant, njem. Dienstalterstander, tal. guidone distintivo di comandante superiore) odnosno plamenac najstarijega zapovjednika u luci ili na sidrištu.

U sljedećim ćemo brojevima razmotriti vojnopomorske zastave u uporabi u nekim suvremenim ratnim mornaricama, kao i u nekim povijesnim. ■

Dodatne informacije o zastavama postrojbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i korištenju zastave, kao i ispravke i ostalo što bi moglo pomoći u izradi cjelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javiti na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

Foto: US Navy

MULTIMEDIJA

Prijenosnik iz Toshiba s Ultra HD ekranom

Toshibin novi model prijenosnika P50t ima opciju zaslona 4K u rezoluciji 3840 puta 2160 piksela. Ekran Ultra HD modela P50t dijagonale je 15,6 inča (39,6 cm), s gustoćom piksela od 282 ppi (piksela po inču). Omogućuje višu rezoluciju i širi kut gledanja. Svaki takav zaslon pojedinačno je podešen kalibracijom ChromaTune te ovjeren certifikatom Technicolor Color. Možete upravljati individualnim profilima boja uz široku skalnu prikaza te ih primjenjivati u raznim softverskim aplikacijama, ovisno o njihovoj uporabi od predinstalirane kalibracije boja ChromaTune na Toshiba softveru. Kao rezultat toga, sve što se prikazuje na zaslonu, reproducira se u izvornom obliku i ne postoje neusklađenosti prilikom pregledavanja fotografija i drugih datoteka. S dodatnim slojem protiv otisaka prstiju,

tvrdi u Toshiba, onemogućeni su neželjeni tragovi na ekranu, dok ekran bez okvira pruža taktilno iskustvo dodirnog rada. Također, poboljšana je taktalna osjetljivost, što pridonosi boljem odzivu. Satellite P50 i P50t pokreću Intelovi četverojezgreni procesori Core i7. Za grafiku je zadužena AMD-ova grafika Radeon R9 M265X, zajedno s dva GB GDDR5 VRAM memorije. Dostupan je različit izbor rješenja za pohranu podataka: SSD disk kapaciteta do 256 GB i tvrdi disk kapaciteta do 1 TB. Opcijski je

dostupan i 1 TB SSHD. Oba modela imaju ugrađene zvučnike Harman Kardon, kao i DTS Sound. Funkcija Sleep-and-Music omogućuje slušanje glazbe putem zvučnika, čak i kad je računalo u fazi hibernacije. Na oba modela dostupan je optički pogon Blu-ray BD-RE (XL), podržavaju Ultra HD i 3D, a imaju i izlaz HDMI te četiri priključka za USB 3.0 i Intelov Wireless Display. Imaju aluminijsko preklopno kućište i kromirane detalje, LED pozadinsko osvjetljenje tipkovnice i veliki *clickpad*.

LG opet na platformi Windows Phone?

Microsoft je u veljači objavio kako će za Windows Phone 8.x platformu početi raditi čak s devet novih proizvođača, među kojima su i dva velikana LG i Lenovo. Po dobrom starom običaju, adresa @Evleaks pružila je pogled u još jedan uradak prije službena predstavljanja. LG Uni8 bi mogao biti prvi kompa-

njin uređaj na Windows Phone 8.x platformi, a izvan toga nije poznato mnogo detalja. Na uređaju se ne vide nikakvi fizički gumbi na bočnoj strani, gdje se obično skrivaju kontrole glasnog i okidač za kameru. Postoji mogućnost da će LG, baš kao što je to slučaj s kompanijnim Android perjanicama, kontro-

le smjestiti sa stražnje strane uređaja. Na prednjoj strani se vide tek virtualne (smještene na ekranu) Windows Phone 8.x tipke te prilično tanak okvir oko ekrana. Kada će točno ovaj uređaj ugledati svjetlo dana, nije jasno, a informacija izvan ovog mogućeg prikaza uređaja uopće ni nema.

Produljite trajanje baterije mobitela

Koji god pametni telefon imate, ugrađena baterija ključna je komponenta o kojoj ovisi apsolutno svaki drugi segment i ostali hardver ugrađen u uređaju. Donosimo vam nekoliko trikova kojima ćete produljiti vijek trajanja baterije.

Punite "pametno" Nema potrebe da bateriju punite i praznite do kraja. Litij-po baterije ne reagiraju dobro na nisku voltažu, pa mogu stvarati probleme padnu li prenisko. Stoga, kad god vam baterija padne na 30 posto, potražite utičnicu. Najbolje ako je oko 10-20 posto. Izbjegavajte "cijedenje" baterije do kraja. **Nemojte previše puniti** Nije dobra ideja ostaviti mobitel da se puni osam sati ako

treba dva i pol sata, pa to izbjegavajte. Time smanjujete rizik od pregrijavanja i eksplozije baterije. Punite uz doručak, u uredu, pa dopunite navečer ako je potrebno.

Razmišljajte o ciklusima punjenja Po njima računate životni vijek vaše baterije. Obično ćete iz nje izvući nekoliko tisuća punjenja prije no što izdahne. No, količina punjenja koje obavite svaki put i količina baterije koju ste iskoristili ima utjecaja na broj punjenja koji ćete uspjeti izvući iz nje. Idealno, dopuniti ćete je od 25 do 80 posto jednom ili dva puta dnevno. **Isključujte mobitel** Želite li maksimalno produljiti životni vijek baterije, ponekad isključite mobitel. Primjerice, dok ga punite. Ne

samo što ćete ga tako brže napuniti, nego će se i manje grijati prilikom punjenja. Možete ga isključiti i kad ste u kinu ili na duljem sastanku.

Držite mobitel podalje od izvora topline Iako pametni telefoni s litijskim baterijama (litij-polimernim i litij-ionskim) dolaze s prekidačima topline kako bi izbjegli pregrijavanje, ne treba izazivati sudbinu. Kao što smo već napomenuli, izbjegavajte pretjerano punjenje, ali i držite mobitel dalje od izvora topline, posebno dok ga punite, kao i od prašine.

Dugoočekivani Apple iWatch

U posljednje vrijeme jedan od najočekivanijih *gadgets* svakako je Apple iWatch o kojem se već duže vrijeme piše, šapuće ili čita. Prema posljednjim informacijama, pametni sat navodno je već u proizvodnji. Brojni koncepti Apple iWatcha koje smo susretali u medijima intrigirali su našu maštu pa i želju za nabavom jednog primjerka. Navodeći izvore iz lanca opskrbe te tvrtke u Aziji, tajvanski China Times tvrdi kako su u proizvodnji na-

predni moduli koji mogu sadržavati procesor, DRAM i memoriju *flash*. Takav modul, kakvim se koriste mobilni uređaji poput MP3 *playera* i pametnih telefona, može biti iskorišten i za proizvodnju nosivog računala, odnosno pametnog sata. Prema istim navodima, uređaj će se na tržištu pojaviti tijekom druge polovine ove godine. U prvoj rundi bit će proizvedeno do tri milijuna primjeraka, da bi se taj broj tijekom trećeg tromjesečja

povećao na 14 do 15 milijuna. Iako Appleov šef Tim Cook dosad nije potvrdio (niti demantirao) kako će Apple izbaciti bilo kakav uređaj iz kategorije nosivog računarstva, njegove su izjave posljednjih mjeseci često bile začinjene najavama "uzbudljive nove kategorije proizvoda". Ostaje nam i dalje čekati, no optimistično je to što je vremena za predstavljanje takvog proizvoda iz Applea sve manje i manje.

Nokia Lumia 630 po relativno pristupačnoj cijeni

Kada se navodi cijena nekog uređaja uvijek je škakljivo govoriti o pristupačnosti cijene s obzirom na to da je danas pojam "skupo" vrlo širok. Dakle, Nokia Lumia 630, prvi model s Windows Phone 8.1 nadogradnjom i prva Dual SIM Lumia dostupna je nakon samo dva dana od svjetske premijere. Cijena Nokije Lumije 630 Dual SIM iznosi 1449 kuna. Pokreće je četverojezgreni Snapdragon procesor koji donosi još brži rad aplikacija i igara, a dizajn s promjenjivim maskama u boji upotpunjen je 4,5-inčnim ClearBlack zaslonom. Osim standardne izvedbe s jednom 3G SIM karticom sada je dostupna i kao prva

Lumia s dva 3G SIM utora, kreirana posebno za tržišta u razvoju. Nova Windows Phone 8.1 nadogradnja donosi zanimljive nove značajke poput personalizirane pozadine aktivnih pločica na početnom zaslonu, Action Center sa svim notifikacijama na jednom mjestu i aplikacijama koje olakšavaju rad kao što su Data Sense, WiFi Sense i Storage Sense. Nokia Camera i dalje pruža mogućnost kreiranja izvrsnih fotografija. Svoje uspomene čuvajte uz posebne značajke kao što su Cinemagraph, Refocus, Glam Me i Creative Studio, a diljem Hrvatske bit će dostupna u crnoj, bijeloj i žutoj boji.

WEB-INFO

www.britishbattles.com

Evo još jedne vrlo dobre povijesne stranice! Iz URL-a vam je jasno o čemu je riječ, a mi možemo domisliti da je pregled britanskih bitaka vrlo detaljan i zanimljiv. Nisu to tek bitke na britanskom tlu, nego gotovo sve koje su vodile britanske države, i to od rimskog doba do I. svjetskog rata. Nemojte da vas obeshrabri jednostavan dizajn, odmah obratite pozornost na lijevu stranu vašeg zaslona na kojoj su vrlo pregledno navedeni određeni ratovi i bitke. Jedan klik i evo vas na opisu bitke, kartama, slikama, s time da isprinte potonjih možete naručiti za zid svoje sobe... Sve skupa nije previše komplicirano jer su opisi jasni i jednostavni. Naravno, za potpuno uživanje u sadržaju potrebno je poznavati engleski jezik.

D. VLAHOVIĆ

Čovjek je prevaren. Da, prevareni smo i dandanas nas se nastavlja varati govoreći da blagostanje i zabava donose sreću. Nije istina: ne čini nas blagostanje sretnima; ono što nas čini sretnima jest dobro/dobrota

ISTINSKI/PRAVI PASTIR SVIH

Pastir! To je slika iz života, danas nažalost nama neobična. Da bismo je razumjeli moramo se osvrnuti na palestinski način života u Isusovo vrijeme: ovčinjak je bio veliki ograđeni prostor, omeđen suhozidom. Navečer su pastiri, vraćajući se s pašnjaka, pratili svoje ovce u ovčinjak i, tijekom noći bdjeli kako bi ih obranili od nepoželjnih vukova i lopova.

Ujutro, dirljiva scena: svaki pastir je ulazio u ograđeni prostor i zvao svoje ovce, a one su ga slijedile jer su poznavale boju njegova glasa ili znak njegova poziva.

Isus zbog ovoga prizora kliče: *Ja sam pastir dobri i poznajem svoje i mene poznaju moje.*

Primijetite kako Isus uzima pastira kao sliku svoga poslanja: pa ipak su pastiri bili smatrani prezrenom kategorijom. Ali pred Bogom ne postoje prezrene kategorije. Svi su od Boga ljubljeni. *Ja sam pastir dobri:* dakle postoje i zli pastiri. Postoje najamnici/plaćenici, trgovci laži, nasilja, nemorala. Isus nam to jasno daje do znanja.

Sam Isus razrješuje zagonetku, govoreći: *Ja sam pastir dobri.* Pastir dobri život svoj polaže za ovce. Najamnik – koji nije pastir i nije vlasnik ovaca – kad vidi vuka gdje dolazi, ostavlja ovce i bježi; najamnik je i nije mu do ovaca.

Ovo su ključne riječi: pastir dobri je onaj koji daje život i utoliko prepoznaju njegov glas oni koji se, pobjeđujući silu egoizma/sebičnosti, obraćaju da bi dali svoj život. Tko tvrdoglavo/tvrdokorno misli na sebe neće nikada moći priznati/prepoznati Boga, jer Bog je beskrajni altruizam. Tko se brine samo kako sakupiti što više stvari, neće nikada moći prepoznati/priznati Boga,

Crkvi je potreban čovjek koji će svoju slobodu pronaći u služanju a ne u činjenju onoga što voli. Crkvi je potreban čovjek koji ima nostalgiju za Bogom, nostalgiju za Crkvom, nostalgiju za ljudima, nostalgiju za Isusovim siromaštvom, nostalgiju za poslušnošću Isusu.

P. MAZZOLARI

Pronašla sam Boga onoga dana kada sam sama sebi iščeznula ispred očiju.

SV. TEREZIJA AVILSKA

Ako se bojite ljubavi, nemojte nikada postati svećenici... Ako se bojite ljudi, nemojte nikada slaviti misu! Jer kada započnete slaviti misu, Duh Božji će se početi buditi kao gorostas u vama i razbit će u vama ključanicu vašeg privatnog svetišta i pozvati sve narode svijeta kako bi ušli u vaše srce.

TH. MERTON

Svećenik je pravi/istinski kada nestaje/iščezava; kada dopušta da iz njega Netko sjaji.

P. MAZZOLARI

Biti svećenik znači postati prijatelj Isusa Krista, i to sve više, cijelim svojim postojanjem.

BENEDIKT XVI.

Ovo je središnja zadaća svećenika: ljudima donositi Boga. To može činiti samo ako i on sam dolazi od Boga, ako živi s Bogom i od Boga.

BENEDIKT XVI.

Svećenik je služitelj, ponizno sredstvo koje upućuje na Krista, jer se sam Krist prinosi u žrtvi za spasenje svijeta.

BENEDIKT XVI.

jer Bog je Onaj koji daruje cijelog sebe. Postoji, dakle, prava nepodudarnost između Boga i egoista; postoji nepodudarnost između Boga i škrtca; nepodudarnost između Boga i oholice (oholost je intelektualna lakomost/škrtost).

Očito je problem duhovnih zvanja povezan sa stavovima i ponašanjem neke kršćanske zajednice, a kršćanska zajednica osjeća ponašanje društva koje je okružuje.

U svijetu egoista Pastir može zvati koliko god hoće: egoist ne čuje. Društvo koje je život svelo na vrijeme uživanja, postaje odmah alergično na Boga, kojemu je život vrijeme darivanja.

Činjenice nam to pokazuju/dokazuju.

Na zapadu nedostaju duhovna zvanja jer smo na prvo mjesto stavili blagostanje, prvenstvo smo dali ubojstvima, samoubojstvima, ovisnostima, abortusu, razvodu braka: prvi smo na ljestvici egoizma.

Ali nismo sretni: usamljenost, neshvaćenost, tuga i nervoza problemi su ovog našeg vremena.

Ali što nam nedostaje? *Ne nedostaje nam nešto, nedostaje nam Netko!*

Odmah nam se nameće pitanje: kako je moguće prepoznati Gospodinov glas? Koja je boja Kristova glasa? I dakle (još ozbiljnija stvar) tko je taj među nama tko nasljeduje Gospodina, koji hodi za Njim?

Dominique Lapierre, Francuz, napisao je uzbudljivu knjigu o njegovu iskustvu u slamovima Kalkute. Ondje je pronašao vrlo siromašne ljude kojima pomažu herojske duše: u svima je primijetio radost koja se više ne susreće na napetim licima ljudi iz bogatih zemalja.

Zašto? Ondje narod poznaje solidarnost i altruizam i svakoga je dana očišćen žrtvom života. Naslov knjige je znakovit: *Grad radosti.*

I Abbe Pierre reče jednoga dana: *Čovjek je prevaren. Da, prevareni smo i dandanas nas se nastavlja varati govoreći da blagostanje i zabava donose sreću. Nije istina: ne čini nas blagostanje sretnima; ono što nas čini sretnima jest dobro/dobrota.*

Nedavno je jedan misionar koji je živio među Indijancima u Peruu utemeljio pokret otvoren svima, nazvao ga je: *Pokret sluga siromašnih Trećega svijeta.* Cilj: ponuditi mladima iz civilizacije blagostanja mogućnost da osjete radost služenja siromasi, kako bi u ovom iskustvu pronašli smisao/svrhu svoga života. To je predivno! To je u logici Evanđelja! Nedavno je objavljeno pismo jedne mlade redovnice, misionarke milosrđa. Piše majci i kaže: *Draga mama, poslana sam u bolnicu za gubavce. Dobila sam zadatak čistiti podove (ako ih se tako može uopće nazvati) i namještati bolesničke slamarice. Kako je ova kuća drugačija od naše kuće, život od našega života! Mama, hvala ti jer si mi dala život da ga i ja danas mogu nekome darovati.*

Kada se živi darivajući sami sebe, život zadobiva novi okus i moguće je posvuda biti sretan. A na putu milosrđa i ljubavi rađaju se duhovna zvanja: jer onaj tko ljubi, čuje glas Pastira i spreman je dati život. Ali, slika Pastira odmah doziva i ideju života kao hoda/puta. Na putovanju smo: jao onome tko zaboravi ovu istinu!

Muke, patnje, bolesti, poteškoće – govorio je Leon Bloy – zla su progonošća, glasovi udaljenosti. Istodobno život postaje veličanstveno i zauzeo to iščekivanje susreta.

Sveta Terezija Avilska, kada bi čula zvonjavu zvona, klicala je: *Kakve li radosti! Jedan sat manje za čekanje!* Upravo suprotno od onoga što mi govorimo.

Tiskana i audio-video izdanja MORH-a možete kupiti po **pristupačnim cijenama** u trgovini vojnom opremom **"Hrvatski vojnik"** u Zvonimirovoj ulici 5 u Zagrebu, te kantinama tvrtke

"Pleter-usluge d.o.o.": vojarna "Croatia" i hotel "Zvonimir" u Zagrebu; vojarna "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji; Požega 1 u Požegi; Gašinci u Đakovačkoj Satnici; Bosut u Vinkovcima; Zemunik u Zadru; Knin 1 u Kninu; Lora 2 u Splitu i u hotelu "Rakitje" u Rakitju.

KNJIGE

Pozdrav iz Chaghcharana
10 godina sudjelovanja RH u
međunarodnim mirovnim misijama
Suvremeno oklopništvo
Hrvatski vojnik u službi zajednice
Razvoj streljačkog naoružanja

DVD

Hrvatska kopnena vojska
5 minuta za sjećanje - komplet pet filmova
20 godina Tigrova
Krvavi Uskrs - Plićevci 1991. - 5 minuta za sjećanje
VRD Bljesak - 5 minuta za sjećanje
Akrobatska grupa Krila Oluje
Čuvari svjetskog mira
VRD Oluja - 5 minuta za sjećanje
Zanimanje vojni pas
Mirovna misija Chad
15 godina operacije Maslenica
Kadetski bal
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape

FOTOMONOGRAFIJE

Mirovna misija Chad
Od branitelja domovine do čuvara svjetskog mira
Vojska pobjednika - s ponosom u budućnost

ODJEL VARNOSTI I VOJNE SIGURNOSTI
I ODGOVORNOSTI

ODJEL MULTIMEDIJALNIH SADRŽAJA

CD

Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape
Hrvatske koračnice
Domovini s ljubavlju

